

Spis treści

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania	3
1.1 Nazwa LGD	3
1.2 Obszar objęty LSR	3
1.3 Proces tworzenia partnerstwa	4
1.4 Struktura LGD	5
1.5 Skład organu decyzyjnego	5
1.6 Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym	6
1.7 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD	7
2. Partycypacyjny charakter LSR	7
3. Diagnoza obszaru i ludności	9
3.1 Podstawowe dane demograficzne	9
3.2 Grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR	11
3.2.1 Grupy docelowe	11
3.2.2 Grupy defaworyzowane	12
3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość	14
3.4 Rynek pracy	16
3.5 Sektor społeczny	18
3.6 Problemy społeczne	19
3.7 Wewnętrzna spójność obszaru LGD	20
3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura	21
3.9 Dziedzictwo kulturowe oraz zabytki	23
3.10 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał dla rozwoju rekreacji i turystyki	23
3.11 Kultura i sztuka	24
3.12 Rolnictwo i rynek rolny	24
4. Analiza SWOT	25
5. Cele i wskaźniki	29
5.1 Specyfikacja celów, przedsięwzięć i wskaźników	29
5.2 Powiązania pomiędzy diagnozą obszaru i ludności, analizą SWOT oraz celami i przedsięwzięciami	30
5.3 Zgodność celów z celami PROW	31
6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	48
6.1 Procedury oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD i grantobiorców	48
6.2 Kryteria wyboru operacji	49
6.3 Warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	51
6.4 Informacja o realizacji projektów grantowych, operacji własnych oraz projektów współpracy	51
6.4.1 Projekty grantowe	51
6.4.2 Operacje (projekty) własne	51
6.4.3 Projekty współpracy	52
7. Plan działania	54
8. Budżet LSR	55
9. Plan komunikacji	55
10. Zintegrowanie	57
10.1 Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego i programami strategicznym województwa	57
10.2 Spójność ze strategiami rozwoju gmin z obszaru LGD	60
10.3 Wewnętrzna integracja LSR	60
11. Monitoring i ewaluacja	61
11.1 Zasady i sposób prowadzenia monitoringu	61
11.2 Zasady i sposób prowadzenia ewaluacji	61
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	62
13. Wykaz wykorzystanej literatury	62

14. Załączniki do LSR	63
14.1 Załącznik nr 1: Procedura aktualizacji LSR	63
14.2 Załącznik nr 2: Procedura dokonywania monitoringu i ewaluacji	64
14.3 Załącznik nr 3: Plan działania wskazujący harmonogram osiągnięcia wskaźników produktu	70
14.4 Załącznik nr 4: Budżet	79
14.5 Załącznik nr 5: Plan komunikacji	80

Spis tabel

Tabela 1: Dane dotyczące powierzchni i ludności w gminach z obszaru LGD	3
Tabela 2: Powierzchnia, liczba ludności oraz gęstość zaludnienia na obszarze LGD	10
Tabela 3: Zmiany demograficzne na obszarze LGD w latach 2003 – 2013	10
Tabela 4: Ludność obszaru LGD według wieku i płci	10
Tabela 5: Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej	13
Tabela 6: Podmioty gospodarcze w gminach z obszaru LSR: lata 2009 i 2013	14
Tabela 7: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2007-2014	16
Tabela 8: Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym – ogółem i wg płci na obszarze LGD	17
Tabela 9: Poziom zatrudnienia – pracujący na obszarze LGD	17
Tabela 10: Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	18
Tabela 11: Analiza SWOT dla obszaru LGD	25
Tabela 12: Odniesienie analizy SWOT do diagnozy obszaru i ludności	26
Tabela 13: Uzasadnienie wyboru wskaźników w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć	32
Tabela 14: Opis celu głównego CO1.0	33
Tabela 15: Opis celu ogólnego CO2.0	37
Tabela 16: Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów, przedsięwzięć, oddziaływania, rezultatów i produktów	42
Tabela 17: Spójność celów i przedsięwzięć LSR z celami, kierunkami polityki i działaniami SRWM	57
Tabela 18: Spójność LSR ze Strategią Rozwoju Powiatu Krakowskiego	59
Tabela 19: Spójność LSR z programami strategicznymi Województwa Małopolskiego	59
Tabela 20: Monitoring w procesie wdrażania LSR	64
Tabela 21: Ewaluacja w procesie wdrażania LSR	65
Tabela 22: Ramowy harmonogram monitorowania i ewaluacji procesu wdrażania LSR	68
Tabela 23: Plan działania	70
Tabela 24: Budżet LSR	79
Tabela 25: Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020	79
Tabela 26: Plan komunikacji – cele, działania, środki, grupy docelowe oraz narzędzia komunikacji (środki przekazu)	80
Tabela 27: Wskaźniki wykonania oraz planowane efekty planu komunikacyjnego	83
Tabela 28: Działania podejmowane w przypadku problemów z realizacją LSR lub gdy działania LGD nie będą oceniane w satysfakcjonujący sposób	84

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania

1.1 Nazwa LGD

Nazwa Lokalnej Grupy Działania to: Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. LGD działa w formie stowarzyszenia „specjalnego”, posiadającego osobowość prawną, spełniającego wymagania przewidziane dla takiej organizacji przez Ustawę z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFROW¹.

1.2 Obszar objęty LSR

Obszar objęty strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (dalej: LSR) obejmuje pięć gmin: Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Michałowice, Wielka Wieś oraz Zielonki. Wszystkie gminy członkowskie Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa są położone w powiecie krakowskim, w województwie małopolskim, i bezpośrednio sąsiadują z północną częścią Krakowa, tworząc jego „koronę”.

Obszar tych gmin to 292 km² (29 153 ha), łączna liczba ludności wynosi 63 155 osób, a przeciętna gęstość zaludnienia to 226 osób/km². Szczegółowe dane dotyczące tych wskaźników dla poszczególnych gmin tworzących obszar LGD przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 1: Dane dotyczące powierzchni i ludności w gminach z obszaru LGD²

Gmina	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (os.)	Gęstość zaludnienia (os./km ²)
Igołomia-Wawrzeńczyce	63	7 724	123
Kocmyrzów-Luborzyca	81	14 605	180
Michałowice	51	9 721	190
Wielka Wieś	48	10 946	228
Zielonki	49	20 159	411
Razem / średnia gęstość	292	63 155	226

Poniżej, na rysunku 1 przedstawiona jest mapa wykazująca spójność przestrzenną obszaru objętego LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD.

Rysunek 1: Mapa obszaru objętego LSR

¹ Dz.U. z 2013 r. poz. 173 j.t.

² Dane GUS, Bank Danych Lokalnych (BDL); stan na dzień 31.XII.2013 r.

Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce, choć nie graniczy bezpośrednio z żadną z pozostałych gmin, jest z nią spójna terytorialnie, co zaświadcza pismo z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 września 2015 r. nr ROWWrt-It-540-10/15 (3141).

1.3 Proces tworzenia partnerstwa

Proces tworzenia Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa został zainicjowany w momencie uruchomienia Pilotażowego Programu LEADER+ w roku 2006. Inicjatorami jego utworzenia byli przedstawiciele sektora publicznego, społecznego oraz gospodarczego, którzy postanowili zintegrować swoje działania na rzecz rozwoju regionu i włączyć mieszkańców przedmiotowego obszaru do współpracy.

Oficjalnie, Stowarzyszenie zostało powołane podczas zebrania założycielskiego w dniu 9 marca 2006 r. i zarejestrowane w KRS pod numerem 0000256931 w dniu 16 maja 2006 r. Członkami założycielami byli przedstawiciele społeczności lokalnych 7 gmin położonych na północ od Krakowa i tworzących jego „koronę”: Liszki, Zabierzów, Michałowice, Wielka Wieś, Zielonki, Kocmyrzów-Luborzyca, Igołomia-Wawrzeńczyce. Od 1 lipca 2015 r. teren działania Stowarzyszenia obejmuje obszar 5 gmin, czyli Igołomię-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzycę, Michałowice, Wielką Wieś oraz Zielonki.

Celem powstania Stowarzyszenia i następnie przekształcenia go w LGD była realizacja działań, które przyczynią się do wzrostu atrakcyjności i rozwoju gospodarczego całego obszaru LGD, poprzez aktywizację społeczeństwa i wykorzystanie unikalnych walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych obszaru.

Powołanie LGD poprzedził szereg spotkań informacyjnych o programie, w których uczestniczyli mieszkańcy, pracownicy administracji samorządowej oraz przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców. Spotkania te zapoczątkowały proces konsultacji i pracy nad Lokalną Strategią Rozwoju, którą miała realizować powstająca LGD. W 2009 r. Stowarzyszenie stało się Lokalną Grupą Działania, która w drodze konkursu została wybrana przez Samorząd Województwa Małopolskiego (SW) do wdrażania w latach 2009 – 2015 Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kadra zarządzająca w LGD to Zarząd, w skład którego wchodzi 4 osoby: prezes oraz 3 wiceprezesów. Organem pełniącym funkcje kontrolne i nadzorcze jest Komisja Rewizyjna, składająca się z przewodniczącego oraz 4 członków. Organem decyzyjnym jest Rada (17 członków).

Pracownicy LGD i jego Zarząd posiadają długoletnie doświadczenie niezbędne do zarządzania LGD i realizacji operacji, przewidzianych w LSR i w dokumentach o podobnym charakterze. Wszyscy obecni pracownicy (2 osoby) od 2009 r. nieprzerwanie pracują w biurze LGD. Systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje. Elementem bardzo usprawniającym proces wdrażania operacji, kontakty z beneficjentami i prowadzenie polityki informacyjno-promocyjnej jest stała współpraca z tzw. koordynatorami gminnymi LGD (w każdej z gmin członkowskich), którzy pozostają w ścisłym kontakcie z biurem LGD i ze swoimi odpowiednikami w pozostałych gminach. Doświadczenia ostatnich 7 lat jednoznacznie wskazuje, że jest to doskonałe rozwiązanie, które nie tylko przyczyniło się do stworzenia trwałego, sprawnego kanału przepływu informacji na linii LGD – gminy, ale także pomiędzy gminami członkowskimi. Wszystko to powoduje, że praca biura LGD przebiega sprawnie, a obsługa beneficjentów jest profesjonalna. W latach 2009 – 2014 LGD przeszło liczne kontrole przeprowadzone m.in. przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a żadna z nich nie wykryła większych błędów czy uchybień.

Stowarzyszenie posiada długoletnie i nieprzerwane doświadczenie w realizowaniu projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym przede wszystkim w realizacji projektów LEADER. Edycje podejścia LEADER obejmowały realizację następujących projektów:

- „Korona Północnego Krakowa: razem w przyszłość” – projekt realizowany na terenie gmin: Kocmyrzów-Luborzyca, Igołomia-Wawrzeńczyce i Michałowice w ramach Schematu I Pilotażowego Programu LEADER+ (2006; dofinansowanie: 184 000 zł);
- „Korona Północnego Krakowa – razem w przyszłość” – projekt w ramach Schematu II Pilotażowego Programu LEADER+ (Działanie 2.7 w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”) (IV.2007 – V.2008; dofinansowanie: 750 000 zł);

- operacje przewidziane w Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach osi 4 LEADER objętej PROW na lata 2007 – 2013. Operacje zostały z powodzeniem zrealizowane w latach 2009 – 2015. Kwota dofinansowania z umowy o realizację LSR wynosiła 13 568 880 zł.

Stowarzyszenie posiada również bogate doświadczenie w realizacji operacji, których zakres był podobny do zakresu LSR. Przykładami takich projektów są:

- „Kreowanie Marki Lokalnej w Koronie Północnego Krakowa” – opracowanie i wydanie gry planszowej „Moja Mała Ojczyzna – Korona Północnego Krakowa” (2011; dofinansowanie z FIO: 39 794 zł),
- „Energia z kosza” – cykl spotkań informacyjno-promocyjnych w gimnazjach oraz wyjazdy do sortowni odpadów Barycz (2012; koszt całkowity: 25 573 zł; dofinansowanie z WFOŚiGW w Krakowie: 20 033 zł); projekt ten uzyskał tytuł Eko-Projekt 2012 oraz nagrodę w wysokości 30 000 zł z WFOŚiGW, którą przeznaczono na realizację kolejnych projektów pro-ekologicznych;
- XV Małopolski Przegląd Orkiestr Dętych (2012; dofinansowanie ze środków UM Województwa Małopolskiego: 41 265 zł);
- „Karuzela marzeń” – Powiatowy Festiwal Dziecięcych i Młodzieżowych Teatrów Amatorskich oraz „Konkurs CHEERLEADRES” (2012; dotacja po 4 000 zł na projekt ze środków powiatu krakowskiego);
- „Powiatowy Festiwal Dziecięcych i Młodzieżowych Teatrów Amatorskich 2013” (2013; dotacja 4 500 zł ze środków powiatu krakowskiego);
- „Powiatowy Festiwal Dziecięcych i Młodzieżowych Teatrów Amatorskich – Karuzela Marzeń” oraz „Maraton rowerowy” (2014; dotacja ze środków powiatu krakowskiego, odpowiednio: 4 000 zł i 2 500 zł).

Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa zamierza kontynuować swoją dotychczasową politykę w okresie finansowania 2014 – 2020.

1.4 Struktura LGD

Na dzień składania wniosku w skład LGD wchodzi 73 członków, z czego:

- 5 członków reprezentuje sektor publiczny (jest to 5 gmin – członków LGD);
- 12 członków, w tym 2 rolników, to przedstawiciele sektora gospodarczego;
- 56 członków pochodzi z sektora społecznego.

Skład grupy jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności. W jej skład wchodzi kobiety i mężczyźni, osoby 50+, seniorzy (osoby 60+) i osoby młode (do 35 lat), przedsiębiorcy i rolnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz zwykli mieszkańcy. Ponieważ część członków LGD łączy doświadczenia zarówno z dziedziny przedsiębiorczości jak i działalności społecznej, zapewniona jest odpowiednia współpraca i wymiana doświadczeń między tymi sektorami. W ramach poszczególnych sektorów (publicznego, gospodarczego i społecznego) nie istnieją żadne dominujące grupy interesu.

1.5 Skład organu decyzyjnego

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa, organem decyzyjnym LGD w zakresie wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, jest Rada. Może ona liczyć 14 – 17 członków, a Statut gwarantuje, że każda z gmin – członków Stowarzyszenia – ma w Radzie jednego przedstawiciela. Członkowie Rady nie mogą pełnić innych funkcji we władzach Stowarzyszenia. Co najmniej 50 % członków Rady musi być przedstawicielami sektora społeczno-gospodarczego.

Według stanu na dzień złożenia wniosku, Rada liczy 17 członków, w tym:

- 5 członków reprezentuje sektor publiczny, co stanowi 29,41 % składu Rady;
- 4 członków reprezentuje sektor gospodarczy, co stanowi 23,53 % składu Rady;
- 3 członków jest przedstawicielami sektora społecznego (17,65 % składu Rady);
- 5 członków jest przedstawicielami mieszkańców i nie reprezentuje innego sektora (29,41 % składu Rady).

Członkowie Rady reprezentujący sektor publiczny, gospodarczy i społeczny w większości są również mieszkańcami obszaru LGD, jednakże zaliczono ich do ww. sektorów ze względu na ich dominujące funkcje w społeczeństwie (publiczne, gospodarcze czy społeczne).

W sumie zatem, sektor społeczno-gospodarczy jest reprezentowany przez 12 członków (70,58 %), co spełnia wymagania statutowe.

Przedstawiony skład Rady spełnia następujące warunki:

- 1) przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mają więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji przez ten organ;
- 2) żaden z członków Rady nie pełni równocześnie funkcji członka Komisji Rewizyjnej ani członka Zarządu, ani nie pozostaje z członkami Zarządu lub Komisji Rewizyjnej w stosunku bliskiego pokrewieństwa lub podległości z tytułu zatrudnienia;
- 3) żaden z członków Rady nie jest zatrudniony w biurze LGD;
- 4) w składzie Rady są przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami LGD;
- 5) w skład Rady wchodzi przedstawiciele podmiotów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego z wszystkich gmin będących członkami LGD;
- 6) w składzie Rady znajduje się więcej niż jedna kobieta;
- 7) w składzie Rady znajdują się osoby poniżej 35 roku życia.

W ramach sektora społecznego ani sektora gospodarczego nie istnieje żadna pojedyncza grupa interesu, która posiadałaby więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Zgodnie z Regulaminem Rady, Zarząd LGD prowadzi rejestr interesów członków Rady. Jest to dokument zawierający informacje na temat zajmowanych stanowisk, pełnionych funkcji, prowadzonej działalności zawodowej / gospodarczej / społecznej / naukowej i innej przez poszczególnych członków Rady, pozwalające na identyfikację faktu i charakteru ich powiązań z wnioskodawcami / poszczególnymi operacjami. Każdy członek Rady zobowiązany jest do udzielenia Zarządowi informacji o dotyczących go aktywnościach i – jeśli dotyczy – podmiotach / instytucjach, z którymi aktywności te są związane, a także – na żądanie Zarządu – do przedłożenia odpowiednich dokumentów na tę okoliczność. Rejestr interesów członków Rady sporządzany jest na podstawie składanych przez nich *Deklaracji bezstronności i poufności*, której formularz stanowi załącznik do Regulaminu Rady.

1.6 Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym

Zasady członkostwa w Radzie i prac organu decyzyjnego regulują zapisy Statutu i Regulaminu Rady LGD (Załącznik do wniosku o wybór LSR), natomiast szczegółowe mechanizmy wyboru i oceny projektów określone są przez *Procedury wyboru i oceny operacji, Procedury wyboru i oceny oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców*, a także *Procedury wyboru i oceny operacji własnych LGD*, zwanych dalej *Procedurami wyboru i oceny*. Stanowią one załączniki do wniosku o wybór LSR.

Zgodnie ze Statutem LGD, do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt. 9 rozporządzenia nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE). Rada podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy składu.

Zgodnie z *Procedurami wyboru i oceny*, w procesie decyzyjnym zostały zastosowane rozwiązania gwarantujące:

- zachowanie określonego parytetu poszczególnych sektorów przy ocenie i wyborze operacji;
- bezstronność w podejmowaniu decyzji poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji *Deklaracji bezstronności i poufności*;
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej (na stronie internetowej LGD, w wersji papierowej do wglądu w biurze LGD, poprzez doradztwo telefoniczne, drogą e-mail, osobiste, omawianie procedur w trakcie szkoleń czy warsztatów dla potencjalnych beneficjentów);
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;

- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych, w tym grup defaworyzowanych, przez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru oraz kryteriów premiujących;
- sprawność, szybkość i większą niezawodność procesu decyzyjnego poprzez zastosowanie multimedialnego narzędzia: Platformy Obsługi Projektów (POP).

Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym są opisane szerzej w Roz. 6.

1.7 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa to Statut, Regulamin Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, Regulamin Zarządu, Regulamin Rady, Regulamin Komisji Rewizyjnej oraz Regulamin Biura.

- Statut LGD jest nadrzędnym dokumentem regulującym funkcjonowanie LGD. Jest on zatwierdzany i zmieniany przez Walne Zebranie Członków (WZC) w drodze uchwały;
- Regulamin Walnego Zebrania Członków reguluje kwestie zwoływania posiedzeń WZC, prowadzenia głosowania, podejmowania uchwał oraz prowadzenia dokumentacji WZC;
- Regulamin Zarządu określa zadania, organizację pracy Zarządu, zasady prowadzenia dokumentacji itp.;
- Regulamin Rady reguluje prace organu decyzyjnego oraz zawiera podstawowe mechanizmy wyboru operacji do dofinansowania;
- Regulamin Komisji Rewizyjnej reguluje zasady zwoływania posiedzeń Komisji, jej zadania oraz sposób prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia zatwierdza i zmienia regulaminy WZC, Zarządu, Rady oraz Komisji Rewizyjnej.
- Regulamin Biura LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa reguluje pracę biura LGD, ramowy zakres działania, kompetencji biura i służb księgowo-finansowych Stowarzyszenia oraz inne postanowienia związane z działalnością biura Stowarzyszenia. Regulamin Biura zatwierdza i zmienia Zarząd LGD. Stanowi on załącznik do wniosku o wybór LSR.

2. Partycypacyjny charakter LSR

LSR jako dokument strategiczny o długofalowym wykorzystaniu i dużym znaczeniu dla rozwoju obszaru 5 gmin jest dokumentem o charakterze partycypacyjnym. W jego tworzenie zaangażowani byli przedstawiciele różnych społeczności i sektorów z obszaru LGD, w tym w szczególności grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR (opisane w Roz. 3.2 LSR), a wypracowane założenia i cele pozwoliły na wykorzystanie oddolnego potencjału, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb.

Wykorzystano następujące partycypacyjne metody tworzenia LSR i jej realizacji:

- 1) **Ankieta ewaluacyjna i raport ewaluacyjny** – ankieta dotycząca dotychczasowego działania LGD odnośnie realizacji LSR na lata 2007 – 2013 została przeprowadzona w I połowie 2015 r. Formularz ankiety był opracowany przez eksperta zewnętrznego. Był on dostępny dla wszystkich zainteresowanych, w tym w szczególności przedstawicieli grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, przez około 2 miesiące na stronie internetowej LGD. Opracowaniem wyników ankiet, przygotowaniem raportu ewaluacyjnego na ich podstawie oraz analizą dokumentów zastanych w biurze LGD zajął się ekspert zewnętrzny. Ankieta została wypełniona przez 140 respondentów. W wyniku zastosowania tej partycypacyjnej metody konsultacji społecznych uzyskano dane, które pokazywały, jakie oczekiwania mieszkańców i podmiotów z obszaru LGD nie zostały zaspokojone i na jakie bariery w procesie wdrażania LSR w ramach PROW 2007 – 2013 napotykało LGD. Są to przede wszystkim: niewystarczająca infrastruktura społeczno-kulturalna oraz sportowo-rekreacyjna, konieczność poprawy warunków życia, zwłaszcza dla młodego pokolenia, potrzeba dalszej aktywizacji lokalnych społeczności, a także poprawa wiedzy i kompetencji mieszkańców w wielu obszarach życia. Zwrócono uwagę na konieczność wspierania przedsiębiorczości, w tym w szczególności w grupach defaworyzowanych. Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji stanowiły punkt wyjścia, z którego wyprowadzone zostały propozycje dotyczące opisu kluczowych kierunków rozwoju obszaru (Roz. 3).

- 2) **Grupa Robocza ds. tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju** – w maju 2015 r. na stronie internetowej LGD pojawiło się ogłoszenie zapraszające zainteresowane osoby z sektora publicznego oraz społeczno-gospodarczego do zgłaszania się do tzw. Grupy Roboczej (GR). Grupę utworzono w połowie maja. Liczyła łącznie 28 osób. W skład GR weszły osoby reprezentujące gminy (sektor publiczny), osoby z sektora społecznego (członkowie organizacji pozarządowych w tym Kół Gospodyń Wiejskich, OSP itp.), mieszkańcy oraz osoby z sektora gospodarczego (przedsiębiorcy, rolnicy). Były wśród nich osoby reprezentujące grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR (zob. Roz. 3.2), w tym w szczególności: potencjalni i obecni przedsiębiorcy, rolnicy, seniorzy, osoby w wieku 50+, a także przedstawiciele instytucji działających na rzecz dzieci i młodzieży. W dniu 28 maja 2015 r. odbyło się pierwsze robocze spotkanie grupy. Przeważająca liczba osób wybranych do GR posiadała doświadczenie w zakresie realizacji projektów, wdrażania dotychczasowej LSR lub była członkami Rady czy Zarządu LGD. GR zaangażowała się w opracowanie i konsultowanie poszczególnych rozdziałów LSR, w tym w szczególności: diagnozy obszaru i ludności (Roz. 3), analizy SWOT (Roz. 4), celów, przedsięwzięć i wskaźników realizacji LSR (Roz. 5) oraz kryteriów wyboru przyszłych projektów (Roz. 6).

Spotkania warsztatowo-konsultacyjne dla Grupy Roboczej – w procesie tworzenia LSR odbyło się 5 warsztatowych spotkań GR, a mianowicie:

- a) w trakcie pierwszego spotkania (Szaflary, 18-19 września 2015 r.) członkowie GR zostali zapoznani z założeniami podejścia LEADER w ramach PROW 2014-2020, a także roli, jaką ma pełnić Grupa Robocza. Wytyczone zostały cele jej działania, metodyka pracy oraz ustalony został harmonogram prac nad LSR;
- b) drugie spotkanie (Wysiołek Luborzycki, 9 października 2015 r.) poświęcone zostało opracowaniu analizy SWOT dla całego obszaru LGD (Roz. 4);
- c) trzecie spotkanie (Szyce, 3 listopada 2015 r.) dotyczyło konsultacji opisu obszaru (Roz. 3), którego zarys powstał w oparciu o analizę SWOT, dostępne dane statystyczne oraz zapisy lokalnych strategii gmin z obszaru LGD. W trakcie tego spotkania, w oparciu o metodologię logiki interwencji oraz drzewa problemów i celów, opracowano propozycję celów ogólnych i szczegółowych oraz przedsięwzięć dla LSR (Roz. 5);
- d) czwarte spotkanie (Zielonki, 10 listopada 2015 r.) dotyczyło weryfikacji wcześniej opracowanych dokumentów w oparciu o uwagi otrzymane przez LGD w trakcie konsultacji społecznych analizy SWOT, wstępnej propozycji opisu obszaru oraz celów i przedsięwzięć LSR. Opracowano także wstępną propozycję kryteriów wyboru operacji, operacji własnych i grantobiorców (Roz. 6);
- e) piąte spotkanie (Michałowice, 19 listopada 2015 r.) dotyczyło weryfikacji kryteriów (po przeprowadzonych konsultacjach społecznych), a także konsultacji ostatecznej wersji procedur wyboru i oceny operacji, operacji własnych, grantobiorców oraz opracowanej dokumentacji dla konkursów grantowych (Roz. 6). Omówiono również zasady monitorowania i ewaluacji (Roz. 11), założenia planu komunikacyjnego w odniesieniu do LSR (Roz. 9), a także opracowano wzór ankiety monitorującej LSR, która posłuży do monitoringu realizacji strategii (część Załącznika nr 2 do LSR).

Konsultacje społeczne prac GR prowadzone za pośrednictwem strony internetowej – w okresie, gdy prowadzone były spotkania warsztatowo-konsultacyjne dla Grupy Roboczej, na stronie internetowej LGD ukazywały się poszczególne fragmenty LSR, udostępnione do publicznych konsultacji (każde konsultacje trwały 14 dni). W ich trakcie mieszkańcy mogli wyrażać swoje opinie i wносить uwagi m.in. do zapisów analizy SWOT, opisu obszaru, celów i przedsięwzięć oraz lokalnych kryteriów wyboru. Dane z konsultacji społecznych dotyczyły przede wszystkim poprawek w opisie obszaru poszczególnych gmin (w różnych zakresach), analizy SWOT oraz brzmienia kryteriów wyboru operacji (dobór i sformułowania poszczególnych kryteriów). Uwagi były zgłaszane osobiście lub telefonicznie. Po ich zgromadzeniu, zostały przedyskutowane przez członków Grupy Roboczej. Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy wniosków z dyskusji wnoszono stosowne poprawki w LSR.

- 3) **Karty Projektu** – od kwietnia 2015 r. na stronie internetowej oraz w biurze LGD dostępne były formularze, w których mieszkańcy i różne podmioty (gospodarcze, społeczne) działające na obszarze LGD przedstawiali pomysły projektów, które w przyszłości chcieliby zrealizować przy wsparciu finansowym z funduszy unijnych za pośrednictwem oraz przy pomocy LGD. Propozycje mogły dotyczyć działań realizowanych przez lub na rzecz osób fizycznych, przedsiębiorców, rolników, organizacji pozarządowych, gmin i jednostek gminnych, w tym w szczególności grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. Tematyka zgłaszanych pomysłów mogła dotyczyć zadań inwestycyjnych, wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych oraz zadań

wspierających rozwój przedsiębiorczości i przetwórstwa. Łącznie do biura LGD wpłynęły 32 Karty Projektu. Około 60 % zgłoszonych projektów dotyczyło przedsiębiorczości, a około 40 % - dotyczyło konieczności rozbudowy/modernizacji/doposażenia infrastruktury społecznej oraz wsparcia inicjatyw zgłaszanych przez NGOs. Karty projektu pokazały, że istnieje duże zapotrzebowanie na wsparcie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej lub rozwijania istniejących biznesów. Projekty związane z obszarem społecznym pokazują, iż jest realna potrzeba modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych i społeczno-kulturalnych, a także wsparcia aktywności lokalnych NGO-sów (projekty animujące życie społeczne, edukacja, w tym ekologiczna, kultywowanie lokalnych tradycji). Dane zgromadzone na podstawie tej partycypacyjnej metody konsultacji posłużyły do sformułowania kategorii celów i określenia przedsięwzięć, które wykorzystała Grupa Robocza w pracy nad LSR (w szczególności Roz. 5).

- 4) **Spotkania informacyjno-konsultacyjne dla lokalnych społeczności gminnych** – w sierpniu 2015 r. na terenie każdej z 5 gmin z obszaru LGD odbyły się spotkania z mieszkańcami w sprawie tworzenia LSR na lata 2014-2020. Celem spotkań było przygotowanie analiz SWOT specyficznych dla danej gminy. W konsultacjach wzięło udział łącznie ponad 80 osób, wśród których znajdowali się również przedstawiciele grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W trakcie spotkań uczestnicy otrzymywali krótkie ankiety na temat przedsięwzięć oczekiwanych przez mieszkańców do realizacji w ich miejscowościach w najbliższych 3-4 latach. Wypełnione ankiety były zbierane na zakończenie spotkań. Dane z konsultacji oraz wypełnionych ankiet posłużyły do opracowania raportu ze spotkań, opisującego przedstawione potrzeby i problemy danego obszaru z uwzględnieniem lokalnej specyfiki i dziedzictwa kulturowego. Raport stwierdzał, że główne nurty zidentyfikowanych potrzeb lokalnych oraz deklarowanej aktywności koncentrowały się wokół trzech zagadnień: infrastruktury, działalności społecznej i przedsiębiorczości. Te trzy dziedziny były wskazywane przez prawie wszystkich uczestników. Odpowiadając na pytania ankiety, ponad połowa z respondentów wykazała chęć uczestniczenia w przedsięwzięciach o charakterze społecznym i edukacyjnym (warsztaty, imprezy, akcje, szkolenia), a około 40 % - wyraziła gotowość realizacji projektów dotyczących przedsiębiorczości (założenie własnego biznesu, rozwój już istniejącego) przy wsparciu ze środków UE. Około 85 % respondentów wskazywało, iż oczekują dalszego rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury społecznej w ich miejscowościach (place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżki zdrowia, boiska itp.). Raport został upubliczniony na stronie internetowej LGD oraz za pośrednictwem poczty e-mail dla zainteresowanych osób. Dane zgromadzone na podstawie tej partycypacyjnej metody konsultacji i wyniki przeprowadzonej analizy wniosków posłużyły Grupie Roboczej do opracowania analizy SWOT dla całego obszaru LGD (Roz. 4 LSR).
- 5) **Konsultacje eksperckie** – poszczególne etapy prac nad LSR konsultowali eksperci zewnętrzni, którzy wspierali proces pracy nad LSR od strony merytorycznej oraz prowadzili spotkania Grupy Roboczej od strony praktycznej. Eksperti dbali, aby w trakcie tworzenia strategii stosować logikę interwencji, w procesie kształtowania celów i przedsięwzięć wykorzystywać drzewo problemów i celów i by wypracowane wskaźniki były zgodne z zasadą SMART.

Spotkania Grupy Roboczej zostały zarejestrowane i udokumentowane. Wszelkie informacje o przebiegu prac nad strategią ukazywały się na stronie internetowej LGD (www.koronakrakowa.pl), dodatkowo korzystano z portalu społecznościowego LGD na Facebook'u oraz ze stron internetowych gmin należących do LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa.

3. Diagnoza obszaru i ludności

Niniejsza diagnoza obszaru i ludności została przygotowana z wykorzystaniem następujących działań partycypacyjnych: ankieta i raport ewaluacyjny, jako punkt wyjścia, spotkania informacyjno-konsultacyjne dla lokalnych społeczności, w czasie których dokonano weryfikacji założeń do diagnozy, prace Grupy Roboczej oraz konsultacje społeczne kolejnych projektów tego rozdziału, prowadzone za pośrednictwem strony internetowej LGD. Po wpływaniu uwag dotyczących diagnozy, dokonywano ich analizy, uzupełniano i poprawiano rozdział.

3.1 Podstawowe dane demograficzne

Poniższe tabele przedstawiają podstawowe dane demograficzne dotyczące gmin z obszaru LGD.

Tabela 2: Powierzchnia, liczba ludności oraz gęstość zaludnienia na obszarze LGD³

Gmina	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (osoby), w tym mężczyźni i kobiety	Gęstość zaludnienia (os./km ²)
Igołomia-Wawrzeńczyce	63	7 724 (M 3 821/K 3 903)	123
Kocmyrzów-Luborzyca	81	14 605 (M 7 247/K 7 358)	180
Michałowice	51	9 721 (M 4 838/K 4 883)	190
Wielka Wieś	48	10 946 (M 5 374/K 5 572)	228
Zielonki	49	20 159 (M 9 793/K10 366)	411
Razem / średnia gęstość	292	63 155 (M 31 073/K 32 082)	216

Tabela 3: Zmiany demograficzne na obszarze LGD w latach 2003 – 2013⁴

Gmina	2003	2007	2013	Zmiana liczby mieszkańców: 2003/2013
Igołomia-Wawrzeńczyce	7 604	7 618	7 724	1,55 %
Kocmyrzów-Luborzyca	12 870	13 351	14 605	11,88 %
Michałowice	7 354	8 024	9 721	24,35 %
Wielka Wieś	9 009	9 607	10 946	17,70 %
Zielonki	14 916	16 139	20 159	26,01 %
Razem	51 753	54 739	63 155	Średnia dla obszaru: 16,3 %

Ludność obszaru LGD systematycznie rośnie. W okresie 10 lat (2003 – 2013), średnia przyrostu demograficznego dla całego obszaru wynosiła 16,3 %, z tym że najszybciej rosła populacja gmin Zielonki i Michałowice, a najwolniej – typowo rolniczej gminy Igołomia-Wawrzeńczyce. Gmina Zielonki jest również najliczniej zamieszkała, co przekłada się na wysoką w stosunku do pozostałych gmin gęstość zaludnienia (dwu-, a nawet czterokrotną niż inne gminy). Najmniej liczną i z najmniejszą gęstością zaludnienia jest gmina Igołomia-Wawrzeńczyce.

Tabela 4: Ludność obszaru LGD według wieku i płci⁵

Gmina	Wiek przedprodukcyjny* / % populacji	Wiek produkcyjny** / % populacji	Wiek poprodukcyjny / % populacji
Igołomia-Wawrzeńczyce	1 502 / 19,4%	4 912 / 63,6% M: 2 625 / K: 2 287	1 310 / 17% M: 424 / K: 886
Kocmyrzów-Luborzyca	2 932 / 21,1%	9 380 / 64,2% M: 4 931 / K: 4 449	2 293 / 15,7% M: 773 / K: 1 520
Michałowice	2 130 / 21,9%	6 210 / 63,9% M: 3 287 / K: 2 923	1 381 / 14,2% M: 446 / K: 935
Wielka Wieś	2 303 / 21%	7 001 / 64% M: 3 657 / K: 3 344	1 642 / 15% M: 530 / K: 1 112
Zielonki	4 521 / 22,4%	12 734 / 63,2% M: 6 548 / K: 6 186	2 904 / 14,4% M: 966 / K: 1 938

* Poniżej 17 lat

**Kobiety: 17 – 59 lat, Mężczyźni: 17 – 64 lata

W gminach Zielonki i Michałowice jest najwyższa populacja w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzież w wieku szkolnym), a najmniejsza – w grupie poprodukcyjnej. Zauważyć trzeba, że są to gminy z największym saldem migracji; do tych gmin najczęściej sprowadzają się ludzie młodzi, z małoletnimi dziećmi. Są to też zazwyczaj ludzie wykształceni, dobrze sytuowani, z wysokimi aspiracjami i oczekiwaniami. Do tych grup (dzieci i młodzież) oraz do ich rodziców powinny być skierowane odpowiednie działania (zaspokajanie potrzeb społecznych). Natomiast w rolniczej gminie Igołomia-Wawrzeńczyce trend jest odwrotny. Grupa przedprodukcyjna jest najmniej liczna, natomiast populacja w grupie poprodukcyjnej – największa. W gminie tej mamy do czynienia z niskim saldem

³ Dane GUS, BDL; stan na dzień 31.XII.2013 r.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

migracji, społeczeństwo raczej się starzeje. Ta gmina wymagać będzie innych działań – tu będą raczej realizowane działania wzmacniające przedsiębiorczość, w tym związaną z mocną stroną tego obszaru – rolnictwem, a także usługi dla seniorów.

W grupach poprodukcyjnych liczba kobiet jest praktycznie wszędzie dwukrotnie większa niż liczba mężczyzn. Do tej grupy, stosunkowo jeszcze młodych osób, skierowane będą odpowiednie działania przewidziane w niniejszej LSR (np. aktywizacja społeczna).

3.2 Grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR

Poniżej określono zdefiniowane na obszarze LGD grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup. Określono je jako „grupy docelowe” oraz „grupy defaworyzowane”. Grupy te nie są całkowicie tożsame, natomiast często stanowią zbiory przenikające się wzajemnie lub zawierające jeden w drugim.

3.2.1 Grupy docelowe

Grupami docelowymi są:

- Potencjalni i obecni przedsiębiorcy, w tym rolnicy

W społeczeństwie na obszarze LGD istnieje duży potencjał przedsiębiorczości. Część tego potencjału została już zagospodarowana poprzez tworzenie prężnie działających firm, głównie o charakterze jednoosobowych działalności gospodarczych, mikro- i małych firm. Wykorzystanie potencjału przedsiębiorczości jest w ramach obszaru LGD bardzo zróżnicowane; w takich gminach jak Zielonki czy Michałowice rozwija się aktywnie, natomiast w innych, jak np. rolnicza gmina Igołomia-Wawrzeńczyce, potencjał biznesowy jest nadal niedostatecznie wykorzystany, zwłaszcza wśród rolników. Diagnoza obszaru LGD wskazuje, że wśród mieszkańców istnieje duże zapotrzebowanie na produkty i usługi, które jest zaspokajane w Krakowie, a mogłyby być lokalnie.

Wśród potencjalnych i już działających przedsiębiorców, bardzo często poważną barierą jest brak odpowiednich środków finansowych. Nie zawsze są to duże sumy, ale dla niektórych nawet stosunkowo niewielka kwota stanowi barierę nie do przebycia. Ponadto, potencjalnym i (a czasem już działającym) przedsiębiorcom często brakuje wiedzy i umiejętności, jak i gdzie prowadzić biznes, aby odnieść sukces. Szczególne znaczenie w tej grupie mają rolnicy, którzy często mają trudności z odnalezieniem się na szybko przekształcającym się rynku zbytu i nie zawsze potrafią wykorzystać efektywnie swoje możliwości. Dlatego stanowią oni również „grupę defaworyzowaną”, opisaną poniżej.

- Dzieci i młodzież

Niezależnie od tego z jakiej grupy społecznej pochodzą i gdzie mieszkają, wszędzie potrzeby dzieci i młodzieży są podobne i najlepiej, jeśli przynajmniej część z nich jest zaspokajana blisko ich miejsca zamieszkania. Młodsze dzieci powinny mieć place zabaw, przeznaczone dla nich tereny sportowo-rekreacyjne, świetlice i miejsce spotkań oraz ofertę wysokiej jakości zajęć sportowych, edukacyjnych i kulturalnych (języki obce, muzyka, sztuka itp.). Faktem jest, że mimo bliskości Krakowa, duża liczba dzieci i młodzieży nie może korzystać z oferty miejskiej. Wynika to głównie z powodów logistycznych (utrudniony dojazd do Krakowa – autobusy aglomeracyjne kursują średnio co godzinę), a także z naturalnej potrzeby korzystania z oferty wolnego czasu jak najbliżej miejsca zamieszkania, w znanym środowisku społecznym, wśród kolegów i koleżanek z lokalnych szkół, do których większość dzieci uczęszcza. W efekcie, mimo bliskości miasta, wiele dzieci bardzo rzadko (lub w ogóle) korzysta z możliwości, jakie oferuje Kraków. Trzeba im zatem zapewnić odpowiednią ofertę na miejscu.

W zamierzeniu LSR oferta ta nie tylko będzie jakościowo konkurencyjna w stosunku do miasta, ale będzie miała wartość dodaną, uwzględniającą lokalne tradycje, kulturę, zasoby, potencjał ludzki i infrastrukturalny. Dzieci i młodzież z obszaru LGD nie mogą czuć się gorsi czy wykluczeni przez to, że mieszkają na terenach wiejskich. Zagwarantowanie takiej oferty przełoży się na wymierne korzyści dla życia rodzinnego, jeśli nie trzeba będzie spędzać wielu godzin na podróży do i z Krakowa. Ponadto efektem zapewnienia odpowiedniej oferty dla dzieci i młodzieży będzie większa integracja społeczna w ramach „małych ojczyzn” już od najmłodszych lat. W szczególności jest to potrzebne w tych gminach, gdzie trendy demograficzne są inne niż w Polsce (duży napływ

młodych ludzi). Zamierzeniem LSR jest zapobieganie zjawisku przekształcania się gmin członkowskich LGD w wyłącznie „sypialnie” Krakowa, których mieszkańcy zaspokajają swoje potrzeby społeczne, kulturalne i rekreacyjne w mieście. Dzięki realizacji operacji przewidzianych w LSR, gminy z obszaru LGD, rozwijając się gospodarczo i społecznie, nie utracą swojej tożsamości i unikatowego charakteru.

▪ Seniorzy

Jest to grupa, której liczebność ma charakter wzrostowy, choć nadal nie jest odpowiednio doceniana. Standardowo faworyzuje się młodość, energię, nie zauważając ogromnego potencjału osób starszych, których w starzejącym się społeczeństwie (w tym w społeczeństwie na obszarze LGD) przybywa w szybkim tempie. Seniorzy są to osoby, które dysponują zazwyczaj większą ilością wolnego czasu (często emeryci), dużym doświadczeniem w różnych dziedzinach (czy to zawodowym, czy dotyczącym tradycji, kultury, rolnictwa), bardzo często wielką energią i zapałem, które należy pomóc im zidentyfikować, uświadomić i spożytkować. Seniorzy nie tylko powinni otrzymać ofertę pożytecznego i atrakcyjnego spędzania wolnego czasu (nauka, sport i rekreacja), ale powinno się pracować nad wykorzystaniem ich potencjału, energii, wiedzy i doświadczenia dla rozwoju gospodarczego i społecznego regionu (rozwój przedsiębiorczości, działania społeczne na rzecz rozwoju miejscowości). Na szczególną uwagę zasługują kobiety w wieku poprodukcyjnym, których jest dwukrotnie więcej niż mężczyzn.

3.2.2 Grupy defaworyzowane

Zidentyfikowano następujące grupy defaworyzowane na obszarze LGD:

▪ Bezrobotni, w tym osoby młode

Grupę tę tworzą osoby, które są bezrobotnymi przez okres co najmniej 3 lat bez względu na wiek, oraz osoby w wieku do 30 lat, które są bezrobotnymi przez okres co najmniej 2 lat. Na obszarze LGD, oprócz bezrobocia oficjalnego, panuje spore bezrobocie ukryte. Bezrobotni nie rejestrują się w urzędach pracy, czasem pracując dorywczo „w szarej strefie”. W szczególności problem ten dotyczy osób młodych, które po zakończeniu formalnej edukacji mają problem w znalezieniu zatrudnienia. Przyczyną tego jest brak doświadczenia (nawet ukończenie szkoły zawodowej czy technikum nie daje praktycznych podstaw zawodu, a jedynie wiedzę teoretyczną), problemy w obsłudze najnowszych technologii, braki znajomości języka obcego. Brakuje funduszy na dalszą edukację lub/i podnoszenie kwalifikacji. Założeniem LSR jest wspieranie osób, które przez dłuższy czas nie są nigdzie zatrudnieni, ale w szczególności ludzi młodych, po to, by nie tracili swojego najcenniejszego czasu produkcyjnego. Działania przewidziane dla tej grupy to ich aktywizacja zawodowa, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

▪ Kobiety, które po ukończeniu szkoły nie były obecne na rynku pracy lub opuściły go na kilka lat

Ta grupa to głównie kobiety, które po urodzeniu dziecka/ci nie podjęły pracy lub zrezygnowały z niej, gdyż zaangażowały się w opiekę nad potomstwem. Po kilku latach chcą podjąć pracę, ale brak im doświadczenia zawodowego, mają poważne braki w obsłudze nowych technologii, potrzebują doszkolenia, zmiany bądź podniesienia kwalifikacji. Często towarzyszy temu niewiara we własne siły, obawa przed niepowodzeniem, brak środków finansowych na prywatne kursy, szkolenia czy odpłatne zajęcia w szkołach (np. językowych). Dla takich osób LSR przewiduje działania aktywizujące zawodowo, zwiększające ich szanse na znalezienie zatrudnienia, oraz daje możliwość pozyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Ponadto, LGD będzie premiować firmy z obszaru, które będą takie osoby zatrudniać.

▪ Osoby niepełnosprawne, których szanse na znalezienie zatrudnienia na wsi są niewielkie

Są to osoby o różnego typu niepełnosprawnościach (nie tylko fizycznych), dla których szansą jest praca w mieście, ale przy takiej opcji dochodzą problemy, które stanowią często bariery nie do przebycia: bariera komunikacyjna, odległość miejsca pracy od miejsca zamieszkania, problemy z dostępem na obszarach wiejskich do szerokopasmowego Internetu, który w pewnych przypadkach dawałby możliwości pracy zdalnej dla osoby niepełnosprawnej. Operacje realizowane w ramach LSR będą brały pod uwagę nie tylko działania dotyczące aktywizacji zawodowej tych osób ale również ułatwienie ich dostępu do infrastruktury i oferty społecznej (bariery architektoniczne itp.).

▪ Osoby w wieku 50+

Są to osoby, które utraciły dotychczasowe miejsca pracy z różnych przyczyn: w wyniku restrukturyzacji, długotrwałej choroby, które nie chciały/nie miały szansy podniesienia swoich kwalifikacji itp. Takim osobom trudno jest w tym wieku zmienić branżę, w której pracowali wiele lat; często nie nadążają za nowoczesnymi technologiami (konieczność obsługi komputera, sprawne poruszanie się po Internecie, obsługa różnego typu urządzeń i multimediiów). Do braku kompetencji często dochodzi brak wiary w siebie i w swoje umiejętności, niechęć do podnoszenia kwalifikacji, obawa przed niepowodzeniem, zły stan zdrowia. LSR będzie wspierać osoby z tej grupy poprzez ich aktywizację zawodową, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

▪ Rolnicy

Są to te osoby, utrzymujące się do tej pory z rolnictwa, które ze względu na niską opłacalność produkcji musiały zrezygnować z pracy we własnym gospodarstwie i poszukują zatrudnienia poza rolnictwem. Problemem dla tych osób jest brak innych kompetencji, konieczność pełnego przekwalifikowania się, trudności w zaadaptowaniu się w innym systemie pracy (szef-pracownik, normowany czas pracy itp.), trudności w dojeździe do pracy (niedostatecznie sprawny transport publiczny ze wsi do miasta). Dla znacznej grupy rolników praca w gospodarstwie rolnym ma charakter pracy sezonowej. Brak infrastruktury i warunków np. do przechowywania produktów rolnych uniemożliwia im handel w okresie zimowym – w efekcie są oni przez połowę roku bezrobotni. Część z nich chciałaby zająć się działalnością pozarolniczą, jednak brakuje im środków finansowych na rozpoczęcie działalności innej niż tradycyjne rolnictwo. Problem rolników poszukujących innego rodzaju zatrudnienia występuje najczęściej na terenie gmin rolniczych: Igołomii-Wawrzeńczyce i Kocmyrzów-Luborzycy. LSR będzie wspierać osoby z tej grupy poprzez ich aktywizację zawodową, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej (w szczególności dotyczącej produkcji artykułów spożywczych i napojów) oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

▪ Osoby korzystające z pomocy społecznej

Choć ubóstwo na obszarze LGD nie stanowi bardzo poważnego problemu, to jednak istnieje. Dane odnośnie osób korzystających z pomocy społecznej przedstawia tabela poniżej:

Tabela 5: Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej⁶

Gmina	Liczba osób		Zasięg korzystania z pomocy społecznej ⁷	
	2013	2014	2013	2014
Igołomia-Wawrzeńczyce	645	509	8,3	6,6 %
Kocmyrzów-Luborzycy	519	506	3,6	3,4 %
Michałowice	449	492	4,7	5,0 %
Wielka Wieś	572	579	5,3	5,2 %
Zielonki	628	608	3,1	3,0 %
Razem	2813	2694	4,45 %	-

W 2014 r. liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 119 w porównaniu do roku wcześniejszego. Niemniej jednak, według stanu na 31 grudnia 2013 r., zasięg korzystania z pomocy społecznej dla obszaru LGD wynosił średnio 4,45 %.

Działania przewidziane w LSR będą skierowane do takich osób, w szczególności poprzez ich aktywizację zawodową (młodzież i dorośli), a także do dzieci (aktywność społeczna, edukacja, dostęp do kultury i technologii), aby nie powielały one zachowań i modeli życia prowadzących do wykluczenia społecznego.

Niezależnie od zdefiniowania grup docelowych i defaworyzowanych, produkty operacji realizowanych w ramach LSR będą służyć również ogółowi społeczeństwa.

⁶ Dane GUS, BDL; stan na 31.XII.2013 r.

⁷ Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem

3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość

W ostatnich latach, w gminach obszaru LGD zauważalny jest stały, choć nierównomierny rozwój gospodarki i przedsiębiorczości. Każdego roku przybywa podmiotów gospodarczych, w tym w szczególności prowadzonych przez osoby fizyczne. Przedstawia to poniższa tabela, porównująca lata 2009 (rozpoczęcie faktycznego wdrażania poprzedniej LSR) i 2013.

Tabela 6: Podmioty gospodarcze w gminach z obszaru LSR: lata 2009 i 2013⁸

Gmina	Rok	Sektor prywatny ogółem	W tym: osoby fizyczne	W tym: spółki handlowe	W tym: inne*
Igołomia-Wawrzeńczyce	2009	431	357	15	17
	2013	510	412	25	25
	<i>zmiana</i>	15,5 %	13,3 %	40,0 %	32,0 %
Kocmyrzów-Luborzyca	2009	896	759	24	29
	2013	1 164	1 006	37	34
	<i>zmiana</i>	23,0 %	24,6 %	35,1 %	14,7 %
Michałowice	2009	752	657	23	20
	2013	1 038	892	53	27
	<i>zmiana</i>	27,6 %	26,3 %	56,6 %	25,9 %
Wielka Wieś	2009	972	790	59	27
	2013	1 272	1 022	109	27
	<i>zmiana</i>	23,6 %	22,7 %	45,9 %	0,0 %
Zielonki	2009	2 083	1689	132	43
	2013	2 802	2273	203	57
	<i>zmiana</i>	25,7 %	25,7 %	35,0 %	24,6 %

* Spółdzielnie, stowarzyszenia, organizacje społeczne, fundacje

W prawie wszystkich gminach dominują mikro- i małe przedsiębiorstwa, brakuje natomiast średnich i dużych przedsiębiorstw produkcyjnych (oprócz gminy Wielka Wieś). Jest to zarówno wada jak i zaleta obszaru; wada, bo nie tworzone są liczniejsze miejsca pracy, nie ma znaczących wpływów do budżetu; zaleta, bo nie ma uciążliwego wpływu przemysłu na środowisko, dzięki czemu gminy z obszaru LGD mogą stać się przyjaznym miejscem zamieszkania, „zagłębem warzywno-owocowym” Krakowa oraz atrakcyjnymi terenami rekreacyjnymi.

Zauważalny jest trend polegający na powstawaniu przedsiębiorstw, których usługi lub produkty mają charakter dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców aglomeracji miejskiej. Wciąż jednak istnieją w tym zakresie niezaspokojone potrzeby. W szczególności w gminach o charakterze rolniczym istnieje ogromny potencjał poprawy współpracy, wzmocnienia narzędzi i struktur lepszego prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności związanej z rolnictwem. Brakuje m.in. miejsc bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych, a przepływ towarów pomiędzy producentami i klientami odbywa się przez Kraków. Nie ma tradycji i dobrych przykładów dla organizowania się rolników w grupy producenckie; istnieje w tym zakresie potrzeba działań edukacyjnych. Efektem tego jest zbyt mała liczba miejsc pracy i niskie wpływy z podatków do budżetu.

Na obszarze LGD nie zidentyfikowano żadnych podmiotów przedsiębiorczości społecznej.

Poniżej przedstawiono charakterystyczne cechy gospodarcze każdej z gmin wchodzących w skład LGD, w tym w szczególności branże z potencjałem rozwojowym.

- Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce

Jest znana z upraw warzywniczych na dużą skalę. Głównym źródłem utrzymania większości mieszkańców tej gminy jest działalność rolnicza, handlowa oraz usługowa związana z uprawą warzyw. W gminie tej następuje modernizacja, mechanizacja oraz intensyfikacja rolnictwa i działalności usługowej, rozwija się handel warzywami – głównie

⁸ Dane GUS, BDL i obliczenia własne LGD

hurtowy, handel narzędziami i środkami niezbędnymi do prowadzenia upraw na szeroką skalę (opakowania, środki ochrony, nawozy, narzędzia rolnicze). Ta branża będzie miała nadal kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego gminy.

▪ Gmina Kocmyrzów-Luborzyca

Jest to także gmina typowo rolnicza, o glebach wysokiej jakości, znana głównie z upraw truskawek, choć od kilkunastu lat widać tu także systematyczny rozwój działalności handlowej i usługowej różnego typu. Na terenie gminy przeważają podmioty gospodarcze o niewielkim zatrudnieniu, brakuje większych zakładów i firm produkcyjnych czy usługowych, a barierą dla rozwoju przedsiębiorczości jest brak terenów inwestycyjnych. Przewiduje się, że gmina nadal będzie się rozwijała w sferze handlu i usług, także związanych z rolnictwem, gdyż przedsiębiorcy zainteresowani są lokalizowaniem swoich firm na tym podmiejskim obszarze ze względu na niższe koszty prowadzenia działalności, szybkość dojazdu do miasta itp.

▪ Gmina Michałowice

Jest to gmina mocno zurbanizowana. Bliskie sąsiedztwo Krakowa i atrakcyjne tereny pod zabudowę jednorodziną sprzyjają rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, a co za tym idzie, dynamicznie rozwija się tu obszar handlu i usług dla ludności. Populacja tej gminy systematycznie wzrasta. Ciągłe obecne jest tu rolnictwo (głównie sadownictwo), jednak nie stanowi ono podstawowej gałęzi rozwoju gminy. Na jej obszarze dominują podmioty gospodarcze zatrudniające od kilku do kilkunastu osób, jednakże już działają lub będą uruchamiane pojedyncze firmy zatrudniające powyżej 30 osób. Kluczowym dla rozwoju gminy może być rozwój branży przetwórczej, wykreowanie oraz promocja produktów lokalnych, a także planowane otwarcie dużego ośrodka opieki nad osobami starszymi.

▪ Gmina Zielonki

Jest to gmina o najmniejszej powierzchni i jednocześnie największej i szybko rosnącej liczbie ludności. W ostatnich 10 latach mocno rozwinęło się tu budownictwo mieszkaniowe jedno- i kilkurodzinne. W sferze gospodarczej dominują liczne, drobne firmy, w szczególności usługowe i handlowe; wyraźnie nastąpiło ograniczenie produkcji rolnej. Stopniowa zmiana charakteru gminy z typowo wiejskiej w gminę „metropolitarną”, coraz silniejsze związki z Krakowem powodują, że gmina musi sprostać coraz to wyższym oczekiwaniom mieszkańców, w szczególności przybywającym w wyniku migracji z Krakowa wykształconym, młodym rodzinom z dziećmi. Dlatego kluczowe z punktu widzenia rozwoju gospodarczego oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców tej gminy wydają się być branże usług, handlu, edukacji oraz przemysł czasu wolnego.

▪ Gmina Wielka Wieś

Ze względu na swoje położenie w sąsiedztwie Krakowa, dogodną lokalizację względem głównych szlaków transportowych (bezpośrednie połączenie z autostradą A4, bliskość Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice, drogi krajowe, planowana północna obwodnica Krakowa) oraz zlokalizowanie w jednym z alternatywnych korytarzy łączących Małopolskę ze Śląskiem, gmina ta stanowi naturalny obszar przepływu towarów, usług, kapitału i zasobów ludzkich. Wszystkie powyższe czynniki powodują, iż w gminie zlokalizowanych jest dużo obiektów wielkopowierzchniowych, takich jak centra handlowe, centra logistyczne i firmy produkcyjne. Podobnie jak Zielonki, gmina Wielka Wieś posiada także wysokie saldo migracji. Dotychczasowe doświadczenia i analizy pokazują, że kluczowym dla dalszego rozwoju gminy będą branże usługowe i handlowe (z uwzględnieniem dużych podmiotów gospodarczych).

▪ Podsumowanie

Kluczowe branże gospodarek poszczególnych gmin z obszaru LGD różnią się, co wynika z ich odmiennych uwarunkowań lokalizacyjnych, komunikacyjnych, przyrodniczych i społecznych. Gminy LGD, zamiast monolitu gospodarczego, tworzą raczej barwną mozaikę, ale ponieważ w różnorodności tkwi siła, ta cecha obszaru LGD powinna przyczynić do szybszego i zdywersyfikowanego rozwoju gospodarczego całego terenu objętego LSR.

Odmienne modele gospodarcze w poszczególnych gminach łączy jedno: aby utrzymać stały wzrost gospodarczy, należy odpowiednio i systematycznie wspierać lokalną przedsiębiorczość, która bazować będzie na lokalnych zasobach i korzystać z lokalnego potencjału ludzkiego, nakierowanego na zaspokajanie specyficznych potrzeb mieszkańców terenu aglomeracji miejskiej.

Dotyczy to zarówno indywidualnego wsparcia finansowego na ciekawe i potrzebne pomysły biznesowe, ale także tworzenia infrastruktury okołobiznesowej, wsparcia pozafinansowego (doradztwo, szkolenia, systemy informacyjne), ułatwiającego prowadzenie działalności gospodarczej, a także maksymalne skracanie łańcuchów dostaw do etapu producent – konsument (w szczególności w rolnictwie). Szansą dla rozwoju gospodarczego obszaru LGD jest wykreowanie i/lub wypromowanie oraz wprowadzenie do obrotu produktów lokalnych, ale także produktów i usług o innowacyjności ponadregionalnej. Niezwykle ważne jest wzmocnienie współpracy i wymiana doświadczeń nie tylko pomiędzy przedsiębiorcami, ale również pomiędzy wszystkimi sektorami, które w jakikolwiek sposób zostaną zaangażowane w sprawy gospodarcze. Należy również wykorzystać pojawiającą się modę na lokalny patriotyzm gospodarczy. To wszystko składa się na cele i przedsięwzięcia przewidziane w niniejszej LSR.

Szansą dla gmin z obszaru LGD mogą stać się również strefy gospodarcze (tam, gdzie to możliwe), które przyciągną inwestorów zewnętrznych, tworzących miejsca pracy, przyczyniających się do rozwoju gospodarczego i generujących większe środki finansowe dla budżetów gmin (podatki).

Niemniej ważny jest rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej. W tym zakresie gminy z obszaru LGD upatrują swojej szansy w realizacji zadań przewidzianych w programie Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), który m.in. obejmuje gminy z obszaru LGD. Planowana realizacja drogi S7 i północnej obwodnicy Krakowa poprawiłaby jakość życia i otworzyłaby tereny pod inwestycje. Dzięki szybkim połączeniom drogowym i kolejowym obszar LGD mógłby liczyć na przyrwy inwestorów, a prowadzenie własnego biznesu byłoby łatwiejsze i bardziej opłacalne.

Wielką i niezmienną szansą dla rozwoju obszaru LGD jest bliskość Krakowa, jako dużego rynku zbytu dla produktów rolnych. Oprócz tego, Kraków ma znaczenie dla jakości zasobów ludzkich na obszarze LGD, dzięki możliwości korzystania z bogatej oferty kulturalnej czy edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Bliskość szkół średnich i wyższych pozwala na podnoszenie kompetencji mieszkańców bez konieczności osiedlania się poza domem. Z drugiej zaś strony, sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego to też zagrożenie drenażem wartościowego potencjału ludzkiego: przyciąganie atrakcyjną ofertą pracy może sprowadzić gminy do faktycznej roli „sypialni Krakowa”.

Podobną, drenującą rolę mogą pełnić też inne gminy zlokalizowane wokół Krakowa – gdyż konkurują one z obszarem LGD o klientów, technologie, inwestorów, środki zewnętrzne itp.

Zagrożeniem dla przedsiębiorczości na obszarze LGD mogą być przepisy prawne odnoszące się w szczególności do rolnictwa – możliwości sprzedaży bezpośredniej.

3.4 Rynek pracy

Podstawowe dane dotyczące rynku pracy na obszarze LGD przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2007-2014⁹

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Igołomia-Wawrzeńczyce	122 (76M; 46K)	63 (30M; 33K)	142 (69M; 73K)	177 (87M; 90K)	145 (70M; 75K)	170 (72M; 98K)	179 (83M; 96K)	152 (67M; 85K)
Kocmyrzów-Luborzyca	279 (120M; 159K)	257 (135M; 122K)	448 (258M; 190K)	489 (238M; 251K)	462 (223M; 239K)	448 (227M; 221K)	489 (244M; 245K)	354 (174M;18 0K)
Michałowice	129 (68M; 61K)	125 (75M; 50K)	191 (104M; 87K)	258 (139M; 119K)	222 (120M; 102K)	252 (133M; 119K)	277 (136M; 141K)	210 (107M; 103K)
Wielka Wieś	173 (91M; 82K)	122 (61M; 61K)	220 (124M; 96K)	252 (139M; 113K)	259 (134M; 125K)	296 (150M; 146K)	280 (142M; 138K)	222 (116M; 106K)
Zielonki	164 (31M;	235 (118M;	400 (201M;	452 (241M;	397 (199M;	450 (238M;	463 (215M;	378 (203M;

⁹ Dane GUS, BDL

	133K)	117K)	199K)	211K)	198K)	212K)	248K)	175K)
Razem	867	802	1401	1628	1485	1616	1688	1316

Tabela 8: Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym – ogółem i wg płci na obszarze LGD¹⁰

Gmina	Udział %	Średnia dla obszaru LGD	Podział Kobiety/Mężczyźni	Średnia dla woj. małopolskiego
Igołomia-Wawrzeńczyce	3,6 %	4,2 %	3,2 % M; 4,2 % K	7,8 %
Kocmyrzów-Luborzyca	5,2 %		4,9 % M; 5,5 % K	
Michałowice	4,5 %		4,1 % M; 4,8 % K	
Wielka Wieś	4,0 %		3,9 % M; 4,1 % K	
Zielonki	3,6 %		3,3 % M; 4,0 % K	

Tabela 9: Poziom zatrudnienia – pracujący na obszarze LGD¹¹

Gmina	Ogółem	Podział Kobiety/Mężczyźni	Na 1000 ludności
Igołomia-Wawrzeńczyce	577	K: 283; M: 294	75
Kocmyrzów-Luborzyca	654	K: 385; M: 269	45
Michałowice	749	K: 373; M: 376	77
Wielka Wieś	2866	K: 1269; M: 1597	262
Zielonki	1863	K: 885; M: 978	92

Według stanu na 31 grudnia 2013 r., średnie bezrobocie dla obszaru LGD wynosiło 4,2 % i było o 3,6 punktów procentowych niższe od wskaźnika bezrobocia dla województwa małopolskiego.

Jak pokazują przedstawione dane, począwszy od 2007 r. bezrobocie wśród mieszkańców obszaru LGD systematycznie rosło (za wyjątkiem roku 2011), osiągając najwyższe wskaźniki w latach 2012 i 2013. Było to częściowo efektem dużego wzrostu populacji na obszarze gmin LGD w tych latach, co odbiło się na statystykach bezrobocia. Tempo wzrostu bezrobocia było jednak niższe niż tempo wzrostu demograficznego. Ponadto, wskutek rozszerzania się terenów budowlanych i zmniejszenia się obszarów rolniczych, część ludzi rezygnuje z rolnictwa i szuka pracy zawodowej poza tą branżą, a do czasu jej znalezienia rejestruje się jako bezrobotni. Corocznie przybywa też absolwentów szkół, którzy mają trudności w znalezieniu zatrudnienia. W roku 2014 we wszystkich gminach obszaru LGD bezrobocie jednak wyraźnie spadło, co jest zgodne z trendami ogólnopolskimi.

Z nielicznymi wyjątkami, bezrobocie w grupie kobiet i mężczyzn jest niemal takie same (w liczbach bezwzględnych, choć wskaźniki procentowe wskazują na większe bezrobocie wśród kobiet). Największy problem stanowi zauważalne bezrobocie wśród ludzi młodych, do 35 roku życia, oraz osób z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym oraz zasadniczym zawodowym.

Poziom zatrudnienia jest najwyższy w gminie Wielka Wieś ze względu na obecność na jej terenie dużych obiektów wielkopowierzchniowych, zatrudniających wielu pracowników (np. outlet w Modlniczce, centrum dystrybucyjne

¹⁰ Dane GUS, BDL; stan na 31.XII.2013 r. oraz obliczenia własne LGD

¹¹ Dane GUS, BDL; stan na 31.XII.2013 r.

Biedronki). Najniższy poziom zatrudnienia występuje w gminach typowo rolniczych, czyli w Igołomii-Wawrzeńczyce i Kocmyrzowie-Luborzycy, gdzie nie ma większych zakładów przemysłowych, a mieszkańcy zajmują się głównie pracą w swoich niewielkich gospodarstwach rolnych. Proporcje pracujących wg płci są relatywnie wyrównane.

Na obszarze LGD zmienia się także charakter rynku pracy. W większości gmin osiedla się wielu młodych ludzi, wykształconych, aktywnych, zamożnych. Większość z nich pracuje w Krakowie, jednakże jest spora i powiększająca się grupa osób, która gotowa jest wykorzystać swoje umiejętności lokalnie. Pomoc dla takich ludzi stanowi cel niniejszej strategii.

3.5 Sektor społeczny

Szczegółowe dane porównawcze (lata 2009 i 2013) dotyczące liczby organizacji pozarządowych w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10: Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych¹²

Gmina	Liczba NGOs – 2009		Liczba NGOs – 2013	
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	Fundacje	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	Fundacje
Igołomia-Wawrzeńczyce	16	0	19	0
Kocmyrzów-Luborzycy	27	0	32	0
Michałowice	17	1	24	1
Wielka Wieś	25	0	25	0
Zielonki	37	4	46	9
Razem	122	5	146	10

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r., na terenie gmin z obszaru LGD działa 156 różnego typu zarejestrowanych organizacji pozarządowych (NGOs), w tym fundacji (w porównaniu do roku 2009 liczba ta wzrosła o prawie 30). Szacuje się, że kilkadziesiąt innych działa jako organizacje nierejestrowe. Największą liczbę NGOs stanowią Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, Kluby Sportowe, Kluby Seniora, różnego typu stowarzyszenia, w tym kulturalne, oraz organizacje działające przy kościołach i szkołach.

Większość NGOs to aktywnie działające organizacje, które niejednokrotnie stanowią główne ośrodki życia społecznego i kulturalnego w danej miejscowości. Ich działalność tworzy warunki do budowy społeczeństwa obywatelskiego. Świadczy to o rosnącej więzi i poczuciu identyfikacji mieszkańców z lokalnym środowiskiem. Zdecydowana większość nie jest nastawiona na zysk. Ich wkładem własnym jest zazwyczaj praca członków, świadczona nieodpłatnie.

Dzięki aktywności tych organizacji, mieszkańcy zaczynają angażować się w pracę na rzecz swojej społeczności, miejscowości oraz gminy. Organizacje pozarządowe wypełniają ważną misję społeczną, jednakże mimo dużego zaangażowania i zapału ich członków napotykają na różnego typu bariery, w tym największą – barierę finansową.

O aktywności i zaangażowaniu NGOs na obszarze LGD świadczy fakt, że w okresie finansowania 2007 – 2013, w ramach działania *Małe Projekty PROW*, na 57 zrealizowanych operacji, wnioskodawcami 36 z nich były organizacje pozarządowe, a co najmniej kilkanaście wniosków o wsparcie więcej zostało złożonych przez NGOs, lecz z różnych względów nie zostało zaakceptowanych.

¹² Dane GUS, BDL

Choć zauważalny jest wyraźny trend wzrostowy jeśli chodzi o liczbę i aktywność NGOs, to daleko jest jeszcze do pełnego nasycenia społeczeństwa liczbą aktywnych i profesjonalnie działających organizacji pozarządowych czy innych nieformalnych grup społecznych.

3.6 Problemy społeczne

Na łączną liczbę 63 155 mieszkańców zamieszkujących obszar LGD, 2 813 osób w gospodarstwach domowych korzystało ze wsparcia oferowanego przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej. Stanowią oni 4,45 % ogółu populacji¹³.

Problemem społecznym mogącym prowadzić do wykluczenia społecznego jest brak lub słaby dostęp do Internetu i sieci telefonii komórkowej na terenie części gmin z obszaru LGD (wykluczenie cyfrowe). Ten problem znacznie utrudnia możliwości e-learningu i prowadzenia zdalnej pracy dla dorosłych, w szczególności niepełnosprawnych.

Problemem jest także dostęp do kultury. Duża grupa mieszkańców nigdy nie była w muzeum, teatrze czy w filharmonii, mimo bliskości dużego ośrodka kultury, jakim jest Kraków. Dla wielu jedynym kontaktem ze światem jest telewizja. Zjawisko to dotyka najczęściej seniorów, osoby o gorszym statusie materialnym czy niższym wykształceniu. Niepokojące może być to, że taki model życia jest często przenoszony na dzieci, które nie wykształcają dobrych potrzeb i nawyków.

W miejscowościach, gdzie brakuje atrakcyjnej infrastruktury społecznej z ciekawą ofertą kulturalną, edukacyjną czy sportową, pojawiają się problemy społeczne w postaci alkoholizmu i wandalizmu. Jeśli młodzież nie znajduje dobrej alternatywy spędzania wolnego czasu, narażona jest także bardziej na zależność od urządzeń elektronicznych i zachowań związanych z ich używaniem (infoholizm, zakupy w Internecie, pornografia internetowa). Stanowi to zagrożenie dla rozwoju społecznego.

Zbyt niskie zaangażowanie obywatelskie i społeczne jest ciągle cechą lokalnych społeczeństw na obszarze LGD, czego przejawem jest mała liczba osób uczestniczących np. w zebraniach wiejskich, postawa roszczeniowa wobec władz (sołectkich, gminnych), niechęć do wzięcia spraw we własne ręce, oczekiwanie, że wszystko powinno być załatwiane przez „innych”. Można w tym zakresie zauważyć sporo pozytywnych zmian, jednakże są one stanowczo za małe. Ludzie ciągle zbyt rzadko zauważają korelację pomiędzy własnym zaangażowaniem a uzyskanymi efektami. Brak zaangażowania społecznego jest często spowodowana brakiem aktywnych, kompetentnych lokalnych liderów, którzy potrafią zmotywować do działania i współpracy. Mieszkańców często zniechęca również brak wpływu na podejmowane decyzje (niektórzy sołtysi działają bez współpracy nawet z radami sołectkimi), ludzie zatem mają argument na swoją beczynność widząc, że i tak nie są w stanie niczego zmienić, bo ich nikt nie słucha.

Zagrożeniem dla rozwoju społecznego lokalnych społeczności są nawyki i modele życia przynieszone przez osoby napływowe z miast i czasem przyjmowane przez rdzennych mieszkańców. Część osób osiedlając się na obszarze LGD oczekuje pełnego wyposażenia w infrastrukturę (komunalną, drogową, społeczną) i poza tym pozostawienia ich w spokoju. Takie rozluźnienie więzi ogranicza możliwości rozwoju społecznego w danym środowisku. Największe tego typu problemy zauważalne są w przypadkach zamkniętych osiedli deweloperskich, gdzie przybysze żyją w swoim środowisku i zazwyczaj nie chcą się integrować, dzieląc społeczność na „my” i „oni”, natomiast tam, gdzie wprowadzają się pojedynczy mieszkańcy, następuje ich lepsza integracja z lokalną społecznością. Wielu nowych mieszkańców docenia walory życia na wsi i wprowadza nowe, pozytywne wzory zachowań. Społeczności „nowych” i „starych” uczą się od siebie wzajemnie.

Bezpośredni wpływ na niski poziom zaangażowania lokalnych społeczności ma słaby przepływ informacji. Ciągle zbyt rzadko korzysta się z innowacyjnych, efektywnych metod komunikacji. W sołectwach do przekazywania informacji często wykorzystuje się wyłącznie tablice ogłoszeniowe, których większość zmotoryzowanych mieszkańców nie czyta. Rzadko sołtysi posiadają bazę e-mailingową mieszkańców wsi (bo albo nie korzystają z komputera lub nie mają woli mozolnego zbierania adresów mailowych mieszkańców). Niewiele sołectw posiada swoje strony internetowe, albo nie są one uaktualniane, a mieszkańcy nie mają zwyczaju korzystania z nich jako źródła swojej wiedzy na temat tego, co dzieje się we wsi czy gminie. Rzadko stosowane jest docieranie do mieszkańców systemem mailingu bezadresowego, z pisemną informacją wprost do skrzynek pocztowych; sołtysi czy inni liderzy

¹³ Dane GUS, BDL; stan na 31.XII.2013 r.

społeczni nie korzystają z tego narzędzia, bo albo nie posiadają wiedzy, jak to zrobić, albo nie ma kto przygotować odpowiednich ulotek, broszur, informacji. Ciągłe zbyt mało rozpowszechnioną metodą jest powiadamianie sms-owe.

Nadal sporo organizacji pozarządowych nie potrafi sobie poradzić z problemem braku środków finansowych, a nie posiada umiejętności i wiedzy, jak je zdobyć. Niewielkie są ich kompetencje organizacyjne związane z procedurami działania (księgowość, sprawozdawczość, komunikacja z członkami).

Niewystarczająca jest nadal świadomość ekologiczna mieszkańców, brakuje odpowiedzialności za zdrowie publiczne, wspólną własność (dziłkie wysypiska, palenie śmieci, zasypywanie brzegów rzek, nieprawidłowe użytkowanie szamb i kanalizacji), co wynika z dotychczasowych nawyków oraz przede wszystkim – braku właściwej edukacji. W mentalności ludzkiej przeważa wstyd i obawa przed zwróceniem uwagi sąsiadom na szkodliwe zachowania nad dbałością o jakość zdrowia publicznego. Ciągłe brakuje myślenia strategicznego w ochronie środowiska. Przeważa ekonomia nad ekologią, bez rozpatrywania przyszłych skutków.

3.7 Wewnętrzna spójność obszaru LGD

▪ Spójność geograficzna

LGD obejmuje 5 gmin wiejskich, graniczących bezpośrednio z północną częścią Krakowa, tworząc jego „koronę”. Gminy te tworzą zwarty geograficznie obszar, pozostając w bezpośrednim lub nieco dalszym sąsiedztwie.

Dwie gminy obszaru LGD to gminy typowo rolnicze, „zagłębnie warzywno-owocowe”, ze stosunkowo niską gęstością zaludnienia. Pozostałe to tereny dawniej rolnicze, dziś przekształcane przestrzennie w podmiejskie sypialnie z resztkami typowo wiejskich zabudowań.

▪ Spójność kulturalna – wspólna historia i tradycja

Gminy z obszaru LGD posiadają wspólną historię oraz aktywnie kultywują i twórczo rozwijają tradycje podkrakowskich wsi. We wszystkich gminach charakterystyczne jest dążenie do zachowania niezależnej tożsamości kulturowej. Odbywa się to poprzez działalność Kół Gospodyń Wiejskich, orkiestr dętych, zespołów odtwarzających dawne tradycje (Pucheroki, Herody w Zielonkach), dożynki gminne, parafialne i sołectkie, rozwijanie lokalnego rękodzieła, dbałość o wielowiekowe zabytki sakralne i świeckie, kapliczki i pomniki historyczne. Ukoronowaniem tych działań są prowadzone przez władze gminne i organizacje społeczne działania promocyjne, edukacyjne i informacyjne (zob. więcej: Roz. 3.9).

▪ Spójność wynikająca ze wspólnych problemów i wyzwań

Od powstania LGD Stowarzyszenie Północnego Krakowa, dzięki jego pośrednictwu udało się zbudować sieć współpracy pomiędzy gminami, zarówno na płaszczyźnie publicznej jak i społecznej. Dużą w tym rolę reputacji, jaką Stowarzyszenie wypracowało przez lata aktywności. Marka „Korona Północnego Krakowa” jest rozpoznawalna wśród samorządów, jednostek oświatowych, organizacji pozarządowych, a także wśród mieszkańców gmin z obszaru LGD. Znajomość „Korony” przydaje jej wiarygodności, co ułatwia podejmowanie różnych działań i nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami również spoza terenu LGD.

Do utworzenia efektywnej sieci współpracy między gminami członkowskimi LGD w wielkim stopniu przyczyniła się stabilna sytuacja władz publicznych. Konsultacje społeczne wskazały dobre zarządzanie gminą jako mocną stroną we wszystkich gminach członkowskich. Świadczą o tym m.in. badania ankietowe poziomu życia mieszkańców przeprowadzone w ciągu ostatnich 2 latów przez 3 gminy z obszaru LGD (Zielonki, Wielka Wieś, Michałowice), w których mieszkańcy wyrazili wysoką ocenę poziomu zarządzania gminami. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na skuteczność wójtów w pozyskiwaniu zewnętrznych środków na inwestycje, a przedstawiciele organizacji pozarządowych – na dobrą współpracę gmin z NGOs. O zaufaniu mieszkańców do władz wykonawczych świadczy też fakt, że we wszystkich gminach wójtowie pełnią swoją funkcję co najmniej drugą kadencję. Dobre zarządzanie gminami przekłada się na wysokie miejsca, jakie gminy z obszaru LGD osiągają w ogólnopolskich rankingach samorządów (np. Ranking Samorządów Rzeczypospolitej z 2015 r.: Zielonki – I miejsce, Wielka Wieś – X miejsce, Michałowice – XII miejsce).

Mimo dzielących je różnic w sposobie rozwoju, gminy z obszaru LGD łączą wspólne problemy: duże saldo migracji, urbanizacja terenów grożąca utratą tożsamości, problem podziałów społecznych na wsiach, potrzeba tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, konieczność budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej, przeciwpowodziowej i komunikacyjnej, stała potrzeba rozwoju zaplecza społecznego i oferty kulturalnej i rekreacyjnej, wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie infrastruktury i oferty edukacyjnej.

Wypracowane modele dobrej współpracy i wymiany doświadczeń pozwalają na coraz skuteczniejsze rozwiązywanie wszystkich powyższych problemów z korzyścią dla całego obszaru. Niniejsza LSR będzie je wzmacniać i rozwijać.

3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura

Poniżej scharakteryzowano podstawowy układ przestrzenny gmin z obszaru LGD oraz infrastrukturę i dostęp do niej.

▪ Układ przestrzenny

W związku z wysokim saldem migracji ludności miejskiej na obszar LGD, od kilku lat widać tendencję do odrolniania gruntów z przeznaczeniem na cele budowlane. Niektóre gminy (takie jak gmina Zielonki) wyszły naprzeciw tym trendom i zabezpieczyły duże obszary budowlane w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, czego efektem jest mocne zurbanizowanie wielu miejscowości w tej gminie. Coraz intensywniejsza jest również zabudowa mieszkaniowa w gminie Michałowice, drugim po Zielonkach popularnym terenie dla nowych osiedli. Duże zagęszczenie zabudowy (wiele domów szeregowych, duże osiedla deweloperskie, domy lokalizowane często poza obszarem bezpośrednio przylegającym do głównych dróg) zmieniły dotychczasowy krajobraz obszaru LGD. Proces niekontrolowanej suburbanizacji i brak koordynacji planowania przestrzennego stanowi zagrożenie dla równowagi przyrodniczej, zwiększa dysproporcje w rozwoju całego obszaru LGD.

Na terenie gminy Wielka Wieś dopuszcza się wielkopowierzchniową zabudowę usługową, gdzie możliwa jest budowa obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (np. outlet Futura, Leroy-Merlin w Modlniczce). Na terenie pozostałych gmin obszary zabudowy usługowej są dużo mniejsze.

W gminach Igołomia-Wawrzeńczyce oraz Kocmyrzów-Luborzyca dominują tereny rolne ze stosunkowo niską intensywnością zabudowy.

Na terenach wszystkich gmin obowiązuje zakaz zabudowy wielorodzinnej (bloki mieszkalne) powyżej określonej wysokości. Szczególne ograniczenia dotyczą gmin Zielonki i Wielka Wieś, które położone są częściowo w otulinie Ojcowskiego Parku Narodowego.

▪ Infrastruktura komunalna

Rozwinięta infrastruktura komunalna decyduje o jakości życia mieszkańców. Problem w niektórych gminach stanowi brak kanalizacji. Jedynie w gminach Wielka Wieś i Zielonki większość mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej. W pozostałych gminach jest on mocno ograniczony (np. w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce jedynie 1,6 % mieszkańców ma dostęp do sieci). Zdecydowanie lepiej wygląda sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej. Braki w zakresie infrastruktury komunalnej mogą w bardzo poważny sposób ograniczać rozwój pewnych typów działalności gospodarczej.

Część gmin z obszaru LGD jest zagrożona powodzią (np. gminy Zielonki, Igołomia-Wawrzeńczyce, Michałowice). Niestety, brakuje odpowiednich zabezpieczeń przeciw-powodziowych w dolinach rzek (Wisła, Dłubnia, Prądnik), a proponowane rozwiązania są bardzo kosztowne i nie są zgodne z oczekiwaniami lokalnych samorządów i mieszkańców.

▪ Infrastruktura transportowa

Bardzo ważnym aspektem infrastrukturalnym jest transport zbiorowy na obszarze LGD. O ile transport na trasie Kraków – gminy jest zadawalający, o tyle bezpośrednia komunikacja pomiędzy poszczególnymi gminami LGD jest znikoma i musi odbywać się przez Kraków, co jest niezwykle czasochłonne i kosztowne. Na terenie LGD nie ma ani jednego miejsca *park-and-ride*, brakuje parkingów rowerowych. Mieszkańcy głównie korzystają z indywidualnego transportu samochodowego.

Wskutek powiększającego się tempa osiedleń nowych mieszkańców na obszarze LGD, bardzo wzrósł w ostatnich latach ruch tranzytowy. Prowadzi to do zanieczyszczenia środowiska, zwiększenia poziomu hałasu, powstawania korków, obniżenia bezpieczeństwa zarówno kierowców jak i pieszych; ruch tranzytowy obniża jakość życia, nie wpływając w żaden pozytywny sposób na rozwój lokalny.

Problem dotyczący infrastruktury transportowej mógłby zostać rozwiązany przez budowę linii szybkiego tramwaju lub kolei podmiejskiej wraz z towarzyszącą infrastrukturą *park-and-ride*), bezpiecznych tras rowerowych / motorowerowych wraz z systemem nowoczesnych parkingów dla jednośladów.

- Infrastruktura społeczna

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej, na obszarze LGD widać znaczący wzrost liczby obiektów sportowo-rekreacyjnych, społeczno-kulturalnych oraz zrewitalizowanych przestrzeni publicznych. Tylko z samych środków LEADER w ramach PROW na lata 2007 – 2013 na obszarze LGD udało się wybudować lub wyremontować 27 obiektów sportowo-rekreacyjnych, 15 placów zabaw, 6 obiektów społeczno-kulturalnych; zrewitalizowano także 5 przestrzeni publicznych. Powstają ścieżki rowerowe, siłownie zewnętrzne, infrastruktura przy szkołach. W tym zakresie wciąż są jednak niezaspokojone potrzeby. Ponadto, obiekty infrastruktury społecznej są najczęściej zlokalizowane w większych ośrodkach sołeckich, natomiast wiele mniejszych sołectw pozbawionych jest chociażby świetlic wiejskich czy boisk, z których dzieci mogłyby korzystać samodzielnie, bez liczenia na transport publiczny czy dowożenie przez rodziców. Mieszkańcy, co zrozumiałe, chcieliby mieć przynajmniej podstawową infrastrukturę społeczną jak najbliżej miejsca swojego zamieszkania. Ten problem rozwiązać można częściowo poprzez adaptację i zagospodarowanie istniejących budynków, ale przeszkodą jest brak środków finansowych; ponadto władze sołectw nie zawsze są skłonne do udostępniania budynków na prowadzenie zajęć artystycznych czy kulturalnych. Często na przeszkodzie stoją prozaiczne problemy, typu: kto ma sprzątać, utrzymywać sprzęt itp. Mieszkańcy zwracają również uwagę na estetykę swojej miejscowości, chcieliby, aby miejsca ich zamieszkania były ładne i funkcjonalne.

Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej: ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia, siłowni, tras biegowych i innych obiektów do uprawiania sportu jest jednym z działań priorytetowych niniejszej strategii, by zapobiegać problemom zdrowotnym, propagować zdrowy styl życia od najmłodszych lat, wychowywać zdrowe, sprawne dzieci i młodzież, a ponad wszystko – dawać ludziom możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu bez względu na wiek.

Obecnie na obszarze LGD funkcjonuje 14 placówek bibliotecznych (w tym nowoczesna biblioteka w Michałowicach), 7 centrów kultury (np. Centrum Integracji Społecznej w Zielonkach), wiele remiz OSP, 3 izby regionalne oraz wiele pojedynczych domów sołeckich czy świetlic. Wiele z tych obiektów wymaga rozbudowy, remontu lub doposażenia, co jest związane z koniecznością ciągłego poszerzania ich oferty dla zaspokajania rosnących potrzeb mieszkańców, głównie dzieci, młodzieży i seniorów.

- Infrastruktura opieki nad seniorami

Jest to zagadnienie bardzo ważne w sytuacji niżu demograficznego, starzenia się społeczeństwa, dłuższego przeciętnego okresu życia oraz faktu, że młodzi ludzie intensywniej i dłużej pracują – nie mając czasu na zajęcie się starszymi rodzicami. Poza tym coraz częściej pokolenia mieszkają osobno, stąd sprawowanie opieki nad starszymi rodzicami jest czasochłonne. Osoby starsze są zatem pozostawione same sobie. Opieka nad seniorami to nie tylko opieka nad osobami niedołącznymi czy chorymi ale też takimi, które z racji wieku są na emeryturze i pozbawione zostały swoich codziennych zajęć. Tymczasem nie licząc Domów Opieki Społecznej, innowacyjnych ośrodków (np. opieki dziennej) dla seniorów na obszarze LGD praktycznie nie ma. Ta sytuacja często powoduje wykluczenie z rynku pracy jednego z członków rodziny, który musi sprawować opiekę nad starszymi krewnymi.

Brakuje też innowacyjnych sposobów zagospodarowania czasu seniorów, którzy nawet mimo swoich problemów związanych z wiekiem, mogliby być produktywni i przydatni w życiu społecznym i gospodarczym; oferta dla zaspokajania potrzeb osób w podeszłym wieku jest ograniczona – zarówno pod względem kulturowym jak i edukacyjnym (np. uniwersytet trzeciego wieku, kluby, spotkania, wycieczki, wolontariat). LSR przewiduje działania w tym zakresie, gdyż seniorzy stanowią „grupę docelową”.

- Infrastruktura szkolna

W szkołach na obszarze LGD jest wysoki poziom nauczania, o czym świadczą wyniki egzaminu gimnazjalnego. Szkoły są duże, większość posiada nowoczesne sale sportowe oraz wielofunkcyjne boiska i place zabaw. Problem braku wolnych miejsc w szkołach publicznych dotyka te gminy, w których nastąpił w ostatnich latach duży przyrost liczby mieszkańców, w szczególności gminę Zielonki.

3.9 Dziedzictwo kulturowe oraz zabytki

▪ Kulturowe dziedzictwo niematerialne

Kulturowe dziedzictwo niematerialne to przede wszystkim pielęgnowanie lokalnych tradycji i obrzędów, takich jak Pucheroki i Herody (tradycje w gminie Zielonki związane z Bożym Narodzeniem), czy tradycji patriotycznych, takich jak upamiętnienie przemarszu wojsk Marszałka J. Piłsudskiego („Kadrówka”) w gminie Michałowice. Rozwija się tradycja grup kolędniczych, działalność orkiestr dętych, niektórych działających od ponad 100 lat (np. „Hejnał” z Więclawic w gminie Michałowice, „Skrzeszowianka” ze Skrzeszowic w gminie Kocmyrzów-Luborzyca). Znacząco i stale wzrasta liczba zespołów folklorystycznych, w tym dziecięcych i młodzieżowych. W gminach prężnie działa ponad 50 Kół Gospodyń Wiejskich. Skupiają się one wokół kultywowania lokalnych obrzędów, zwyczajów oraz tradycji kulinarnych. Organizowane są licznie dożynki parafialne, sołectkie i gminne. Kultywowanie tradycji to bardzo ważny element życia regionu. Pozwala wszystkim mieszkańcom na tworzenie trwałej więzi z „małymi ojczyznami”. Dzięki „modzie na wieś”, mieszkańcy nie tylko znajdują atrakcyjny sposób spędzania wolnego czasu, ale dzięki temu ich miejsca zamieszkania i lokalne społeczności, które tworzą, nabierają unikalnej tożsamości; to bardzo korzystne zjawisko należy pielęgnować i wspierać. Niniejsza strategia daje temu wyraz, przewidując przedsięwzięcia mające na celu dalszy rozwój tego kierunku życia społecznego.

▪ Kulturowe dziedzictwo materialne

Dziedzictwo materialne to przede wszystkim kilkanaście zabytkowych kościołów, z których 4 znajdują się na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej, kilkanaście zabytkowych kapliczek, z których część wymaga renowacji, a także cmentarze z zabytkowymi mogiłami i pomnikami żołnierzy i mieszkańców poległych w I i II wojnie światowej.

Do zabytków spoza sfery sakralnej należą liczne dworki (obecnie większość w posiadaniu prywatnym, część z nich jest jednak udostępniona do zwiedzania), np. dwór w Modlnicy (gmina Wielka Wieś), Michałowicach czy Goszczy (gmina Kocmyrzów-Luborzyca). Na terenie Igołomii znajduje się odrestaurowany pałac – oddział Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, a w Korzkwi (gmina Zielonki) zamek, pełniący obecnie funkcję hotelu.

Na obszarze LGD wciąż bardzo niewiele jest zorganizowanych izb regionalnych (tylko 3), nie ma eko-muzeów działających np. na otwartym powietrzu, gdzie eksponowane byłyby dawne sprzęty i narzędzia rolnicze, czy wiosek tematycznych („skansenów”). Jest na nie duży popyt, zwłaszcza wśród rodzin z dziećmi, dla których bezpośrednio obcowanie z eksponatami czy udział w warsztatach np. pieczenia chleba byłby prawdziwą atrakcją.

3.10 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał dla rozwoju rekreacji i turystyki

W gminach Zielonki i Wielka Wieś jest bardzo dobrze rozwinięta sieć szlaków rowerowych i pieszych, przebiegających po urozmaiconych, malowniczych terenach. Dostępne są liczne wydawnictwa promocyjne, mapy i przewodniki turystyczne. Obecnie na obszarze LGD istnieje około 200 km oznakowanych tras turystycznych.

Zagrożeniem dla zachowania walorów przyrodniczych gmin z obszaru LGD jest natomiast niekontrolowany ruch turystyczny. Brak zorganizowanych tras turystycznych na niektórych terenach powoduje chodzenie po prywatnych działkach, zakłócanie spokoju mieszkańców, zaśmiecanie terenów. Nieświadomość wielu turystów jest przyczyną niszczenia zasiewów (quady). Istnieje zatem potrzeba ustabilizowania kanałów przepływu turystów i stworzenia dla nich odpowiedniej oferty komercyjnej.

Ze względu na to, że obszar LGD nie posiada szczególnie znaczących walorów turystycznych, ta tematyka nie znajduje odzwierciedlenia w celach i przedsięwzięciach niniejszej LSR.

3.11 Kultura i sztuka

W gminach z obszaru LGD pojawia się coraz szersza oferta kulturalna i artystyczna, stanowiąca konkurencję dla Krakowa. Mieszkańcy coraz bardziej to doceniają i coraz częściej z niej korzystają. Oferta kulturalna i artystyczna jest przeznaczana dla wszystkich pokoleń – dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów (60+). Oferta ta ma często charakter unikalny, związany z tradycją kultywowaną na danym terenie. Wykorzystanie lokalnej oferty bardzo dobrze wpływa na integrację lokalnych społeczności. Poziom artystyczny zespołów (np. „Fermata” z Zielonek), orkiestr (np. orkiestra „Wieniawa” z Raciborowic) jest często zaskakująco wysoki.

Ze względu na bardzo szybko rosnącą liczbę ludności w części gmin z obszaru LGD, potrzeby w zakresie oferty kulturalnej i artystycznej rosną również szybko. Zwiększa się też poziom oczekiwań mieszkańców, którzy chcieliby mieć dostęp do aktywności na najwyższym poziomie, oferty atrakcyjnej w formie i treści i konkurencyjnej w stosunku do Krakowa. Tylko taka oferta zwiąże mieszkańców z ich lokalnymi społecznościami i spowoduje, że zaangażują się oni w jego życie ubogacając region swoim potencjałem. Niniejsza strategia przewiduje działania, które pozwolą na dalsze tworzenie i rozwój oferty kulturalnej i artystycznej.

3.12 Rolnictwo i rynek rolny

Na terenie rolniczych gmin z obszaru LGD dominują liczne, drobne gospodarstwa rolne. Według danych otrzymanych z poszczególnych gmin, jest ich około 8,5 tysiąca. Są to przeważnie gospodarstwa niskotowarowe, wielouprawowe, gdzie dominują zboża i rośliny okopowe. Wyjątkiem jest teren gminy Igołomia-Wawrzeńczyce, gdzie znaczną część upraw stanowią warzywa pod osłonami (papryka, warzywa kapustne). W gminie Michałowice znajduje się podkrakowskie zagłębienie sadownicze: na kilkudziesięciu hektarach owocują jabłonie, grusze, śliwy i wiśnie. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca uprawy są zróżnicowane. W gminach o charakterze rolniczym są bardzo dobre gleby: 1, 2 i 3 klasy; jest to wielki potencjał i ich szansa rozwojowa. Dlatego niezwykle ważne jest, aby tereny te nie zostały przeznaczone na cele budowlane.

Wyraźnym zjawiskiem na obszarze LGD jest stopniowe odchodzenie od rolnictwa, które przestaje być opłacalne ze względu na niski areał gospodarstw i wysokie koszty produkcji. Osoby dotychczas zajmujące się rolnictwem szukają dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu lub odchodzą od pracy w rolnictwie na rzecz pracy zarobkowej „na etacie”. Problemem jest mała innowacyjność rolnictwa, brak umiejętności wyszukiwania nisz produkcyjnych czy usługowych związanych z tą gałęzią gospodarki. Brakuje też doświadczeń współpracy wśród rolników, wspólnej reklamy i promocji. Nie ma profesjonalnych przetwórci owoców i warzyw. Nie stworzono i wypromowano żadnego charakterystycznego produktu lokalnego. Produkt lokalny jest wielką szansą dla obszaru LGD, pod warunkiem, że towarzyszyć mu będzie odpowiednia promocja i wsparcie.

Szwankuje infrastruktura okołorolnicza. Na terenie LGD brakuje miejsc bezpośredniej sprzedaży (nie działa żaden plac targowy), czy innowacyjnych sposobów dotarcia do klientów (np. zamówienia pakietów warzywno-owocowych, produktów przetwórstwa mlecznego, które docierałyby do klienta np. w soboty). Dystrybucja produktów rolnych odbywa długą drogę od producenta do klienta, gdyż ich sprzedaż odbywa się prawie wyłącznie za pośrednictwem Krakowa, choć istnieje duża grupa osób, którzy chętnie robiliby zakupy lokalnie, bezpośrednio u rolników, którzy również powinni docierać do klientów na własną rękę. Dla mniejszych, lokalnych producentów, takie rozwiązania byłyby na pewno korzystne. Pewna niechęć do bezpośrednich kontaktów wynika nie tylko z braku współpracy i wiedzy, ale też z lęku producentów żywności przed fiskusem i niesprzyjającymi przepisami. Remedium na to stanowiłaby wiarygodna struktura doradcza i ochronna dla sprzedających.

Dodatkowym czynnikiem wpływającym negatywnie na sytuację gospodarczą w sektorze rolnictwa jest fakt bliskiego sąsiedztwa Krakowa, które jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych miast w Polsce, co ma wpływ na jakość upraw w rolniczych gminach z obszaru LGD. Zachodzące zmiany klimatu mogą również wpłynąć na charakter upraw, co rolnicy muszą uwzględniać w swojej działalności.

Działania wspierające skracanie drogi przepływu produktów rolnych na linii producent – klient („łańcuchy dostaw”), czy stworzenie inkubatora przetwórstwa, przewidziane są w niniejszej strategii, a ich celem jest zniwelowanie niekorzystnych zjawisk na rynku rolnym.

4. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiona analiza SWOT została przeprowadzona na podstawie wyników spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla lokalnych społeczności gminnych, które odbyły się w sierpniu 2015 r. na terenie każdej z 5 gmin z obszaru LGD. Następnie, Grupa Robocza opracowała docelową analizę SWOT dla całego obszaru, która to analiza została ponownie skonsultowana ze społecznością lokalną za pośrednictwem strony internetowej LGD. Po wpływaniu uwag dotyczących analizy SWOT, dokonywano ich analizy, uzupełniano i poprawiano rozdział.

Tabela 11: Analiza SWOT dla obszaru LGD

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobre zarządzanie gminą, w tym skuteczne pozyskiwanie środków	Słaby rozwój gospodarczy na części obszaru LGD: przemysł, rolnictwo, przetwórstwo
Prężnie działające organizacje społeczne – duża aktywność społeczna mieszkańców	Niewystarczająca liczba obiektów służących integracji lokalnej i rozwojowi turystyki
Wysoki poziom edukacji	Niewystarczająca infrastruktura techniczna (komunalna)
Brak uciążliwego przemysłu	Mała liczba ośrodków opieki i niewystarczająca oferta dla seniorów
Kultywowanie tradycji	Brak bezpośredniego dostępu klientów do produktów rolnych
Coraz bogatsza oferta kulturalna i artystyczna	Niewystarczająca komunikacja publiczna (transportowa)
Rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa	Słaby przepływ informacji w lokalnych społecznościach
Rozwijająca się infrastruktura komunalna	Niski poziom zaangażowania lokalnych społeczności
Poprawiająca się integracja społeczna	Ograniczony dostęp do opieki medycznej
Dobra komunikacja transportowa (publiczna)	Niska świadomość ekologiczna
Rozwijająca się baza noclegowa	Mała liczba miejsc w placówkach oświatowych
Wzrastająca ranga marki lokalnej „Korona Północnego Krakowa”	Procesy niekontrolowanej suburbanizacji - brak koordynacji planowania przestrzennego
SZANSE	ZAGROŻENIA
Fundusze Europejskie w perspektywie finansowej 2014-2020	Niekorzystne przepisy prawne w zakresie przedsiębiorczości
Bliskość Krakowa	Zmiany klimatyczne powodujące zmiany w charakterze upraw, zanieczyszczenie środowiska
Rozwój infrastruktury transportowej	Wzrastający ruch tranzytowy
Atrakcyjne ukształtowanie terenu	Kłęski żywiolowe - brak kosztownej infrastruktury przeciwdziałającej ich skutkom
Możliwość dostępu do Internetu szerokopasmowego	Przestępczość i narastające zjawiska uzależnień chemicznych i behawioralnych
Napływ na obszar LGD mieszkańców z potencjałem	Konkurencyjna oferta Krakowa (bliskość)
Bogate dziedzictwo kulturowe obszaru LGD	Niekontrolowany ruch turystyczny
Urodzajne gleby	Konkurencyjna oferta pozostałych gmin położonych wokół Krakowa
Inwestorzy zewnętrzni – strefy gospodarcze	
Zainteresowanie produktem lokalnym, moda na ekologię, zdrowy styl życia	
Rosnąca moda na lokalny patriotyzm gospodarczy	

Tabela 12: Odniesienie analizy SWOT do diagnozy obszaru i ludności

Mocne strony	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony	Odniesienie do diagnozy
Dobre zarządzanie gminą, w tym skuteczne pozyskiwanie środków	Roz. 3.7 Wewnętrzna spójność obszaru	Słaby rozwój gospodarczy na części obszaru LGD: przemysł, rolnictwo, przetwórstwo	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość
Prężnie działające organizacje społeczne – duża aktywność społeczna mieszkańców	Roz. 3.5 Sektor społeczny	Niewystarczająca liczba obiektów służących integracji lokalnej i rozwojowi turystyki	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Wysoki poziom edukacji	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura	Niewystarczająca infrastruktura techniczna (komunalna)	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Brak uciążliwego przemysłu	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość	Mała liczba ośrodków opieki i niewystarczająca oferta dla seniorów	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Kultywowanie tradycji	Roz. 3.7 Wewnętrzna spójność obszaru Roz. 3.9 Dziedzictwo kulturowe (...)	Brak bezpośredniego dostępu klientów do produktów rolnych	Roz. 3.12 Rolnictwo i rynek rolny
Coraz bogatsza oferta kulturalna i artystyczna	Roz. 3.11 Kultura i sztuka Roz. 3.8 Zagospodarowanie (...)	Niewystarczająca komunikacja publiczna (transportowa)	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura	Słaby przepływ informacji w lokalnych społecznościach	Roz. 3.6 Problemy społeczne
Rozwijająca się infrastruktura komunalna	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura	Niski poziom zaangażowania lokalnych społeczności	Roz. 3.6 Problemy społeczne
Poprawiająca się integracja społeczna	Roz. 3.7 Wewnętrzna spójność obszaru LGD	Ograniczony dostęp do opieki medycznej	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Dobra komunikacja transportowa (publiczna)	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura	Niska świadomość ekologiczna	Roz. 3.6 Problemy społeczne

Rozwijająca się baza noclegowa	Roz. 3.10 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał (...)	Mała liczba miejsc w placówkach oświatowych	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Wzrastająca ranga marki lokalnej „Korona Północnego Krakowa”	Roz. 3.7 Wewnętrzna spójność obszaru LGD	Procesy niekontrolowanej suburbanizacji - brak koordynacji planowania przestrzennego	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Szanse	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia	Odniesienie do diagnozy
Fundusze Europejskie 2014-2020	-	Niekorzystne przepisy prawne w zakresie przedsiębiorczości	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość
Bliskość Krakowa	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość	Zmiany klimatyczne powodujące zmiany w charakterze upraw, zanieczyszczenie środowiska	Roz. 3.12 Rolnictwo i rynek rolny
Rozwój infrastruktury transportowej	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość	Wzrastający ruch tranzytowy	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Atrakcyjne ukształtowanie terenu	Roz. 3.10 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał (...)	Kłęski żywiołowe – brak kosztownej infrastruktury przeciwdziałającej skutkom	Roz. 3.8 Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura
Możliwość dostępu do Internetu szerokopasmowego	Roz. 3.6 Problemy społeczne	Przestępczość i narastające zjawiska uzależnień chemicznych i behawioralnych	Roz. 3.6 Problemy społeczne
Napływ na obszar LGD mieszkańców z potencjałem	Roz. 3.6 Problemy społeczne	Konkurencyjna oferta Krakowa (bliskość)	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość
Bogate dziedzictwo kulturowe obszaru LGD	Roz. 3.9 Dziedzictwo kulturowe oraz zabytki	Niekontrolowany ruch turystyczny	3.10 Obszary atrakcyjne turystycznie i ich potencjał (...)
Urodzajne gleby	Roz. 3.12 Rolnictwo i rynek rolny	Konkurencyjna oferta pozostałych gmin położonych wokół Krakowa	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość
Inwestorzy zewnętrzni – strefy	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość		

gospodarcze			
Zainteresowanie produktem lokalnym, moda na ekologię, zdrowy styl życia	Roz. 3.12 Rolnictwo i rynek rolny		
Rosnąca moda na lokalny patriotyzm gospodarczy	Roz. 3.3 Gospodarka i przedsiębiorczość		

- Podsumowanie i wnioski z analizy SWOT

Obszar LGD stanowi raczej mozaikę różnorodności, a nie monolit gospodarczy i społeczny. Gminy takie jak Igołomia-Wawrzeńczyce i Kocmyrzów-Luborzyca to obszary typowo rolnicze, zielone zagłębienie warzywniczo-owocowe Krakowa, ze stałą populacją i stosunkowo niską gęstością zaludnienia.

Gminy Zielonki i Michałowice utraciły swój bezwzględnie rolniczy charakter. Występuje tam intensywna zabudowa terenu, a ludność tego obszaru stale i szybko rośnie. Gminą o szczególnym charakterze jest gmina Wielka Wieś, gdzie występują z jednej strony atrakcyjne obszary rekreacyjne, a z drugiej – wielkopowierzchniowe obiekty infrastruktury usługowej.

Ze względu na różnice między poszczególnymi gminami obszaru LGD i różne modele rozwoju gospodarczego i społecznego, ich problemy też częściowo się różnią, dlatego niektóre z elementów SWOT stanowią mocne strony dla jednej gminy, a słabe dla drugiej, np. poziom rozwoju infrastruktury szkolnej czy komunalnej: w niektórych jest niewystarczająca, w innych nie stanowi problemu. Innym przykładem jest poziom rozwoju przedsiębiorczości czy integracji społecznej. W części gmin czy miejscowości

działa bardzo dużo przedsiębiorców, w innych mniej, a w niektórych całkiem mało. W niektórych miejscowościach integracja mieszkańców jest bardzo dobra, w niektórych – pozostawia dużo do życzenia. Szczegółowy opis takich sytuacji znajduje się w Roz. 3, do których odnośniki przedstawione są w powyższej tabeli.

Większość zidentyfikowanych cech obszaru i ludności jest jednak wspólna dla wszystkich gmin z obszaru LGD, co pozwoliło na sformułowanie jednolitych celów i przedsięwzięć, z zastrzeżeniem, że realizowane operacje będą miały dla poszczególnych gmin różną wagę i intensywność wdrażania.

Przede wszystkim, ze względu na lokalizację wszystkich gmin w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa, bliskość tego dużego ośrodka miejskiego jest dla nich ogromnie ważna. Oddziaływanie kulturalne, oferta edukacyjna, duży rynek zbytu – wszystko to stanowi szansę gospodarczą i społeczną dla gmin z obszaru LGD. Z drugiej strony, zagrożeniem jest drenaż potencjału ludzkiego przez miasto, które przyciąga najlepszych ludzi atrakcyjną ofertą zatrudnienia.

Za najważniejsze wspólne cechy obszaru i ludności na terenie LGD uznać należy następujące mocne i słabe strony:

- dobre zarządzanie gminami, co pozwoli na skuteczne planowanie i przeprowadzenie ważnych dla lokalnych społeczności spraw na różnych poziomach i w różnych dziedzinach;
- wyraźne dążenie do zachowania tożsamości kulturowej obszarów „małych ojczyzn”, zapobiegające sprowadzaniu ich do roli „sypialni Krakowa”, na co składa się kultywowanie lokalnych tradycji, dbałość o dziedzictwo kulturowe;
- stały, choć nierównomierny i wciąż niezadawalający rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wzrastająca świadomość odpowiedzialności za miejsce zamieszkania, poprawiająca się integracja społeczna, przejawiająca się w formalnej i nieformalnej aktywności społecznej. Zjawisko to trzeba wspierać i pielęgnować;
- występujące braki i nierównomierność lokalizacji infrastruktury społecznej oraz oferty sportowej, rekreacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej, artystycznej, Konieczne są działania w tym zakresie ze względu na stale powiększającą się populację obszaru LGD oraz wzrastające potrzeby i wymagania lokalnych społeczności;
- słaby rozwój przedsiębiorczości na dużej części obszaru LGD, a w szczególności na terenie gmin rolniczych; brak wykorzystania lokalnego potencjału i zasobów. Wspomaganie potencjalnych i działających przedsiębiorców w zróżnicowany sposób jest podstawą rozwoju gospodarczego i stanowić będzie priorytet podejmowanych działań.

Swoje szanse mieszkańcy obszaru LGD upatrują m.in. w dostępie do środków zewnętrznych, sprzyjających przepisach krajowych czy racjonalnej polityce regionalnej na szczeblu województwa i powiatu.

Dużą rolę odgrywać powinna LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. Marka Stowarzyszenia jest bardzo mocna: przez wszystkie lata swojego działania, a zwłaszcza w czasie wdrażania LSR w poprzednim okresie finansowania, Korona zdobyła doświadczenie, nadała kierunek rozwoju, a przede wszystkim zapracowała na wiarygodność wśród lokalnych społeczności i władz publicznych.

Przedsięwzięcia zaplanowane w niniejszej LSR mają na celu rozwijanie mocnych stron i niwelowanie słabych poprzez usprawnienie tych dziedzin życia gospodarczego oraz społecznego, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców i przyczynią się do wzrostu poziomu gospodarczego obszaru LGD. Szczególna uwaga poświęcona będzie potrzebom grup docelowych oraz zidentyfikowanych grup defaworyzowanych.

5. Cele i wskaźniki

Niniejszy rozdział został przygotowany z wykorzystaniem wyników spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla lokalnych społeczności gminnych oraz na podstawie kart projektu, dostarczonych przez potencjalnych beneficjentów. Grupa Robocza dokonała analizy przedstawionego materiału i opracowała propozycję celów i wskaźników, które następnie zostały poddane konsultacji ze społecznością lokalną za pośrednictwem strony internetowej. Po analizie otrzymanych uwag, cele i wskaźniki zostały uzupełnione i poprawione.

5.1 Specyfikacja celów, przedsięwzięć i wskaźników

LSR przewiduje dwa cele ogólne. Tabele 14 i 15 przedstawiają osobno każdy z nich, przypisane im cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia, a także wskaźniki oddziaływania, rezultatu i produktu. W tabelach przedstawiono również źródła danych, na podstawie których dokonywane będą pomiary osiągania wskaźników, oraz tam, gdzie to możliwe – sposób ich pomiaru. Wskaźniki będą dokumentowane przez biuro LGD na bieżąco, z chwilą pojawienia się ich bądź

w sposób określony w tabeli (np. ankiety). W celu uaktualniania wskaźników, biuro LGD dokonywać będzie ich okresowych zestawień. Dokumentacja dotycząca wskaźników będzie prowadzona elektronicznie oraz papierowo.

LSR nie wyodrębnia wskaźników kluczowych. W toku dyskusji Grupy Roboczej na warsztatach poświęconych tworzeniu LSR, w oparciu o wiedzę i doświadczenie uczestników oraz dane zebrane w trakcie konsultacji społecznych, sformułowano wskaźniki, które uznano za jednakowo ważne ze względu na charakter obszaru LGD. Tylko zrównoważona realizacja ich wszystkich może zapewnić prawidłowy i oczekiwany rozwój obszaru LGD zarówno w zakresie społecznym jak i gospodarczym.

W tabelach podano wartość początkową wskaźników według stanu na rok 2015. Datę tę uznano za punkt początkowy pomiarów ze względu na to, iż rok 2015 bezpośrednio poprzedza rok planowanego uruchomienia środków z PROW. Wskaźniki mają osiągnąć planowaną wartość (stan docelowy) w roku 2023. Przyjęto tę datę ponieważ realizacja operacji, które uzyskują wsparcie z PROW, jest przewidywana do 2023 r.

Dla przejrzystości pomiarów przyjęto wartość wskaźników początkowych jako 0 (zero). Stan docelowy wskaźników został ustalony na podstawie danych uzyskanych w ramach konsultacji społecznych (zob. Roz. 2), w szczególności: ankiety ewaluacyjnej odnoszącej się do okresu finansowania 2007-2013, zebranych kart projektów, wyników spotkań informacyjno-konsultacyjnych w poszczególnych gminach, oraz na podstawie doświadczenia osób zaangażowanych w tworzenie LSR (w szczególności członków Grupy Roboczej).

Pomiary wskaźników (oddziaływania, rezultatu i produktu) będą dokonywane w sposób przedstawiony w tabelach 13 i 14 poniżej (w kolumnie „Źródło danych/sposób pomiaru”) i z częstotliwością określoną w załączniku nr 2 do LSR (w ramach „Monitorowania LSR” i „Ewaluacji LSR”), który to załącznik określa również sposób aktualizacji wskaźników. Przewiduje się, że wskaźniki rezultatu i produktu będą mierzone na bieżąco, nie rzadziej niż co 3 miesiące, w okresach kwartalnych poprzedzających przeprowadzenie monitoringu. Wskaźnik oddziaływania będzie mierzony na koniec realizacji LSR, w 2023 r.

Przedsięwzięcia określone w LSR powinny być zrealizowane w sposób, który zapewnia maksymalne wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału, w szczególności lokalnie dostępnych zasobów ludzkich, surowców, miejscowej infrastruktury, lokalizacji (położenie geograficzne) i dziedzictwa kulturowego. Przedsięwzięcia powinny być nakierowane na zaspokajanie potrzeb grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, a w szczególności osób z grup defaworyzowanych. Mają dążyć do zwiększenia aktywności społecznej i wzmocnienia więzi z miejscem zamieszkania. Preferowane będą przedsięwzięcia innowacyjne. Uzasadnieniem wyboru takiego sposobu realizacji przedsięwzięć jest dążenie do tego, aby cele ogólne i szczegółowe przewidziane w niniejszej LSR zostały zrealizowane w możliwie najefektywniejszy sposób.

Źródłem finansowania przewidzianych w LSR operacji będą środki pochodzące z PROW oraz wkład własny wnioskodawców, o wielkości zależnej od rodzaju operacji.

5.2 Powiązania pomiędzy diagnozą obszaru i ludności, analizą SWOT oraz celami i przedsięwzięciami

▪ Cel ogólny CO1.0

W procesie konsultacji społecznych oraz analizy zgromadzonego materiału przez Grupę Roboczą zidentyfikowano problemy, które doprowadziły do sformułowania pierwszego celu ogólnego (CO1.0). Podzielono go na dwa cele szczegółowe, odpowiadające charakterowi poszczególnych problemów (CS1.1 i CS1.2). Pierwszy z problemów dotyczył niskiego poziomu aktywności społecznej mieszkańców i braków w zakresie obiektów infrastruktury społecznej (światlic, miejsc spotkań, obiektów rekreacyjnych itp.) oraz nierównomiernego ich rozlokowania na obszarze LGD. Istnieją miejscowości, gdzie mieszkańcy nie mają dostępu do miejsc, gdzie mogliby się spotykać, dzielić pomysłami i wspólnie je realizować, lub standard takich miejsc jest bardzo niski.

Drugim problemem jest mała liczba aktywnych, kompetentnych lokalnych liderów oraz wykształconych, innowacyjnych i zaangażowanych animatorów z interesującą ofertą społeczną. Prowadzone zajęcia są często nieatrakcyjne i przyciągają niewiele osób, a rzadko starsze dzieci i młodzież. Często zgłaszanym problemem jest także niska świadomość możliwości wykorzystania istniejących zasobów (lokali) i potencjału ludzkiego na danym terenie.

Realizacja przedsięwzięć zaproponowanych w LSR przyczyni się do zniwelowania istniejących problemów poprzez zwiększenie liczby i poprawę jakości obiektów infrastruktury społecznej. Powstanie grupa aktywnych, innowacyjnych i zaangażowanych liderów lokalnych i animatorów z ciekawą ofertą społeczną. Efektem będzie wzmocnienie więzi społecznych i wzrost identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem.

▪ Cel ogólny CO2.0

Konsultacje społeczne oraz prace Grupy Roboczej wskazały, że na części obszaru LGD jest problem niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców, odpowiadającej potrzebom rynku. Dotyczy to zarówno zbyt małej liczby nowotworzonych przedsiębiorstw, jak i braku innowacyjności i ekspansywności już działających firm. W szczególności problem ten dotyka rolników (obecnych i byłych), którzy z trudnością odnajdują się w nowej rzeczywistości gospodarczej.

Znaczna część mieszkańców pracuje w mieście, korzysta z tamtejszych usług i oferty handlowej, zaspokaja potrzeby w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, kultury, sztuki i sportu. Wiele z tych potrzeb mogłoby być zaspokajanych na miejscu, lokalnie, z korzyścią zarówno dla mieszkańców jak i miejscowych przedsiębiorców. Chodzi głównie o takie dziedziny jak handel, usługi, przemysł czasu wolnego – czyli typowe potrzeby mieszkańców aglomeracji miejskiej. Gospodarczy potencjał obszaru i jego mieszkańców nie jest w pełni wykorzystywany.

Cel ogólny CO2.0, a w jego ramach dwa cele szczegółowe, zostały sformułowane na podstawie zdefiniowanych wyżej problemów. Przedsięwzięcia przewidziane w LSR powinny przyczynić się do realizacji tych celów, co poprawi jakość życia mieszkańców, a lokalnym przedsiębiorcom da szansę na wzrost ich dochodów.

Tabela 15 przedstawia powiązania pomiędzy czynnikami wynikającymi z przeprowadzonej diagnozy obszaru i ludności oraz analizy SWOT, a sformułowanymi celami, przedsięwzięciami, oddziaływaniem, rezultatami i produktami.

5.3 Zgodność celów z celami PROW

Finansowanie LSR planowane jest z PROW, Działanie LEADER, które realizuje cel szczegółowy 6B PROW w ramach priorytetu 6 *Wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich*.

W szczególności, zgodnie z odpowiednimi zapisami PROW, w odniesieniu do głównego celu szczegółowego 6B, niniejsza LSR wspierać będzie operacje mające na celu:

- 1) wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR;
- 2) zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości;
- 3) dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego;
- 4) podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów;
- 5) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych i innowacji;
- 6) rozwój produktów lokalnych;
- 7) rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk;
- 8) zachowanie dziedzictwa lokalnego;
- 9) rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej.

Wszystkie powyższe punkty znajdują odzwierciedlenie w celach ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięciach, określonych w LSR, z uwzględnieniem specyfiki obszaru i potrzeb mieszkańców aglomeracji krakowskiej.

Ponadto, LSR, zgodnie z wymaganiami PROW, wskazuje grupy defaworyzowane, które będą premiiowane w zakresie uzyskiwania wsparcia w kontekście dostępu do rynku pracy.

Cele ogólne i szczegółowe oraz przedsięwzięcia przewidziane w LSR definiują, że operacje realizowane w jej ramach powinny wykorzystywać lokalne zasoby i potencjał: surowce, miejscową infrastrukturę, lokalizację (położenia geograficzne), dziedzictwo, potencjał mieszkańców.

Obydwa cele ogólne są ze sobą komplementarne, ponieważ dotyczą rozwoju dwóch podstawowych sfer działalności człowieka – pracy i czasu wolnego.

Przewidziane operacje są w stosunku do siebie komplementarne na poziomie celów szczegółowych w ramach celów ogólnych, a mianowicie: cel ogólny CO2.0, odnoszący się do rozwoju przedsiębiorczości, dotyczy zarówno bezpośredniej pomocy dla przedsiębiorców, wspierania ich indywidualnej aktywności (realizuje to cel szczegółowy CS2.1), jak i tworzenia „odgórną” infrastruktury wspomagającej przedsiębiorczość, polepszającej warunki aktywności gospodarczej (cel szczegółowy CS2.2). Podobnie, cel ogólny CO1.0, który przewiduje kształtowanie świadomego i aktywnego społeczeństwa lokalnego (w ramach CS1.1), a jednocześnie planuje stworzenie narzędzi dla aktywności mieszkańców poprzez budowę i modernizację odpowiedniej infrastruktury społecznej (CS1.2).

Tabela 13 Uzasadnienie wyboru wskaźników w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć

Wskaźnik	Uzasadnienie wyboru wskaźnika
Oddziaływania dla CO1.0	
Wzrost odpowiedzialności i poczucia identyfikacji (...)	Pozwala ocenić, czy nastąpił wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania i wzmocnienie więzi społecznych
Rezultatu dla CS1.1 i CS1.2	
Liczba osób zadowolonych z uczestnictwa w przedsięwzięciach integracyjnych	Mierzy trafność przeznaczenia środków na działania integracyjne
Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	Pozwala na ocenę działalności LGD i ewentualną korektę stosowanych metod informacyjnych i zakresie udzielanego wsparcia
Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	
Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa	Ocena skuteczność działań LGD na rzecz beneficjentów oraz wzrost kompetencji wnioskodawców do otrzymania wsparcia
Liczba osób przeszkolonych (...)	
Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne (...)	
Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby (...)	Pozwala ocenić stopień wykorzystania lokalnych zasobów
Liczba projektów skierowanych do: przedsiębiorcy (...)	Pozwala określić charakter adresatów, do których zgodnie z LSR mają być kierowane operacje
Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty	Pozwala ocenić i pokazać trafność przyznania wsparcia dla konkretnych projektów oraz właściwe ich powiązanie z lokalnymi potrzebami
Dla przedsięwzięć P1.1.1 do P1.1.4 i P1.2.1 do P1.2.3	
Liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji	Pokazuje aktywność LGD oraz wpływ prowadzonego animowania współpracy krajowej i międzynarodowej na rozwój obszaru LGD
Liczba przygotowanych projektów współpracy	
Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej	
Liczba zrealizowanych projektów współpracy krajowej	Pokazuje skalę współpracy LGD przy realizacji projektów
Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Pokazuje wpływ realizowanych projektów na rozwój życia społecznego i integrację na obszarze LGD
Liczba imprez i przedsięwzięć integrujących mieszkańców	
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Pokazuje skalę usług świadczonych przez LGD na rzecz wzrostu kompetencji beneficjentów
Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników biura LGD	Mierzy wzrost kompetencji osób bezpośrednio zaangażowanych w realizację LSR
Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	
Liczba szkoleń	Pokazuje skalę usług świadczonych przez LGD na rzecz wzrostu kompetencji beneficjentów

Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	Wskazuje na poziom wsparcia na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego charakterystycznego dla obszaru LGD
Liczba podmiotów działających w sferze kultury (...)	
Liczba publikacji	Obrazuje metody wsparcia dla rozwoju kulturalnego, społecznego i edukacyjnego lokalnych społeczności oraz promowania walorów obszaru
Liczba utworzonych narzędzi promocyjnych i/lub edukacyjnych	
Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne	Jest oceną trafności i powiązania realizowanych projektów z lokalnymi potrzebami w zakresie infrastruktury społeczno-kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej
Liczba wybudowanych (...) obiektów pełniących funkcje sportowo-rekreacyjne	
Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia (...)	Wskazuje na aktywność społeczności lokalnej w zakresie dbałości o lokalne dziedzictwo kulturowe
Oddziaływania dla CO2.0	
Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzrost dochodów lokalnych przedsiębiorców	Pokazuje wpływ rozwoju gospodarczego na poprawę jakości życia
Rezultatu dla CS2.1 i CS2.2	
Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem	Wskazuje na korelację realizowanych projektów z rozwojem lokalnego rynku pracy
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach sieci współpracy i centrów przetwórstwa lokalnego	Pokazuje, jak rozwinięta infrastruktura okołobiznesowa i wspólne działania wpływają na rozwój rynku pracy
Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych	Pokazuje, jak rozwinięta rolnicza infrastruktura okołobiznesowa wpływa na rozwój rynku pracy
Produktu dla P2.1.1 do P2.1.2 i P2.2.1 do P2.2.2	
Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Pokazuje skalę trafności przeznaczenia wsparcia na rzecz rozwoju przedsiębiorczości
Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Pokazuje skalę trafności przeznaczenia wsparcia na rzecz rozwoju przedsiębiorczości
Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	Pokazuje skalę rozwiązań innowacyjnych stosowanych w projektach realizowanych przy wsparciu z LGD
Liczba sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych (...)	Pokazuje skalę działań podejmowanych na rzecz współpracy biznesowej w sektorze okołorolniczym
Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	Pokazuje możliwości w zakresie biznesowego podejścia sektora rolniczego poprzez tworzenie infrastruktury dla wytwarzanie lokalnych produktów spożywczych

Tabela 14: Opis celu głównego CO1.0

* Procent respondentów, którzy w swoich odpowiedziach wskazali na wzrost odpowiedzialności i poczucia identyfikacji z ich miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem

** konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.

UWAGA: wskaźniki rezultatu dla poszczególnych celów szczegółowych zostały odpowiednio oznaczone, np.: W.1.1/1, gdzie W.1.1 odnosi się do powiązania z odnośnym celem szczegółowym (w tym przypadku CS1.1), a numer po ukośniku – odróżnia kolejne wskaźniki przypisane do tego celu. Takie oznaczenia zostały wprowadzone celem jednoznacznego przyporządkowania konkretnych wskaźników rezultatu do wskaźników produktu w matrycy logicznej przedstawionej w tabeli 16. Matryca ta stanowi podstawowe narzędzie dla weryfikacji powiązania wskaźników produktu i wskaźników rezultatu.

1.0	CEL OGÓLNY CO1.0	CO1.0 Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym			
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	CS1.1	Odpowiedzialne i aktywne lokalne społeczności posiadające kompetencje do podnoszenia jakości życia		
1.2		CS1.2	Atrakcyjna przestrzeń publiczna, umożliwiająca integrację społeczną i ułatwiająca zagospodarowanie czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby		
Wskaźniki oddziaływania dla CELU OGÓLNEGO		Jednostka miary	Stan początkowy rok 2015	Plan rok 2023	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.0	Wzrost odpowiedzialności i poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem wśród mieszkańców Wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój obszaru LGD poprzez zwiększenie o 5 % liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych	Procent* (%)	...	...	Badania ankietowe na reprezentatywnej próbie co najmniej 500 mieszkańców obszaru / formularz przygotowany przez biuro LGD / ankiety przeprowadzane w roku 2023 Dane starostwa powiatowego w Krakowie dotyczące stowarzyszeń mających siedzibę na obszarze LGD – porównanie danych z 2015 i 2023 http://powiat.krakow.pl/wykaz-stowarzyszen-majacych-siedzibe-na-terenie-powiatu-krakowskiego/
Wskaźniki rezultatu dla CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH		Jednostka miary	Stan początkowy rok 2015	Plan rok 2023	Źródło danych / sposób pomiaru
W1.1/1	Liczba osób zadowolonych z uczestnictwa w przedsięwzięciach integracyjnych	% osób zadowolonych	0	60	Ankieta ewaluacyjna przeprowadzona przez beneficjenta po zakończeniu przedsięwzięcia (próba 5-10 % uczestników) / formularz przygotowany przez biuro LGD i udostępniony beneficjentowi
W1.1/2	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	% osób zadowolonych	0	60	Ankieta satysfakcji beneficjentów po zakończeniu doradztwa / formularz ankiety przygotowany przez biuro LGD / ankieta przeprowadzana osobiście (wersja papierowa) bądź elektronicznie
W1.1/3	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	Osoba	0	250	Dane LGD / listy obecności
W1.1/4	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	% osób, które otrzymały wsparcie	0	40	Dane LGD / listy doradztwa

W1.1/5	Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych, objętych ww. wsparciem	Osoba	0	400	Dane od podmiotów organizujących szkolenia			
W1.1/6	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych	% uczestników szkoleń	0	60	Ankiety ewaluacyjne po szkoleniach			
W1.1/7	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	Sztuka	0	4	Dokumentacja LGD			
W1.1/8	Liczba projektów skierowanych do: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane (określone w LSR), młodzież, turyści i inne	Sztuka	0	4	Dokumentacja LGD			
W1.2/1	Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty, które uzyskały wsparcie w ramach wdrażania LSR	Osoba	0	3 000	Dane od administratorów obiektów wskazujące średnią liczbę odwiedzających / miesiąc			
W1.2/2	Liczba osób, która wzięła udział w wydarzeniach integracyjnych zorganizowanych z wykorzystaniem obiektów, które	Osoba	0	4 000	Dane od organizatorów wydarzeń			
PRZEDSIĘWZIĘCIA		Grupy docelowe	Sposób realizacji**	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jedn. miary	Wartość		Źródło danych /sposób pomiaru
						Początkowa 2015 r.	Końcowa 2023 r.	
P1.1.1	Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk wraz z budowaniem kanałów przepływu informacji	Grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy, lokalni liderzy	Projekty współpracy	Liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji	Sztuka	0	5	Dokumentacja LGD
				Liczba przygotowanych projektów współpracy	Sztuka	0	3	Dokumentacja LGD
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej	Sztuka	0	1	Dokumentacja LGD

				Liczba zrealizowanych projektów współpracy krajowej	Sztuka	0	2	Dokumentacja LGD
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Sztuka	0	8	Dokumentacja LGD

P1.1.2	Działania aktywizujące lokalne społeczności, przyczyniające się do integracji społecznej	Mieszkańcy, lokalni liderzy, grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy, rolnicy, NGOs	Projekty współpracy, projekty grantowe, operacje własne, aktywizacja	Liczba imprez i przedsięwzięć integrujących mieszkańców	Sztuka	0	9	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD
P1.1.3	Działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez biuro LGD	Mieszkańcy, lokalni liderzy, grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy, rolnicy, NGOs	Koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Sztuka	0	120	Listy udzielonego doradztwa
				Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Sztuka	0	22	Listy obecności
		Pracownicy LGD oraz osoby bezpośrednio zaangażowane w realizację LSR	Aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników biura LGD	Sztuka	0	60	Listy obecności, certyfikaty, zaświadczenia itp.
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	Sztuka	0	420	Listy obecności, certyfikaty, zaświadczenia itp.
P1.1.4	Projekty edukacyjne, ekologiczne, sportowe, społeczne oraz z obszaru ochrony i/lub promocji dziedzictwa lokalnego oraz upowszechniania nowych technologii	Mieszkańcy obszaru (w tym młodzież i dzieci), grupy defaworyzowane, lokalni liderzy, NGOs	Projekty współpracy, projekty grantowe, operacje własne, aktywizacja	Liczba szkoleń projektów z zakresu ekologii lub edukacyjnych podnoszących kompetencje społeczności lokalnych	Sztuka	0	24 30	Sprawozdania beneficjentów, w tym listy obecności, certyfikaty, zaświadc., dokumentacja LGD

				Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	Sztuka	0	6	Sprawozdania beneficjentów dokumentujące zakupy / dokumentacja LGD
				Liczba podmiotów działających w sferze kultury ochrony i/lub promocji dziedzictwa lokalnego , które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Operacja	0	6	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD
				Liczba publikacji z zakresu ochrony i/lub promocji dziedzictwa lokalnego	Sztuka	0	10	Sprawozdania beneficjentów w tym egzemplarze publikacji / dokumentacja LGD
				Liczba projektów własnych LGD mających na celu ochronę i/lub promocję dziedzictwa lokalnego Liczba utworzonych narzędzi promocyjnych i/lub edukacyjnych	Sztuka	0	2	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD
P1.2.1	Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej	Mieszkańcy obszaru (w tym młodzież i dzieci), grupy defaworyzowane, lokalni liderzy, NGOs	Konkurs	Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne	Sztuka	0	1	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD

P1.2.2	Tworzenie lub rozwój miejsc sportu i rekreacji	Mieszkańcy obszaru (w tym młodzież i dzieci), grupy defaworyzowane	Projekty grantowe, konkurs	Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje sportowo-rekreacyjne	Sztuka	0	~~14~~ 12	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD
P1.2.3	Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego	Mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane	Konkurs	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	Sztuka	0	6	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD

Tabela 15: Opis celu ogólnego CO2.0

2.0	CEL OGÓLNY CO2.0	Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców, identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty						
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	CS2.1	Stworzenie miejsc pracy przez przedsiębiorców wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby, uwzględniających potrzeby specyficzne dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej					
2.2		CS2.2	Stworzenie infrastruktury i/lub narzędzi wspierających aktywność biznesową podmiotów prowadzących działalność gospodarczą					
Wskaźniki oddziaływania dla CELU OGÓLNEGO		Jednostka miary	Stan początkowy rok 2015	Plan rok 2023	Źródło danych/sposób pomiaru			
W2.0	Wzrost aktywności gospodarczej wśród mieszkańców obszaru LGD wyrażanej liczbą nowopowstałych przedsiębiorstw Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzrost dochodów lokalnych przedsiębiorców	~~Procent~~ Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców	~~.....0~~ ~~.....~~	~~.....~~ ~~.....~~	~~Badania ankietowe na reprezentatywnej próbie co najmniej 500 mieszkańców obszaru / formularz przygotowany przez biuro LGD~~ Informacje uzyskane z gmin na podstawie danych z ewidencji działalności gospodarczej			
Wskaźniki rezultatu dla CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH		Jednostka	Stan początkowy	Plan	Źródło danych/sposób pomiaru			

		miary	rok 2015	rok 2023	
W2.1/1	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	Sztuka	0	~~35~~ 27	Sprawozdania beneficjentów
W2.2/1	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach sieci współpracy i centrów przetwórstwa lokalnego	Sztuka	0	~~2~~ 1	Sprawozdania beneficjentów
W2.2/2	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych	Sztuka	0	10	Dane od podmiotu prowadzącego inkubator

PRZEDSIĘWZIĘCIA		Grupy docelowe	Sposób realizacji*	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych / sposób pomiaru
						Początkowa 2015 r.	Końcowa 2023 r.	
P2.1.1	Nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD, tworzące miejsca pracy, wykorzystujące lokalny potencjał i zasoby	Mieszkańcy, przedstawiciele grup defaworyzowanych	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby	Operacja	0	~~19~~ 17	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja z rejestru przedsiębiorców / dokumentacja LGD
P2.1.2	Rozwijanie istniejących na obszarze LGD przedsiębiorstw, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy, z innovacyjnym wykorzystaniem lokalnego potencjału i zasobów	Przedsiębiorcy, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych	Konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa, wykorzystującego lokalny potencjał i zasoby	Operacja	0	10	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD
				Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	Operacja	0	2	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD
P2.2.1	Sieci współpracy umożliwiające lub ułatwiające wprowadzenie nowych produktów / usług na rynek lub poszerzające rynki zbytu	Przedsiębiorcy, NGOs	Konkurs	Liczba innovacyjnych sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Sztuka	0	1	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD

P2.2.2	Inkubator lokalnego przetwórstwa (centrum przetwórstwa lokalnego) wraz z promocją produktów i usług	Rolnicy, przedstawiciele NGOs, mieszkańcy obszaru	Konkurs	Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	Sztuka	0	1	Sprawozdania beneficjentów / dokumentacja LGD

Tabela 16: Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów, przedsięwzięć, oddziaływania, rezultatów i produktów

Uwagi do interpretacji tabeli:

1. Oddziaływanie danego celu ogólnego dotyczy wszystkich celów szczegółowych, a zatem nie powtarzono jego brzemienia w stosunku do poszczególnych przedsięwzięć w ramach celów szczegółowych.
2. „Zidentyfikowane problemy / wyzwania społeczno-ekonomiczne” (kolumna 1) dotyczą tych zagadnień opisanych w diagnozie i w analizie SWOT, które bądź mają charakter negatywny i wymagają naprawy / eliminacji, bądź pozytywny i wymagają wsparcia poprzez realizację operacji.
„Czynniki zewnętrzne mające wpływ (...)” (kolumna 5) to zarówno czynniki, które mają pozytywny wpływ na realizację przedsięwzięcia (czyli umożliwią, ułatwią, przyspieszą wdrożenie operacji), jak i negatywny (czyli mogą uniemożliwić, utrudnić, opóźnić jego wdrażanie).

Cel ogólny CO1.0 Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem infrastrukturalnym		Oddziaływanie W1.0: Wzrost odpowiedzialności i poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem wśród mieszkańców		
Cel szczegółowy CS1.1 Odpowiedzialne i aktywne lokalne społeczności posiadające kompetencje do podnoszenia jakości życia				
1	2	3	4	5
Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Przedsięwzięcie	Produkty	Rezultat	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
▪ Słaby przepływ informacji w ramach społeczności lokalnych, pomiędzy sektorami (publicznym, społecznym, gospodarczym) ▪ Małe zaangażowanie mieszkańców w lokalne życie społeczne i obywatelskie ▪ Konieczność wzmocnienia trendu w zakresie kultywowania tradycji i rosnącego	P1.1.1 Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk wraz z budowaniem kanałów przepływu informacji	▪ Przedsięwzięcia lub narzędzia służące do przepływu informacji ▪ Przygotowane projekty współpracy ▪ Zrealizowane projekty współpracy	(W1.1/5) Przeszkolone osoby, w tym z grup defaworyzowanych (W1.1/6) Osoby oceniające szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych (W1.1/8) Projekty	▪ Dobre zarządzanie gminą; aktywna polityka informacyjna skierowana do mieszkańców ▪ Edukacja regionalna dzieci i młodzieży w programach lokalnych szkół ▪ Fundusze UE 2014-2020

zainteresowania lokalną kulturą ▪ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; brak wiedzy na temat konieczności ochrony zdrowia publicznego		międzynarodowej ▪ Zrealizowane projekty współpracy krajowej ▪ LGD uczestniczące w projektach współpracy	skierowane do przedsiębiorców, grup defaworyzowanych (określonych w LSR), młodzieży, turystów i innych	▪ Powszechny dostęp do Internetu (Internet szerokopasmowy) ▪ Napływ wykształconych mieszkańców, którzy będą tworzyć dobre modele życia i aktywności
▪ Niski poziom zaangażowania lokalnych społeczności ▪ Niewystarczająca liczba aktywnych lokalnych liderów z odpowiednimi kompetencjami do organizowania życia społecznego ▪ Słaby przepływ informacji w ramach społeczności lokalnych ▪ Słabość organizacji pozarządowych oraz innych grup społecznych: problemy finansowe oraz niskie kompetencje do organizowania życia społecznego ▪ Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz społeczno-kulturalna ▪ Poprawiająca się integracja społeczna – wymaga wzmocnienia i wsparcia	P1.1.2 Działania aktywizujące lokalne społeczności, przyczyniające się do integracji społecznej	Imprezy i przedsięwzięcia integrujące mieszkańców	(W1.1/1) Osoby zadowolone z uczestnictwa w przedsięwzięciach integracyjnych	▪ Dobre zarządzanie gminą; wsparcie dla NGOs i liderów społecznych ▪ Fundusze UE 2014-2020 ▪ Konkurencyjna oferta ze strony Krakowa lub sąsiednich gmin (innych niż LGD SKPK) ▪ Powszechny dostęp do Internetu (Internet szerokopasmowy) ▪ Napływ wykształconych i aktywnych mieszkańców na tereny LGD
▪ Słaby przepływ informacji ▪ Niskie kompetencje liderów społecznych ▪ Niskie kompetencje podmiotów – potencjalnych beneficjentów operacji LGD w zakresie identyfikacji problemów i ubiegania się o środki finansowe ▪ Potrzeba ciągłego podnoszenia kompetencji w zakresie wykonywanych działań przez pracowników LGD i osoby zaangażowane w realizację LSR	P1.1.3 Działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez biuro LGD	▪ Podmioty, którym udzielono indywidualnego doradztwa ▪ Spotkania informacyjno – konsultacyjne LGD z mieszkańcami ▪ Osobodni szkoleń dla pracowników biura LGD ▪ Osobodni szkoleń dla organów LGD	(W1.1/2) Osoby zadowolone ze spotkań przeprowadzonych przez LGD (W1.1/3) Osoby uczestniczące w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych (W.1.1/4) Osoby, które otrzymały wsparcie po uprzednim otrzymaniu w biurze LGD indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o	▪ Dobre zarządzanie gminą; aktywna polityka informacyjna skierowana do podmiotów ▪ Powszechny dostęp do Internetu ▪ Wzrastająca ranga marki „Korona Północnego Krakowa”

▪ Niska świadomość ekologiczna, braki w zakresie potrzeby ochrony zdrowia publicznego ▪ Niewystarczająca oferta społeczna wynikająca z braku lub niewystarczającej infrastruktury ▪ Niskie kompetencje liderów społecznych, NGOs do organizowania życia społecznego ▪ Problemy z dostępem do Internetu – zagrożenie wykluczeniem cyfrowym ▪ Grupy defaworyzowane – konieczność objęcia działaniem osób z tych grup	P1.1.4 Projekty edukacyjne, ekologiczne, sportowe, społeczne, z obszaru ochrony dziedzictwa lokalnego oraz upowszechniania nowych technologii	▪ Szkolenia ▪ Operacje obejmujące wyposażenie dla podmiotów działających w sferze kultury ▪ Podmioty działające w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR ▪ Publikacje ▪ Utworzone narzędzia promocyjne i/lub edukacyjne	wsparcie na realizację LSR (W.1.1/5) Przeszkolone osoby, w tym z grup defaworyzowanych (W1.1/6) Osoby oceniające szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych (W1.1/7) Projekty wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne (W1.1/8) Projekty skierowane do przedsiębiorców, grup defaworyzowanych (określonych w LSR), młodzieży, turystów i innych	▪ Dobre zarządzanie gminą; polityka informacyjna ▪ Powszechny dostęp do Internetu ▪ Fundusze UE 2014 – 2020 ▪ Przepisy prawne na poziomie krajowym ▪ Polityka regionalna i prawo miejscowe ▪ Napływ wykształconych i aktywnych mieszkańców na tereny LGD
Cel szczegółowy CS1.2				
Atrakcyjna przestrzeń publiczna, umożliwiająca integrację społeczną i ułatwiająca zagospodarowanie czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby				
Zidentyfikowane problemy (...)	Przedsięwzięcie	Produkty	Rezultat	Czynniki zewnętrzne (...)
▪ Niewystarczająca infrastruktura społeczno-kulturalna (świetlice, domy kultury itp.) ▪ Wzrastające trendy integracyjne w lokalnych społecznościach, które powinny być wspierane ▪ Trend dotyczący kultywowania tradycji, który powinien być wspierany ▪ Coraz bogatsza oferta kulturalna i artystyczna, która powinna mieć odpowiednią infrastrukturę ▪ Problemy społeczne (uzależnienia behawioralne, wandalizm i alkoholizm, samotność i bierność wśród osób starszych), w grupach docelowych i defaworyzowanych, dla których powinna być ciekawa alternatywa	P1.2.1 Tworzenie lub rozwój miejsc aktywności społeczno-kulturalnej	Wybudowane / rozbudowane / zaadaptowane obiekty pełniące funkcje społeczno-kulturalne	(W1.2/1) Osoby odwiedzające zabytki i obiekty	▪ Dobre zarządzanie gminą; wsparcie dla podmiotów i miejscowości, w których będą realizowane projekty ▪ Prężnie działające organizacje społeczne i aktywność mieszkańców ▪ Konkurencyjna oferta ze strony Krakowa ▪ Fundusze UE 2014 – 2020

spędzania czasu					
- Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjno-sportowa (boiska, ścieżki zdrowia, place zabaw, siłownie na świeżym powietrzu itp.) - Problemy zdrowotne w społeczeństwie (w tym otyłość) – konieczność aktywizowania fizycznego mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży, seniorów - Problemy społeczne (uzależnienia behawioralne, wandalizm i alkoholizm, samotność i bierność wśród osób starszych) w grupach docelowych i defaworyzowanych	P1.2.2 Tworzenie lub rozwój miejsc sportu i rekreacji	Wybudowane / rozbudowane / zaadaptowane obiekty pełniące funkcje sportowo-rekreacyjne	(W1.2/1) Osoby odwiedzające zabytki i obiekty	- Dobre zarządzanie gminą; wsparcie dla podmiotów i miejscowości, w których będą realizowane projekty - Konkurencyjna oferta ze strony Krakowa i gmin sąsiednich spoza LGD - Fundusze UE 2014 - 2020	
- Rosnące zainteresowanie kulturą lokalną (kultywowanie tradycji i obrzędów) – wymaga wsparcia - Niski poziom zaangażowania lokalnych społeczności w życie społeczne i obywatelskie - Trend: dbałość o zachowanie tożsamości kulturowej regionu, pozwalające na większą identyfikację z miejscem zamieszkania oraz integrację społeczną – konieczność wsparcia	P1.2.3 Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego	Zabytki poddane pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	(W1.2/1) Osoby odwiedzające zabytki i obiekty	- Dobre zarządzanie gminą; wsparcie dla podmiotów i miejscowości, w których będą realizowane projekty - Edukacja regionalna dla dzieci i młodzieży w programach lokalnych szkół - Fundusze UE 2014 – 2020	
Cel ogólny CO2.0: Rozwinięta, świadoma i odpowiedzialna społeczność lokalnych przedsiębiorców, identyfikujących się ze środowiskiem społecznym, oferujących innowacyjne usługi i produkty			Oddziaływanie CO2.0: Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzrost dochodów lokalnych przedsiębiorców		
Cel szczegółowy CS2.1 Stworzenie miejsc pracy przez przedsiębiorców wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby, uwzględniających potrzeby specyficzne dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej					
Zidentyfikowane problemy / wyzwania	Przedsięwzięcie	Produkty	Rezultat	Czynniki zewnętrzne (...)	
- Słaby rozwój gospodarczy i przemysłowy części obszaru LGD - Mało innowacyjne rolnictwo - Długie łańcuchy dostaw produktów i usług rolniczych – dystrybucja za pośrednictwem Krakowa - Niezaspokojony popyt mieszkańców	P2.1.1 Nowe przedsiębiorstwa na obszarze LGD, tworzące miejsca pracy, wykorzystujące	Operacje polegające na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	(W2.1/1) Utworzone miejsca pracy (ogółem)	- Dobre zarządzanie gminą; tworzenie warunków i przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców (m.in. polityka informacyjna, przygotowanie stref gospodarczych, udostępnianie lokali, terenów pod inwestycje) - Słaba infrastruktura techniczna (braki w zakresie wodociągów i kanalizacji), co ogranicza	

obszaru LGD w zakresie ich specyficznych potrzeb - aglomeracja krakowska (produkty dnia codziennego, usługi, w tym handel, przemysł czasu wolnego) ▪ Bezrobocie wśród rolników ▪ Brak dużych stref przemysłowych ▪ Grupy defaworyzowane – wymagają wsparcia	lokalny potencjał i zasoby			możliwości prowadzenia biznesu ▪ Drenaż zasobów ludzkich przez Kraków ▪ Przepisy prawne na poziomie krajowym odnośnie przedsiębiorczości ▪ Powszechny dostęp do Internetu ▪ Napływ przedsiębiorczych, aktywnych i wykształconych osób na obszar LGD ▪ Moda na patriotyzm gospodarczy, zdrową żywność, zdrowy tryb życia, ekologię ▪ Zainteresowanie produktem lokalnym ▪ Fundusze UE 2014 – 2020
▪ Mało innowacyjne rolnictwo ▪ Słaby rozwój gospodarczy: przemysł, rolnictwo, przetwórstwo – na części obszaru LGD ▪ Brak kompetencji biznesowych i znajomości rynku przez potencjalnych przedsiębiorców ▪ Niezaspokojone potrzeby mieszkańców obszaru LGD (specyfika aglomeracji krakowskiej) ▪ Grupy defaworyzowane – wymagają wsparcia	P2.1.2 Rozwijanie istniejących na obszarze LGD przedsiębiorstw, prowadzące do utworzenia nowych istniejących miejsc pracy, z wykorzystaniem lokalnego potencjału i zasobów	▪ Operacje polegające na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ▪ Operacje ukierunkowane na innowacje	(W2.1/1) Utworzone miejsca pracy ogółem	▪ Dobre zarządzanie gminą; tworzenie warunków i przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców (j.w.) ▪ Słaba infrastruktura techniczna (j.w.) ▪ Drenaż zasobów ludzkich ze strony Krakowa – konkurencyjna oferta biznesowa; przyciąganie rynkiem zbytu ▪ Urodzajne gleby – szansa dla obszaru ▪ Zmiany klimatyczne, które mogą wymusić zmiany charakteru upraw ▪ Przepisy prawne na poziomie krajowym odnośnie przedsiębiorczości (np. sprzedaż bezpośrednia) ▪ Napływ doświadczonych inwestorów zewnętrznych ▪ Moda na patriotyzm gospodarczy, zdrową żywność, zdrowy tryb życia, ekologię ▪ Zainteresowanie produktem lokalnym ▪ Fundusze UE 2014 – 2020
Cel szczegółowy CS2.2 Stworzenie infrastruktury i/lub narzędzi wspierających aktywność biznesową podmiotów prowadzących działalność gospodarczą				
Zidentyfikowane problemy	Przedsięwzięcie	Produkty	Rezultat	Czynniki zewnętrzne (...)
▪ Mało innowacyjne rolnictwo ▪ Słaby rozwój gospodarczy: przemysł, rolnictwo, przetwórstwo - na części obszaru LGD	P2.2.1 Sieci współpracy umożliwiające lub ułatwiające	Sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie	(W2.2/1) Utworzone miejsca pracy w ramach sieci współpracy	▪ Dobre zarządzanie gminą; tworzenie klimatu przyjaznego przedsiębiorcom ▪ Napływ na obszar LGD mieszkańców z potencjałem przedsiębiorczości

▪ Brak kompetencji biznesowych i znajomości rynku przez potencjalnych przedsiębiorców ▪ Niezaspokojone potrzeby mieszkańców obszaru LGD (specyfika aglomeracji krakowskiej) ▪ Brak bezpośredniego dostępu klientów do produktów rolnych ▪ Grupy defaworyzowane – konieczność wsparcia	wprowadzenie nowych produktów / usług na rynek lub poszerzające rynki zbytu	w ramach realizacji LSR	i centrów przetwórstwa lokalnego	▪ Krajowe przepisy (sprzedaż bezpośrednia) ▪ Słaba infrastruktura techniczna (braki w zakresie wodociągów i kanalizacji) – utrudnienie prowadzenia biznesu ▪ Niska świadomość ekologiczna, co może mieć wpływ na sposób prowadzenia działalności gospodarczej ▪ Zmiany klimatyczne, które mogą wymusić zmiany charakteru upraw
▪ Mało innowacyjne rolnictwo – słaby rozwój gospodarczy ▪ Brak infrastruktury dla przetwórstwa, brak oferty w tym zakresie ▪ Brak kompetencji biznesowych i znajomości rynku przez potencjalnych przedsiębiorców ▪ Niezaspokojony popyt mieszkańców na lokalne produkty i usługi rolnicze ▪ Grupy defaworyzowane – konieczność wsparcia	P2.2.2 Inkubator lokalnego przetwórstwa (centrum przetwórstwa lokalnego) wraz z promocją produktów i usług	Centra przetwórstwa lokalnego	(W2.2/1) Utworzone miejsca pracy w ramach sieci współpracy i centrów przetwórstwa lokalnego (W2.2/2) Podmioty korzystające z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych	▪ Dobre zarządzanie gminą; tworzenie klimatu przyjaznego takim inicjatywom gospodarczym ▪ Przepisy prawne na poziomie krajowym (sprzedaż bezpośrednia) ▪ Moda na patriotyzm gospodarczy, zdrową żywność, zdrowy tryb życia, ekologię ▪ Zainteresowanie produktem lokalnym ▪ Fundusze UE 2014 – 2020

6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

LSR przewiduje trzy podstawowe rodzaje operacji:

- 1) operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD;
- 2) projekty grantowe;
- 3) operacje własne LGD.

Dla wyboru i oceny operacji wymienionych w pkt. 1) i 2), w oparciu o przepisy unijne i krajowe odnośnie wymagań, jakie musi spełnić LGD przy wyborze operacji, opracowane zostały procedury, które stanowią Załączniki do LSR (*Procedura oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014 – 2020, realizowanych przez podmioty inne niż LGD, Procedura oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie (...)” objętego PROW 2014-2020 i Procedura oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie (...)” objętego PROW 2014 – 2020*).

6.1 Procedury oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD i grantobiorców

Poszczególne procedury przewidziane w procesie oceny i wyboru operacji, operacji własnych i grantobiorców zostały opracowane na podstawie obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa krajowego i unijnego oraz z zastosowaniem *Wytycznych nr 1/1/2015 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją RKLS w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014 – 2020*. Procedury zostały przygotowane przy prawniczym wsparciu eksperckim, obejmującym wykonanie ekspertyz i analiz służących przygotowaniu LSR 2014-2020.

Proces oceny i wyboru operacji odbywa się na podstawie Regulaminu Rady LGD oraz wyżej wymienionych procedur. Zastosowano w nich rozwiązania gwarantujące spełnienie następujących celów i założeń:

- zachowanie w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego paritetu tak, aby przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mieli więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji;
- bezstronność członków Rady, poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji *Deklaracji bezstronności i poufności*, powodujących konieczność wyłączenia się członków Rady w przypadku zaistnienia ich powiązania z wnioskiem lub wnioskodawcą;
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej (na stronie internetowej LGD, w wersji papierowej do wglądu w biurze LGD; poprzez doradztwo telefoniczne, drogą e-mail, osobiste, omawianie procedur w trakcie szkoleń czy warsztatów dla potencjalnych beneficjentów);
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych (w tym grup defaworyzowanych) poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru oraz kryteriów premiujących.

Organem kluczowym w procesie oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD oraz grantobiorców jest organ decyzyjny LGD – Rada. W ramach Rady szczególne uprawnienia posiada Przewodniczący Rady, który organizuje pracę organu i podejmuje ważne decyzje proceduralne.

Z reguły praca Rady będzie się opierać na zastosowaniu narzędzia multimedialnego: Platformy Obsługi Projektów (dalej: POP), za pomocą której prowadzony będzie cały nabór wniosków, (chyba że Przewodniczący Rady zadecyduje o prowadzenia pracy Rady w sposób tradycyjny – na posiedzeniu). To nowatorskie rozwiązanie ma na

celu usprawnienie i przyspieszenie procesu przeprowadzania naboru i oceny wniosków, pozwoli też uniknąć błędów formalnych.

Procedury oceny i wyboru operacji i grantobiorców dzielą się na następujące podstawowe etapy:

- 1) ogłoszenie naboru: projekt ogłoszenia przygotowuje Zarząd LGD; biuro LGD zamieszcza na stronie internetowej dokumenty konkursowe;
- 2) składanie wniosków w formie dokumentu elektronicznego wygenerowanego przez generator wniosków oraz w formie papierowej, wygenerowanej w systemie POP;
- 3) rejestrowanie wniosków przez biuro LGD;
- 4) wstępna weryfikacja wniosków przez Przewodniczącego Rady za pomocą *Kart weryfikacyjnych operacji*;
- 5) przesłanie wniosków przez Przewodniczącego Rady do oceny i wyboru operacji przez członków Rady;
- 6) ocena i wybór operacji z wykorzystaniem systemu POP (lub na posiedzeniu Rady), tj.:
  - a) ocena zgodności operacji z LSR przez każdego członka Rady lub w zespołach oceniających (jeśli tak zadecyduje Przewodniczący Rady);
  - b) ocena operacji według lokalnych kryteriów wyboru operacji (*Karty oceny*) przez każdego członka Rady lub w zespołach oceniających;
  - c) weryfikacja *Kart oceny* przez Przewodniczącego Rady;
  - d) utworzenie wstępnej listy rankingowej (w systemie POP lub poza nim);
  - e) posiedzenie Rady, na której członkowie Rady decydują w drodze głosowania, czy wybrane wstępnie operacje są zgodne z LSR i czy mogą być poddane dalszej ocenie zgodności według lokalnych kryteriów premiujących; następuje ustalenie kwot wsparcia lub wysokości premii dla poszczególnych operacji;
- 7) sporządzenie listy operacji (zarówno ocenionych pozytywnie jak i negatywnie) i przyjęcie jej w formie uchwały;
- 8) przekazanie informacji dla wnioskodawców co do decyzji odnośnie ich wniosków;
- 9) ogłoszenie wyników i przekazanie do Instytucji Wdrażającej wniosków o udzielenie wsparcia dla wybranych operacji.

Wszystkim wnioskodawcom, których wnioski zostały ocenione negatywnie na jakimkolwiek etapie procedury oceny i wyboru, przysługuje odwołanie (wniesienie protestu). Protest wnosi się do Instytucji Wdrażającej (IW) za pośrednictwem biura LGD. Jeżeli IW uzna zasadność protestu, następuje ponowna ocena operacji, której dokonuje Rada. Wnioskodawcom przysługuje również prawo do złożenia skargi do sądu administracyjnego w przypadku ponownej negatywnej oceny operacji.

6.2 Kryteria wyboru operacji

Lokalne kryteria wyboru operacji wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów wyboru i Lokalne kryteria wyboru grantobiorców wraz z procedurą (...) stanowią załączniki do wniosku o wybór LSR.

Zgodnie ze swoimi statutowymi kompetencjami, kryteria wyboru operacji opracował Zarząd LGD kierując się zasadą, że mają służyć wybraniu operacji, które najlepiej będą realizować cele zdefiniowane w LSR. Zarząd opierał się na pracach Grupy Roboczej, która przygotowała propozycję kryteriów na podstawie diagnozy obszaru i ludności oraz analizy SWOT. Kryteria były również konsultowane z lokalną społecznością za pośrednictwem strony internetowej LGD.

Kryteria zostały przygotowane w podziale na następujące rodzaje operacji:

- 1) operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, a w ich ramach:
  - a) operacje z zakresu podejmowania oraz rozwoju przedsiębiorczości;
  - b) operacje z zakresu działań inwestycyjnych;
  - c) operacje własne LGD;
- 2) projekty grantowe.

Dla operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD i dla grantobiorców opracowano, odrębnie dla każdej grupy:

- lokalne kryteria wyboru;

- kryteria strategiczne (premiujące).

Składane w trakcie naboru wnioski będą badane według tych kryteriów za pomocą kart oceny wniosków, stanowiących załączniki do *Procedur oceny i wyboru operacji*.

Kryteria wyboru operacji i kryteria wyboru grantobiorców są ściśle powiązane z diagnozą obszaru LGD i przeprowadzoną analizą SWOT. Skierowane są na wzmacnianie silnych stron i niwelowanie słabych. Premiują przedsiębiorczość opartą na wykorzystaniu lokalnych zasobów oraz lokalnych produktów; wspierają w szczególności projekty innowacyjne, dbające o środowisko, realizowane we współpracy partnerskiej. Zakładają równomierne wyposażenie obszaru LGD w infrastrukturę społeczną i objęcie oddziaływaniem projektów społecznych jak najszerszych grup, w tym w szczególności docelowych i defaworyzowanych.

Opracowane kryteria spełniają warunki dotyczące ich obiektywności, niedyskryminującego charakteru, przejrzystości i mierzalności. Przy kryteriach określone zostały zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości, jakie może uzyskać wniosek. Każde z kryteriów posiada opis, a tam, gdzie to konieczne – zostały zamieszczone definicje pojęć.

W zależności od rodzaju operacji, kryteria strategiczne (premiujące) przyznają dodatkowe punkty dla tych projektów, które:

- 1) są innowacyjne;
- 2) są ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb zdefiniowanych grup defaworyzowanych, w szczególności ich dostępu do rynku pracy;
- 3) zakładają zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu;
- 4) są skierowane do zróżnicowanych grup beneficjentów (im bardziej zróżnicowane grupy, tym większa punktacja).

Jednym z kryteriów premiujących jest innowacyjność. Jest ona rozumiana w szerokim znaczeniu tego słowa. Przy jej definiowaniu przyjęto interpretację zapisów zawartych w *Podręczniku Oslo*, odnoszących się do firm, i dostosowano ją do potrzeb operacji przewidzianych w LSR. Zatem innowacyjność w odniesieniu do operacji przewidzianych w LSR oznacza:

- 1) dla operacji z zakresu podejmowania oraz rozwoju przedsiębiorczości: wprowadzenie nowego produktu, usługi, procesu, metody marketingowej, modelu organizacyjnego na poziomie miejscowości, gminy lub na skalę większą niż gmina. Udowodnienie innowacyjności leży po stronie wnioskodawcy i wynikać ma z jego oświadczenia i opisu; im większa skala innowacyjności, tym wyższa punktacja wniosku;
- 2) dla operacji z zakresu inwestycji: niestandardowe lub pro-ekologiczne rozwiązania konstrukcyjne, technologiczne, architektoniczne lub/i partycypacyjne wykorzystanie powstałej infrastruktury (współpraca międzysektorowa służąca realizacji celów inwestycji, wykorzystanie potencjału obiektu). Udowodnienie innowacyjności będzie leżeć po stronie wnioskodawcy i wynikać ma z opisu projektu inwestycji; oceniany będzie brak lub istnienie innowacyjności;
- 3) dla projektów grantowych: niestandardowe wykorzystanie w ramach operacji lokalnych zasobów (przyrodniczych, kulturalnych, społecznych itp.), a zwłaszcza pozytywny wpływ na ochronę środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatycznym lub/i nowatorskie podejście w projekcie do wsparcia grup defaworyzowanych. Udowodnienie innowacyjności będzie leżeć po stronie wnioskodawcy i wynikać ma z opisu; oceniany będzie brak lub istnienie innowacyjności.

Zmiany kryteriów dokonać może Zarząd LGD w drodze uchwały, zgodnie ze swoimi statutowymi kompetencjami, na wniosek co najmniej połowy członków Rady LGD, w ramach ewaluacji rocznej, na podstawie raportu częściowego zawierającego wnioski i rekomendacje dotyczące lokalnych kryteriów wyboru. Zmiana kryteriów następuje po przeprowadzeniu konsultacji społecznych i uzyskaniu zgody Instytucji Wdrażającej na ich zmianę. O zmianie kryteriów informowani są drogą elektroniczną i za pośrednictwem strony internetowej członkowie LGD i potencjalni beneficjenci.

6.3 Warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”

LGD planuje prowadzenie naborów na wszystkie zakresy opisane w § 2 ust. 1 pkt. 1 – 8 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, objętego PROW na lata 2014 – 2020 (dalej: „Rozporządzenie”), za wyjątkiem pkt. 7.

Ustalono następujące poziomy wsparcia w ramach zakresu wskazanego w:

- 1) § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. a: pomoc przyznawana jest w wysokości 100 % kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 80 tys. zł;
- 2) § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. b: pomoc przyznawana jest w wysokości 100 % kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi ~~500 tys. zł~~; **450 tys. zł**
- 3) § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. c: pomoc przyznawana jest w wysokości 50 % kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 200 tys. zł, przy założeniu utworzenia 1 miejsca pracy, lub: pomoc przyznawana jest w wysokości 70 % kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 200 tys. zł, przy założeniu utworzenia 2 lub więcej miejsc pracy, z zastrzeżeniem, że co najmniej na 1 miejscu pracy zostanie zatrudniona osoba z grup defaworyzowanych opisanych w LSR.

W zakresie innym niż wymieniony w § 2 ust. 1 pkt. 2 lit. a, b, c, pomoc przyznawana jest w wysokości 90 % kosztów kwalifikowanych, a w przypadku jednostki samorządu terytorialnego pomoc przyznawana jest w wysokości 63,63 %. Wysokość wsparcia określona w LSR dla pozostałych zakresów jest zgodna z zapisami Rozporządzenia.

LSR nie przewiduje realizacji operacji określonych w § 2 ust. 1 pkt. 7 Rozporządzenia.

Powyższe warunki przyznawania pomocy finansowej dla operacji przewidzianych w LSR oznaczają, że wnioskodawcy będą musieli wykazać się wkładem własnym na poziomie wyższym niż przewidują to zapisy Rozporządzenia (za wyjątkiem operacji polegającej na utworzeniu inkubatora przetwórstwa lokalnego oraz operacji realizowanych przez JST).

6.4 Informacja o realizacji projektów grantowych, operacji własnych oraz projektów współpracy

6.4.1 Projekty grantowe

LGD planuje zrealizować 5 projektów grantowych o łącznej wartości ~~300 tys.~~ **270 tys.** zł każdy, przy czym wartość pojedynczego grantu (każdego zadania służącego osiągnięciu celu projektu grantowego, jakie ma być zrealizowane przez grantobiorcę) nie będzie wyższa niż 50 tys. złotych oraz nie niższa niż 5 tys. złotych. Projekty grantowe będą miały następującą tematykę przewodnią:

- 1) lokalne dziedzictwo kulturowe;
- 2) mała infrastruktura sportowo – rekreacyjna;
- 3) publikacje z obszaru historii, kultury i promocji walorów obszaru;
- 4) podnoszenie kompetencji społeczności lokalnych;
- 5) kształtowanie postaw i podnoszenie wiedzy lokalnych społeczności w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych.

6.4.2 Operacje (projekty) własne

LGD zamierza zrealizować dwie własne operacje ważne z punktu widzenia realizacji celu głównego CO1.0 o wartości dofinansowania maksymalnie 50 tys. zł dla każdej i intensywności pomocy nie większej niż 90 % wartości projektu.

Pierwszy projekt związany jest z planowaną adaptacją obiektu, którego przeznaczeniem będzie promocja i ochrona dziedzictwa lokalnego obszaru LGD. Do roku 2013 LGD planuje utworzyć centrum dziedzictwa lokalnego, które oprócz biura LGD obejmować będzie sale szkoleniowe i przestrzenie wystawowe. Celem projektu jest sfinansowanie przygotowania niezbędnej dokumentacji projektowej dla planowanych prac adaptacyjnych.

~~dotyczy ochrony dziedzictwa lokalnego oraz upowszechniania nowych technologii. Będzie dotyczył digitalizacji ksiąg metrykalnych znajdujących się w parafiach na obszarze LGD. Jest to kontynuacja działań rozpoczętych w perspektywie finansowej 2007 – 2013. LGD dąży do utworzenia ogólnodostępnej multimedialnej bazy danych dla wszystkich aktów metrykalnych znajdujących się na obszarze LGD. Zostanie przeprowadzona również odpowiednia akcja informacyjno-promocyjna. Operacja jest innowacyjna w skali kraju.~~

Drugi projekt dotyczy wprowadzenia na rynek obszaru LGD marki „Spichlerz Koronny”. LGD posiada przygotowaną strategię promocyjną takiej marki opartą na badaniach prowadzonych na swoje zlecenie w 2014 r. Operacja zakłada sfinansowanie: powołania Kapituły Marki, zaprojektowania i wykonania egzemplarzy statuetki marki, wydania materiałów informacyjnych i promocyjnych dotyczących marki, i przyznania marki pierwszym podmiotom z terenu LGD. Działanie to, poprzez lokalną aktywizację, przyczyni się do integracji różnych podmiotów działających na obszarze LGD, a także do ich promocji.

LGD zrealizuje samodzielnie operacje własne pod warunkiem, że nie zgłosi się inny podmiot z obszaru LGD gotowy zrealizować te przedsięwzięcia.

6.4.3 Projekty współpracy

1) MultiCel–Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej (edycja II)

Operacja jest kontynuacją projektu współpracy realizowanego w latach 2013 – 2014. Nawiązana wtedy współpraca przetrwała i zaowocowała kolejnym projektem wykorzystującym dotychczas wypracowane doświadczenia i zasoby. Obecny projekt przewiduje zwiększone grono partnerów, a tematyka przewodnia została nakierowana na działania związane z rozwijaniem przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Potwierdzeniem woli współpracy jest list intencyjny podpisany przez wszystkich partnerów projektu.

Partnerzy (LGD): Razem dla Radomki (lider projektu), Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa, Miechowskie Stowarzyszenie Gmin JAKSA, Stowarzyszenie Dziedzictwo i Rozwój, Stowarzyszenie Zielone Mosty Narwi, Stowarzyszenie Puszcza Kozienicka.

Projekt będzie realizowany w latach 2017 – 2018, a jego cele są następujące:

Cel ogólny: wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji zawodowych mających wpływ na sytuację mieszkańców obszarów wiejskich z obszaru działania partnerskich LGD.

Cele szczegółowe: wsparcie szkoleniowe i doradcze przedstawicieli grup defaworyzowanych na rynku pracy, zwiększenie szans na zatrudnienie osób młodych, promocja postaw przedsiębiorczych i kreatywnych w różnych grupach wiekowych, zwiększenie szans na efektywne prowadzenie działalności gospodarczej pozarolniczej i utrzymanie/zwiększenie liczby miejsc pracy.

Podejmowane będą następujące działania merytoryczne: (a) szkolenia e-learningowe z przedsiębiorczości dla grup defaworyzowanych, połączone z doradztwem on-line; (b) doradztwo stacjonarne dla grup defaworyzowanych oraz doradztwo zawodowe (m.in. autoprezentacja, asertywność); (c) szkolenie e-learningowe dla przedsiębiorców w zakresie reorientacji działalności gospodarczej; (d) stworzenie forum przedsiębiorców, bloga z poradnictwem dla przedsiębiorców, wspólnej bazy dobrych praktyk; (e) kursy językowe stacjonarne + elementy e-learningu – język angielski w biznesie; (f) kurs komputerowy „Komputer od podstaw” – szkolenie stacjonarne; (g) szkolenie stacjonarne z przedsiębiorczości dla młodzieży i absolwentów; (h) wirtualne przedsiębiorstwo oraz konkurs na najskuteczniejszego przedsiębiorcę z każdego obszaru partnerskich LGD; (i) wizyty studyjne.

Projekt realizuje cele szczegółowe LSR oznaczone CS1.1 oraz CS2.2 oraz następujące wskaźniki produktu: (a) liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji; (b) liczba przygotowanych projektów współpracy; (c)

liczba zrealizowanych projektów współpracy krajowej; (d) liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy; (e) liczba szkoleń i warsztatów.

2) Międzynarodowy projekt współpracy polsko – czeskiej

Obecnie nie ma żadnej współpracy polsko-czeskiej w ramach Lokalnych Grup Działania biorących udział w tym projekcie, jednak partnerzy widzą wiele łączących ich podobieństw (np. lokalizacja w sąsiedztwie dużego miasta, zmiany społeczne, bogactwo kulturowe, duża liczba drobnych przedsiębiorstw). Potwierdzeniem woli współpracy jest list intencyjny podpisany przez wszystkich partnerów projektu.

Partnerzy: Razem dla Radomki – Lider Projektu, Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa, Lokalna Grupa Działania Region Pošembeří.

Projekt będzie realizowany w okresie 2019 – 2021, a jego cele są następujące:

Cel ogólny: zachowanie i promocja lokalnych tradycji kulinarnych i rękodzielniczych oraz animowanie międzynarodowej oraz międzyregionalnej współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na obszarze Partnerskich LGD.

Cele szczegółowe: (a) podjęcie wspólnych działań na rzecz zachowania i promocji lokalnych tradycji kulinarnych i rękodzielniczych, które ze względu na bliskość aglomeracji miejskiej są narażone na stopniowe zanikanie; (b) animowanie współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami z terenu LGD biorących udział w projekcie.

Podejmowane będą następujące działania merytoryczne: (a) zorganizowanie na terenie Polski oraz Republiki Czeskiej wizyt studyjnych połączonych z forami dyskusyjnymi na temat współpracy. W trakcie wizyt studyjnych odbędą się warsztaty rękodzielnicze oraz kulinarne, a także wspólne spotkania dla przedsiębiorców; (b) festiwal „Dwie kultury”, na terenie LGD Region Pošembeří, z udziałem przedstawicieli wszystkich partnerskich LGD. Trwałym efektem projektu będzie film promocyjny, zrealizowany w 3 wersjach językowych (polski, czeski, angielski), przedstawiający poszczególne etapy realizacji projektu.

Projekt realizuje cele szczegółowe LSR oznaczone CS1.1 oraz CS2.2 oraz następujące wskaźniki produktu: (a) liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji; (b) liczba przygotowanych projektów współpracy; (c) liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej; (d) liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy; (e) liczba szkoleń i warsztatów.

3) Międzyregionalny projekt współpracy

W ramach projektu promowane będą zagadnienia dotyczące zakładania przedsiębiorstw, które wykorzystując zasoby lokalne (uprawy, tradycyjne hodowle) wytwarzają wysokiej jakości produkty. Dzięki zaangażowaniu partnerów projektu i społeczności lokalnej z obszaru partnerskich LGD możliwa będzie promocja produktów lokalnych poprzez działania promocyjne, udział w wyjazdach szkoleniowo-studyjnych, opracowanie i wydanie materiałów informacyjno – promocyjnych, co przyczyni się do rozwoju obszaru opartego o produkt lokalny.

Partnerzy (LGD): LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa, LGD „Owocowy Szlak” (lider projektu).

Projekt będzie realizowany w latach 2018 – 2019, a jego cele są następujące:

Cel ogólny: rozwój przedsiębiorczości, a tym samym rozwój obszaru w oparciu o produkty lokalne.

Cel szczegółowy: zwiększenie świadomości mieszkańców i rolników z obszarów partnerskich LGD w zakresie poznania zasobów lokalnych i korzyści wynikających z wytwarzania produktów lokalnych oraz stosowania różnorodnych form ich dystrybucji / sprzedaży.

Działania merytoryczne zakładają realizację następujących zadań: (a) opracowanie i zgłoszenie do rejestracji produktów lokalnych; (b) opracowanie i wydruk folderu promującego produkty lokalne; (c) wyjazdy szkoleniowo-studyjne dotyczące produktów lokalnych; (d) udział w wydarzeniach kulturalnych na obszarze partnera projektu i promocja produktów lokalnych (udział w jednym wydarzeniu na terenie partnera); (e) szkolenia dla lokalnej społeczności/ rolników na temat produktu lokalnego.

Projekt realizuje cele szczegółowe LSR oznaczone CS1.1 oraz CS2.2 oraz następujące wskaźniki produktu: (a) liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji; (b) liczba przygotowanych projektów współpracy; (c) liczba zrealizowanych projektów współpracy krajowej; (d) liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy; (e) liczba szkoleń i warsztatów.

7. Plan działania

Plan działania w podziale na cele ogólne CO1.0 i CO2.0, przedstawiający w jaki sposób osiągnęte będą wskaźniki dla celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć, stanowi załącznik do LSR.

Wszelkie działania prowadzone przez LGD będą mieć na celu systematyczną realizację założeń LSR: celów i przedsięwzięć oraz przyporządkowanych im wskaźników. Intensywność prowadzenia naborów oraz wybór typów operacji będą ustalone w taki sposób, aby LGD bezproblemowo uzyskiwała wymagane poziomy realizacji wskaźników w kluczowych momentach pomiaru tzn. za okres lat 2016 – 2018, 2019 – 2021 oraz 2022 – 2023.

Planuje się zorganizowanie 2 głównych naborów wniosków (w roku 2016 i 2018) oraz zrealizowanie 3 projektów współpracy (w okresie 2017 – 2021). Dodatkowe nabory będą możliwe wyłącznie wtedy, gdy po przeprowadzonych naborach pozostaną niewykorzystane środki finansowe. Przez cały okres trwania naborów prowadzone będzie systematyczne doradztwo oraz szkolenia dla potencjalnych wnioskodawców. Ich intensywność oraz tematyka będą na bieżąco modyfikowane w zależności od potrzeb wnioskodawców oraz zakresu oczekiwanego wsparcia.

Cel szczegółowy CS1.1 będzie realizowany głównie przez granty, projekty współpracy oraz operacje własne. O ile dwa ostatnie zależą od sprawności LGD, o tyle beneficjentami grantów będą w dużej mierze organizacje pozarządowe i osoby fizyczne. Te dwie grupy wymagają wsparcia merytorycznego oraz technicznego. Zakłada się łączenie różnych potrzeb w grupy zbieżnych inicjatyw, animowanie współpracy między wnioskodawcami (zadanie biura LGD).

Cel szczegółowy CS1.2 dotyczy tworzenia lub/i wykorzystywania do celów społecznych różnego typu infrastruktury. Prowadzona będzie analiza potrzeb odnośnie tego zagadnienia, gdyż LSR zakłada dbałość o równomierny rozwój obszaru i niwelowanie barier w dostępie do infrastruktury i atrakcyjnej oferty społecznej.

Cele szczegółowe CS2.1 oraz CS2.2: aby w pełni zrealizować te cele, przewiduje się intensywne doradztwo i szkolenia. Szczególnymi działaniami aktywizującymi zostaną objęte osoby zagrożone wykluczeniem z rynku pracy (głównie grupy dewaforyzowane). Szkolenia dotyczyć będą nie tylko kompetencji do pozyskiwania środków z PROW 2014 – 2020, ale także tego, jak rozpocząć własną działalność gospodarczą, powrócić do aktywności zawodowej jako pracownik etatowy lub właściciel własnego biznesu, czy też jak skutecznie rozwijać własny biznes. Duży nacisk zostanie położony na zapoznanie nie tylko z prawami, ale również obowiązkami beneficjentów dotyczących uzyskanego dofinansowania. Jest to bardzo ważne zważywszy na liczbę wnioskodawców, którzy w okresie 2007 – 2013 rezygnowali z realizacji wniosków tuż przed podpisaniem umowy lub nawet w trakcie jej realizacji. Nie zdawali sobie oni sprawy, że decyzje o rezygnacji ze wsparcia lub modyfikacja wniosków obniżająca wartość projektu miały bardzo niekorzystny wpływ na stopień wykorzystania budżetu przez LGD. Uświadomienie tego wnioskodawcom jest konieczne, aby w przyszłości uniknąć takich sytuacji.

Realizacja przedsięwzięć objętych celami szczegółowymi potrwa maksymalnie do 2023, a w tym samym roku przewiduje się intensywną kampanię informacyjno-promocyjną na temat zrealizowanych projektów.

Stale rosnące zainteresowanie potencjalnych wnioskodawców poszukujących źródeł finansowania dla swoich projektów oraz dotychczasowe doświadczenie LGD w prowadzonych wcześniej naborach pokazują, iż zainteresowanie środkami finansowymi skierowanymi na obszary wiejskie jest wciąż wysokie. Wsparcia poszukują zarówno potencjalni jak i obecni przedsiębiorcy, a także organizacje pozarządowe oraz JST. Duża aktywność wnioskodawców, połączona ze stałym wsparciem i doradztwem prowadzonym przez biuro LGD, gwarantuje powodzenie realizacji celów LSR.

8. Budżet LSR

LSR jest strategią jednofundusową, wykorzystującą środki PROW 2014 – 2020. Zakres wsparcia oraz wkład środków publicznych w jej realizację na poszczególne działania PROW przedstawia budżet, stanowiący załącznik do LSR. Wysokość kosztów bieżących określono zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi.

W planie finansowym uwzględniono wielkość wkładu w podziale na wkład EFRROW, budżet państwa oraz wkład pochodzący od beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, dla których określono wsparcie na działania inwestycyjne, wymagające większych nakładów finansowych.

Główne wsparcie finansowe będzie dotyczyć realizacji LSR (działanie 19.2) przez społeczność obszaru, a mianowicie:

- połowa środków budżetowych będzie przeznaczona na wsparcie projektów dotyczących rozwoju przedsiębiorczości (premia na rozpoczynanie działalności gospodarczej, wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw, tworzenie sieci współpracy oraz inkubatora przetwórstwa lokalnego). Projekty te będą realizowały cel ogólny CO2.0 LSR;
- pozostała część budżetu będzie przeznaczona na finansowanie 5 tematycznych projektów grantowych oraz prowadzenie naborów wniosków dotyczących ogólnodostępnej infrastruktury.

W budżecie LSR zabezpieczono także środki finansowe na realizację projektów współpracy (działanie 19.3). Wynoszą one 2 % wysokości wsparcia z budżetu przeznaczanego na realizację działania 19.2. Środki przewidziane na projekty współpracy przyczynią się do podniesienia kompetencji lokalnych społeczności, wymiany doświadczeń, promocji lokalnych zasobów oraz walorów obszaru. Zrealizowane projekty poprawią integrację, wymianę doświadczeń i nawiązywanie współpracy pomiędzy podmiotami z terenu LGD, ale także z LGD z Czech.

Koszty określone jako bieżące to przede wszystkim koszty związane z zarządzaniem procesem wdrażania LSR, w tym koszty wynagrodzeń personelu, utrzymania i wyposażenia biura LGD.

Ostatnią grupę kosztów stanowią wydatki na działania aktywizacyjne. Obejmują one koszty związane ze szkoleniem osób zaangażowanych w realizację LSR, animowaniem, wspieraniem społeczności lokalnych w zakresie realizacji celów oraz działaniami szkoleniowymi i doradczymi, a także informacyjno-promocyjnymi dotyczącymi całego obszaru LGD.

Koszty bieżące i aktywizacja objęte są działaniem 19.4.

Kwoty odpowiadające realizacji poszczególnych działań wynoszą odpowiednio (w PLN):

- Realizacja LSR art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013) (działanie 19.2): ~~8 000 000,00~~
7 200 000,00
- Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013) (działanie 19.3): ~~160 000,00~~
144 000,00
- Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) (działanie 19.4): ~~1 500 000,00~~
1 400 000,00
- Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013) (działanie 19.4): ~~350 000,00~~
250 000,00

Budżet LSR razem: ~~10 010 000,00~~ **8 994 000,00**

9. Plan komunikacji

Plan komunikacji stanowi załącznik nr 5 do LSR. Plan ten zakłada obustronność kontaktów LGD z lokalnymi społecznościami.

Podczas spotkań konsultacyjnych ze społecznością lokalną z obszaru LGD zidentyfikowano następujące potrzeby w obszarze komunikacji:

- informowania o działaniach realizowanych przez LGD;
- informowanie o celach ogólnych i szczegółowych określonych w LSR;
- informowanie o założeniach PROW 2014 – 2020;
- informowanie o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym o operacjach preferowanych;
- promowanie lokalnych dobrych praktyk w zakresie wdrażania LSR.

Celem strategicznym planu komunikacji jest dotarcie do jak największej grupy potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów przedsięwzięć LSR ze szczegółowymi, wiarygodnymi i aktualnymi informacjami dotyczącą zakresu, warunków i wysokości możliwego wsparcia finansowego na realizację ich projektów.

Cele szczegółowe planu obejmują:

- wsparcie potencjalnych wnioskodawców w doskonaleniu umiejętności przygotowania wniosków i pozyskiwania środków finansowych z UE;
- okresowe informowanie lokalnych społeczności o stanie realizacji i ewentualnych zmianach LSR;
- edukacja grup docelowych włączonych w proces wdrażania LSR;
- popularyzowanie i promocja efektów realizacji projektów, które otrzymały wsparcie z LSR, w szczególności projektów innowacyjnych;
- prezentacja sukcesów we wdrażaniu LSR.

Jednym z efektów realizacji celu strategicznego i celów szczegółowych planu komunikacji będzie zbudowanie spójnego i pozytywnego wizerunku LGD.

Przewidywane kategorie działań komunikacyjnych obejmują:

- kampanie informacyjne i informacyjno-promocyjne kierowane do ogółu społeczności lokalnej, w tym potencjalnych beneficjentów. Celem kampanii będzie szeroka informacja i promocja samej LSR, zaplanowanych w niej przedsięwzięć i kryteriów oceny wniosków, promocja efektów wdrażania LSR. W kampaniach zostaną wykorzystane przede wszystkim środki masowego przekazu, spotkania bezpośrednie, różnego typu materiały informacyjne i promocyjne;
- kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców (stacjonarne – w biurze LGD i niestacjonarne; szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne);
- badanie opinii i satysfakcji beneficjentów – ankiety, sondy itp.;
- konferencje – promocja efektów realizacji LSR.

W ramach działań komunikacyjnych będzie wykorzystywany pełen zakres środków przekazu: strony internetowe, portale społecznościowe, spotkania, szkolenia, materiały informacyjne i promocyjne drukowane i elektroniczne, ankiety. Elementy stron internetowych będą miały formę interaktywną w postaci możliwości komentowania i wyrażania opinii, co ma charakter innowacyjny.

Komunikacja wewnętrzna LGD jest uregulowana w dokumentach pracy biura (np. zakresy czynności, umowy cywilnoprawne, regulamin biura LGD) i regulaminach organów LGD, które określają zasady prowadzenia dokumentacji związanej z procesem wdrażania LSR, jego monitorowaniem i ewaluacją.

W procesie komunikacji wyróżnić należy trzy podstawowe grupy docelowe:

- wnioskodawcy (projektodawcy) – potencjalni i faktyczni, w tym w szczególności przedstawiciele grup defaworyzowanych;
- szeroko rozumiani beneficjenci projektów, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych;
- ogół mieszkańców.

W planie komunikacji przewidziane są działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy w zakresie komunikacji interpersonalnej). Dodatkowe informacje zbierane będą podczas działań informacyjnych o zasadach i efektach LSR skierowanych do grup docelowych planu komunikacyjnego.

Pozyskane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura.

Wskaźniki działań komunikacyjnych obejmują:

- artykuły na stronach internetowych LGD, 5 gmin oraz w portalu społecznościowym, w gazetkach lokalnych oraz w „Lokalnościach” – kwartalniku LGD (liczba artykułów);
- spotkania informacyjno-konsultacyjne, po których przeprowadzane będą badania ankietowe (liczba spotkań);
- ulotki informacyjne (liczba ulotek);
- bieżące działania informacyjne udzielane podmiotom przez punkt informacyjny w biurze LGD – telefoniczne, e-mailowe, osobiste (liczba podmiotów, którym udzielono informacji);
- spotkania szkoleniowe (grupowe); (liczba spotkań);
- zorganizowane cykle doradztwa indywidualnego (liczba cykli doradztwa);
- działania informacyjne dla osób objętych wsparciem PUP oraz GOPS (liczba osób, do których dotarto z działaniami informacyjnymi);
- materiały informacyjne oraz instrukcje – w wersji papierowej oraz na stronie www LGD (na bieżąco);
- ankieta ewaluacyjna badająca satysfakcję beneficjentów ze świadczonego doradztwa (liczba ankiet);
- sonda oceny doradztwa (liczba sond);
- ankieta oceniająca wpływ realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD oraz działalności LGD (liczba ankiet);
- sonda oceniająca wpływ realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD oraz działalności LGD (liczba sond);
- dokument: analiza wyników sondy i ankiet z wnioskami (liczba dokumentów);
- album promocyjny przedstawiający efekty realizacji LSR (liczba egzemplarzy);
- stoiska promocyjne; banery LGD, gadzety promocyjne LGD (liczba stoisk, banerów, gadzetów);
- materiał multimedialny promujący efekty realizacji LSR – na płycie CD i na stronie www (liczba materiałów multimedialnych);
- konferencja prezentująca dobre praktyki wdrażania LSR przez LGD (liczba konferencji).

Szczegółowe dane dotyczące wskaźników i ich planowanych efektów znajdują się w załączniku nr 5.

Załącznik nr 5 przedstawia również – w formie tabelarycznej – działania (środki zaradcze), jakie podejmowane będą w przypadku pojawienia się problemów z realizacją LSR, lub gdy działania LGD nie będą oceniane w satysfakcjonujący sposób.

10. Zintegrowanie

10.1 Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego i programami strategicznym województwa

Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne i komplementarne z wieloma celami, kierunkami polityki rozwoju i kluczowymi działaniami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011 – 2020 (SRWM). Poniższa tabela porównuje te cele i działania obu strategii, które są ze sobą spójne.

Tabela 17: Spójność celów i przedsięwzięć LSR z celami, kierunkami polityki i działaniami SRWM

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011 - 2020	LSR
Cel główny: Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej (...).	Cele ogólne: CO1.0 i CO2.0 ¹⁴

¹⁴ Cyfrowe oznaczenia celów ogólnych, celów strategicznych oraz przedsięwzięć pochodzą z Tabel 14 i 15, zamieszczonych w Roz. 5 *Cele i wskaźniki*

OBSZAR 1 GOSPODARKA WIEDZY I AKTYWNOŚCI Cel strategiczny: Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości (...)	Cele szczegółowe: CS2.1 i CS2.2
<i>Kierunek Polityki Rozwoju (KPR) 1.2 Budowa infrastruktury regionu wiedzy, w tym działania:</i>	
1.2.1 Wsparcie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz parków (...)	Przedsięwzięcie P2.2.2
<i>KPR 1.5 Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości:</i>	
1.5.2 Wzmacnianie potencjału oraz rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu 1.5.3 Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej 1.5.4 Wdrożenie efektywnego modelu wsparcia powiązań kooperacyjnych (...)	P2.2.1
OBSZAR 2 DZIEDZICTWO I PRZEMYSŁY CZASU WOLNEGO Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury	Cele szczegółowe: CS1.1 i CS1.2
<i>KPR 2.1 Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej:</i>	
2.1.2 Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie (...) 2.1.5 Powstrzymanie degradacji wartościowych krajobrazów kulturowych (...) 2.1.7 Zachowanie i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego (...)	P1.2.3
2.1.8 Utrzymanie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej szczególnie poprzez wspieranie folkloru, tradycji i sztuki ludowej	P1.1.2, P1.1.4, P1.2.1, P1.2.3
2.1.9 Funkcjonalne zarządzanie kulturą i dziedzictwem kulturowym (...)	P1.1.1
2.1.10 Badanie i dokumentowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego	P1.1.4 i projekt własny LGD nr 1
<i>KPR 2.3 Kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłów czasu wolnego:</i>	
2.3.1 Rozwój kształcenia oraz doskonalenia kadr w obszarze: rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji, przemysłów kultury (...)	P1.1.3, P1.1.1
2.3.2 Kształcenie i rozwijanie postaw oraz kompetencji w zakresie kultury, w tym odbioru sztuki, poprzez szkolne oraz pozaszkolne projekty (...)	P1.1.1, P1.1.4
<i>KPR 2.4 Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego:</i>	
2.4.1 Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego (...)	P1.1.4, P1.2.3
2.4.3 Aktywna i skuteczna promocja oraz wsparcie regionalnej oferty przemysłów czasu wolnego, w szczególności markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych, w tym artystycznych i twórczych	P2.1.1, P2.1.2
2.4.4 Zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego poprzez promocję (...)	P1.1.1, P1.1.2
2.4.5 Intensyfikacja współpracy pomiędzy podmiotami sektora publicznego, pozarządowego i prywatnego w zakresie edukacji, promocji oraz poprawy (...)	P1.1.1
OBSZAR 5 ROZWÓJ MIAST I TERENÓW WIEJSKICH Cel strategiczny: Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców (...) terenów wiejskich	Cel szczegółowy: CS1.2
<i>KPR: 5.1 Rozwój funkcji lokalnych centrów usług publicznych:</i>	
5.1.1 Poprawa standardu świadczenia oraz dostępności podstawowych usług publicznych w zakresie lokalnej infrastruktury społecznej, o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym (...)	P1.2.1, P1.2.2
<i>KPR 5.2 Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich:</i>	
5.2.2 Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich: obszary o funkcjach rolniczych (...); obszary o funkcjach mieszanych: w zakresie wsparcia dla tworzenia miejsc pracy w działalności pozarolniczej	P2.1.1, P2.1.2, P2.2.1, P2.2.2
OBSZAR 6 BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE, ZDROWOTNE I SPOŁECZNE Cel strategiczny: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym	Cel szczegółowy: CS1.1
<i>KPR 6.1 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju Małopolski:</i>	

6.1.8 Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych.	P1.1.4
KPR 6.3 Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna:	
6.3.1 Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych (...) 6.3.2 Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 6.3.3 Wdrożenie regionalnej strategii działań w kontekście starzenia się społeczeństwa 6.3.4 Rozwój systemu kształcenia kadr działających w obszarze integrującej polityki społecznej	Wszystkie przedsięwzięcia, które biorą pod uwagę wsparcie dla grup defaworyzowanych
OBSZAR 7 ZARZĄDZANIE ROZWOJEM WOJEWÓDZTWA Cel strategiczny: Efektywnie zarządzane województwo, którego rozwój oparty jest na współpracy i mobilizowaniu zasobów	Cele szczegółowe: CS1.2, CS2.1, CS2.2
KPR 7.2 Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego:	
7.2.1 Kształtowanie i wzmacnianie tożsamości regionalnej (...) 7.2.2 Kształtowanie, wzmacnianie i promocja aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców regionu (...)	P1.1.1, P1.1.2, P1.1.4
7.2.3 Efektywny system współpracy z sektorem pozarządowym (...)	P1.1.1, P1.1.3

Spójność LSR z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego 2013 – 2020 jest przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 18: Spójność LSR ze Strategią Rozwoju Powiatu Krakowskiego

Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego	Przedsięwzięcia LSR
Obszar 2, cel operacyjny 2.2	P1.2.1, P1.1.4
Obszar 2, cel operacyjny 2.3	P1.1.4, P1.2.1, P1.2.3
Obszar 5, cel operacyjny 5.2	P1.1.2, P1.2.1, P1.2.2

Spójność LSR z założeniami poszczególnych programów strategicznych Województwa Małopolskiego jest przedstawiona w poniższej tabeli:

Tabela 19: Spójność LSR z programami strategicznymi Województwa Małopolskiego

Nazwa programu strategicznego (PS)	Priorytet / Cel	Przedsięwzięcia LSR
PS Dziedzictwo i przemysł czasu wolnego	<i>Priorytet 1:</i>	P1.1.4, P1.2.1, P1.2.3, projekt własny 1, międzynarodowy projekt współpracy)
	<i>Priorytet 2:</i>	P1.1.2, P1.1.4, projekt własny 1
	<i>Priorytet 3:</i>	P1.1.4, P1.2.1, P2.1.1, P2.1.2, P2.2.1, projekt własny 2
	<i>Priorytet 4:</i>	P1.2.2, P1.1.4
PS Włączenie społeczne	<i>Cel strategiczny 3 (działanie 3.1):</i>	P2.1.1, P2.1.2 (w stosunku do osób niepełnosprawnych)
	<i>Cel strategiczny 4:</i>	P1.1.2, P1.1.4, P1.2.1 (w stosunku do seniorów)
PS Kapitał intelektualny i rynek pracy	<i>Priorytet 5:</i>	P2.1.1, P2.1.2
PS Obszary wiejskie (projekt)	<i>Priorytet 2 (obszar 5):</i>	P2.1.1, P2.1.2, P2.2.1, P2.2.2

Ponadto, LSR wpisuje się w Cel 1 Strategii ZIT KrOF.

10.2 Spójność ze strategiami rozwoju gmin z obszaru LGD

Cele i przedsięwzięcia LSR są również w pełni spójne z celami strategicznymi strategii poszczególnych gmin członkowskich LGD, w tym w szczególności:

- *Strategia Rozwoju Gminy Zielonki 2010 – 2020*, która przewiduje zapewnienie atrakcyjności gminy jako miejsca do mieszkania, osiedlania się, pracy i wypoczynku, zbudowanie więzi i wspólnoty między mieszkańcami gminy dla wykorzystania ich aktywności i potencjału, rozwój nieuciążliwej dla środowiska naturalnego oraz społeczności lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców, w celu zapewnienia stabilności i niezależności ekonomicznej gminy, nowych źródeł dochodu oraz miejsc pracy;
- *Strategia Rozwoju Gminy Wielka Wieś 2014 – 2020*, której celem jest gmina otwarta na inwestorów, wzmacniająca rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej atuty, przyjazna mieszkańcom, atrakcyjna osadniczo i inwestycyjnie, wykorzystująca walory środowiskowe;
- *Strategia Rozwoju Gminy Michałowice 2014 – 2020*, która przewiduje stworzenie atrakcyjnego miejsca zamieszkania, pracy i wypoczynku – „Dłubniańskie Planty Krakowa”, wzmacnianie poczucia tożsamości, wykreowanie zintegrowanej wspólnoty z silnymi liderami, kształtowanymi od najmłodszych lat;
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju gminy Igołomia-Wawrzeńczyce 2014 – 2020*, która zakłada zwiększenie dochodowości, opłacalności i efektywności produkcji rolnej, tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, zapewnienie wszechstronnego rozwoju mieszkańców dzięki (...) kreowaniu postaw aktywności i zaangażowania społecznego; sprawnie funkcjonująca infrastruktura społeczna (...), podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez wykorzystanie jej walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, budowę obiektów infrastruktury turystycznej oraz skuteczną jej promocję.
- *Strategia rozwoju gminy Kocmyrzów-Luborzyca 2008 – 2015* (w trakcie uaktualniania), która przewiduje: rozwój gospodarczy, czyli założenie strategiczne o trwałym rozwoju gospodarczym gminy, rozwój infrastrukturalny, czyli poprawa stanu infrastruktury gminnej we wszelkich możliwych zakresach, rozwój społeczny, czyli poprawa warunków życia mieszkańców, przede wszystkim w zakresie usług publicznych i edukacji, rozwój ekologiczny, czyli dbałość o zachowanie wartości przyrodniczych regionu.

10.3 Wewnętrzna integracja LSR

Przewidziane w LSR operacje są ze sobą ściśle zintegrowane, zarówno na poziomie celów ogólnych, jak i w ramach poszczególnych celów szczegółowych.

Cele ogólne są ze sobą spójne, ponieważ dotyczą głównych sfer życia i działalności człowieka – pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz czasu wolnego.

Cele szczegółowe CS1.1 oraz CS2.1 są ze sobą spójne, ponieważ zakładają nie tylko stworzenie infrastruktury społecznej, ale również podejmowanie działań, dzięki którym infrastruktura ta będzie jak najefektywniej wykorzystana. Kompleksowa realizacja obydwóch celów pozwoli na osiągnięcie celu ogólnego CO1.0.

Realizacja przedsięwzięć w ramach CS1.1 i CS1.2 zakłada współpracę wszystkich sektorów: publicznego, poprzez m.in. wspieranie i wykorzystywanie kanałów informacji, aktywną politykę wspierającą NGOs i inne grupy społeczne, które realizować będą projekty; gospodarczego, poprzez tworzenie oferty społecznej (także komercyjnej) oraz społecznego, poprzez aktywny udział w realizacji przedsięwzięć.

Cele szczegółowe CS2.1 i CS2.2 są ze sobą spójne, bo pomoc dla przedsiębiorców ma nie tylko charakter bezpośredniej pomocy finansowej, wspierania ich indywidualnej aktywności, ale również stworzenia odgórnej infrastruktury wspomagającej przedsiębiorczość, poprawiającej warunki aktywności gospodarczej dla wszystkich, którzy chcą się w nią zaangażować.

Realizacja przedsięwzięć w ramach CS2.1 i CS2.2 również wymaga współpracy wszystkich sektorów: publicznego, poprzez tworzenie przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców (tworzenie stref przemysłowych, udostępnianie terenów i lokali pod działalność komercyjną, działalność informacyjną), społecznego, poprzez edukowanie obecnych i przyszłych przedsiębiorców i wskazywanie najlepszych sposobów pożytkowania energii biznesowej; gospodarczego, poprzez aktywny udział w realizacji operacji.

Wszystkie przedsięwzięcia łączy założenie maksymalnego wykorzystania lokalnych zasobów (surowców, upraw, infrastruktury, położenia geograficznego, dziedzictwa lokalnego, potencjału mieszkańców). Efektem będzie mocniejsze związanie lokalnych społeczności z miejscem zamieszkania, ukształtowanie się prawdziwie obywatelskiego społeczeństwa i doprowadzenie do tego, aby mieszkańcy traktowali swoje miejscowości i gminy jak prawdziwe „małe ojczyzny”.

Czynnikiem integrującym różne rodzaje branż działalności gospodarczej na obszarze LGD będzie wprowadzenie przez LGD „Znaku Spichlerz Koronny” (w ramach jednego z projektów własnych). Znakiem marki będą oznaczone najwyższej jakości produkty i usługi (żywnościowe, wyroby artystyczne, oferta turystyczna, restauracyjna, inne unikatowe i cenne dla regionu działania i inicjatywy), których wytwórców charakteryzować będzie rzetelność i wykorzystywanie zasobów regionu. Działania przewidziane w LSR mają na celu zaktywizowanie podmiotów, których produkty i usługi będą mogły być oznaczone tą marką.

Realizacja wszystkich przedsięwzięć oraz dobra polityka na szczeblu gminnym zapewni zrównoważony i zgodny z zasadami dbałości o środowisko rozwój całego obszaru LGD we wszystkich dziedzinach życia jego mieszkańców – pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wolnego czasu.

11. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu i ewaluacji są względem siebie niezależne, choć pozostają w ścisłym związku, gdyż dotyczą tych samych zagadnień. Monitoring i ewaluacja LSR są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, zapewniającymi pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, w szczególności w kontekście realizacji jej celów. Stanowią równocześnie narzędzia kontroli i oceny umożliwiające korektę nieprawidłowości w procesie wdrażania LSR i funkcjonowania LGD, poprzez wprowadzenie niezbędnych modyfikacji i uaktualnień przy realizacji strategii. LGD będzie systematycznie monitorować funkcjonowanie LGD i stan realizacji LSR oraz dokonywać oceny (ewaluacji) monitorowanych działań.

11.1 Zasady i sposób prowadzenia monitoringu

Monitoring funkcjonowania LGD będzie prowadzony wewnętrznie (ocena własna). Monitorowaniu podlegać będą: (a) działanie biura LGD; (b) rzeczowa realizacja LSR; (c) wydatkowanie środków finansowych na poszczególne operacje i działalność własną LGD.

Przedmiotem monitorowania będzie: (a) stopień realizacji LSR; (b) realizacja budżetu; (c) harmonogram naborów wniosków o wsparcie; (d) realizacja projektów grantowych; (e) efektywność pracy biura LGD, w tym świadczonych szkoleń i doradztwa w zakresie realizacji LSR; (f) zainteresowanie działalnością LGD; (g) działalność organów LGD.

Szczegółowa analiza danych monitoringowych pozwoli na bieżąco korygować jakiegokolwiek uchybienia dotyczące przedmiotu monitorowania.

11.2 Zasady i sposób prowadzenia ewaluacji

Za ewaluację wdrażania LSR będzie odpowiedzialny Zarząd LGD, który jest uprawniony do zlecenia jej wykonania ekspertom i podmiotom zewnętrznym, natomiast za gromadzenie danych i dokumentów niezbędnych do jej prowadzenia odpowiadać będzie biuro LGD.

Badanie ewaluacyjne LSR w odniesieniu do ram czasowych ujętych w budżecie LSR będzie przeprowadzane w następujący sposób:

- 2 badania ewaluacyjne *mid-term* w latach 2019 i 2022 (odpowiednio: za lata 2016 – 2018 i 2019 – 2021: dokonana zostanie diagnoza stopnia realizacji LSR. Wszystkie zmiany kontekstu, niska skuteczność, efektywność czy użyteczność będą podstawą zmiany przyjętych założeń i modyfikacji strategii działania;
- 1 badanie ewaluacyjne *ex-post* w 2023 r.: podsumowanie całości okresu wdrażania LSR;

- ewaluacja *on-going*: przeprowadzana w razie potrzeby, w trakcie wdrażania LSR, w celu identyfikacji barier realizacji poszczególnych celów.

Przedmiotem ewaluacji będzie: (a) ocena stanu osiągniętych wskaźników dla celów ogólnych i szczegółowych LSR; (b) zasadność liczby przedsięwzięć, ich zakresów oraz wskaźników; (c) analiza LSR pod kątem możliwości osiągnięcia założonych celów; (d) ocena stanu kontraktowania i wydatkowania środków; (e) analiza spójności i trafności rozwiązań proceduralnych wdrażania LSR; (f) harmonogram, kryteria i procedury wyboru operacji.

Wyniki ewaluacji mogą w uzasadnionych przypadkach posłużyć aktualizacji LSR, aktualizacji procedur i kryteriów oceny i wyboru operacji oraz doskonaleniu działań biura LGD. Wyniki analizy, po zatwierdzeniu ich przez organy LGD, zostaną upublicznione (w formie skróconego dokumentu) na stronie internetowej LGD.

Tabele dotyczące monitoringu i ewaluacji, zestawiające wymagane informacje wraz z ramowym harmonogramem ich przeprowadzania, oraz ankieta monitorująca postęp realizacji LSR Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa stanowią załącznik do LSR.

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

LSR jest dokumentem strategicznym, założenia w niej zawarte mają charakter długofalowy, a jej efekty mogą potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, dlatego też należało zbadać już na etapie jej projektowania, czy podlega ona strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Konieczność przeprowadzenia takiej oceny zależy od indywidualnej zawartości dokumentu, zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji oraz ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją zaplanowanych na ich terenie przedsięwzięć.

Dlatego też, w odniesieniu do art. 47 i 49 oraz art. 58 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.¹⁵ (Ustawa OOŚ), LGD w dniu 18 listopada 2015 r. (znak pisma 118/SKPK/2015) zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Krakowie oraz w dniu 9 grudnia 2015 r. (znak pisma 120/SKPK/2015) do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z wnioskiem o stwierdzenie, czy istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu tworzonej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla obszaru LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa. W pismach tych zawarto analizę LSR pod kątem zapisów art. 49 Ustawy OOŚ.

Z przeprowadzonej analizy LGD wyprowadziła wniosek, iż zapisy, cele i sposoby realizacji projektów zawarte w niniejszej LSR nie wpłyną znacząco i negatywnie na środowisko, a tym samym nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu Ustawy OOŚ.

W odpowiedzi na złożone wnioski, obie instytucje (RDOŚ i Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna) wyraziły stanowisko, iż przedstawiony projekt LSR nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w myśl przepisów Ustawy OOŚ. Jednocześnie RDOŚ w Krakowie zwrócił uwagę, iż skonkretyzowanie przedsięwzięć na kolejnych etapach postępowania, które będą finansowane przez beneficjentów ze środków PROW 2014 – 2020 w ramach działania LEADER, będzie wymagało analizy wpływu tych zamierzeń na środowisko, w tym na obszar Natura 2000.

13. Wykaz wykorzystanej literatury

- 1) Kwiatkowski J.; *Partycypacja społeczna i rozwój społeczny*; Agencja Wydawniczo-Reklamowa MT, W-wa 2003.
- 2) *Partycypacja a polityka zatrudnienia i rynku pracy*; Zeszyty Centrum Badań Społeczności i Polityk Lokalnych Collegium Civitas i Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, nr 3/16/2014.
- 3) *Planowanie rozwoju lokalnego z udziałem społeczności*; Poradnik partycypacji publicznej oparty na doświadczeniach projektu „Decydujmy razem”, Fundacja Fundusz Współpracy, Warszawa 2014.

¹⁵ Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.)

- 4) Bloch E., Kościelecki P., Śpiewak R., Zalewska K.; *Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju*; Warszawa 2010.
- 5) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020.
- 6) Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.
- 7) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.
- 8) Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 1/1/2015 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”.
- 9) *Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020*; Warszawa 2015; wydanie III uzupełnione i zaktualizowane.
- 10) Strony internetowe: <http://partycypacja.fise.org.pl/> <http://stat.gov.pl/bdl>
- 11) Strony gmin LGD: www.igwa.pl; www.kocmyrzow-luborzycza.ug.gov.pl; www.michalowice.malopolska.pl; www.zielonki.pl; www.wielka-wies.pl
- 12) Strategia Rozwoju Województwa Małopolskie na lata 2011 – 2020.
- 13) Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2013 – 2020.
- 14) Programy strategiczne Województwa Małopolskiego.
- 15) Zintegrowane Inwestycje Strategiczne dla Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

14. Załączniki do LSR

14.1 Załącznik nr 1: Procedura aktualizacji LSR

LSR może podlegać aktualizacji w zakresie przewidzianym w obowiązujących przepisach prawa. Podstawą do aktualizacji będą wnioski i rekomendacje wynikające z przeprowadzanego monitoringu i ewaluacji realizacji LSR.

Procedura aktualizacji LSR jest następująca:

- 1) po weryfikacji przesłanek do aktualizacji LSR i uznania je za zasadne, Zarząd LGD przygotowuje propozycję zmian w treści LSR wraz z uzasadnieniem oraz przedstawia je do konsultacji społecznych przy pomocy określonych w planie komunikacji środków przekazu;
- 2) po przeprowadzonych konsultacjach społecznych, Zarząd przygotowuje projekt uchwały dotyczącej aktualizacji LSR i przedstawia go Walnemu Zebraniu Członków Stowarzyszenia;
- 3) Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia zatwierdza uchwałą aktualizację LSR;
- 4) Zarząd przygotowuje wniosek do Instytucji Wdrażającej (IW) o zatwierdzenie zaktualizowanej LSR;
- 5) po uzyskaniu pozytywnej odpowiedzi IW, Zarząd, za pomocą elektronicznych środków przekazu (strony internetowej, portali społecznościowych, poczty e-mail) informuje członków LGD i potencjalnych beneficjentów o aktualizacji LSR.

14.2 Załącznik nr 2: Procedura dokonywania monitoringu i ewaluacji

Tabela 20: Monitoring w procesie wdrażania LSR

Przedmiot monitorowania	Prowadzący monitoring	Źródła i sposób pozyskiwania danych	Czas i okres monitoringu	Możliwe metody i sposoby monitorowania (Forma oceny)	Elementy podlegające monitoringowi
MONITOROWANIE FUNKCJONOWANIA LGD					
Jakość i efektywność pracy biura LGD (w tym szkoleń i doradztwa)	Zarząd LGD	▪ Listy obecności ze szkoleń i spotkań informacyjnych ▪ Karty doradztwa ▪ Ankieta oceniająca doradztwo ▪ Strona internetowa LGD ▪ Portale społecznościowe – wpisy ▪ Ankiety kierowane do lokalnej społeczności ▪ Plan komunikacyjny LGD ▪ Dokumentacja biura LGD ▪ Sonda oceny doradztwa na stronie www LGD ▪ Listy obecności na posiedzeniach organów LGD	▪ <u>Czas</u>: na bieżąco, nie rzadziej niż co 3 miesiące ▪ <u>Okres</u>: kwartał poprzedzający przeprowadzenie monitoringu	▪ Kwerenda dokumentacji biura LGD ▪ Analizy ankiet, sond i wpisów <i>(Analiza i ocena danych w postaci opisów oraz zestawień tabelarycznych)</i>	▪ Jakość usług świadczonych przez pracowników LGD ▪ Rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków ▪ Przestrzeganie regulaminów LGD ▪ Uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD ▪ Zgodność realizacji LSR z harmonogramem ▪ Zgodność działań z planem komunikacyjnym ▪ Opinia w lokalnym środowisku nt. działalności i funkcjonowania LGD
Zainteresowanie działalnością LGD					
Jakość pracy organów LGD					
MONITOROWANIE REALIZACJI LSR					
Harmonogram naboru wniosków o wsparcie oraz procedury i kryteria oceny projektów	▪ Pracownicy biura LGD (ocena własna) ▪ Zarząd LGD	▪ Harmonogram naborów ▪ Platforma Obsługi Projektów (POP) ▪ Dokumentacja biura LGD: sprawozdania i dane z przeprowadzonych naborów	▪ <u>Czas</u>: na bieżąco, po zakończeniu naborów ▪ <u>Okres</u>: czas trwania naborów	▪ Kwerenda dokumentacji biura LGD ▪ Analiza dokumentacji na POP <i>(Analiza i ocena danych: opisy, zestawienia tabelaryczne)</i>	▪ Zgodność terminów ogłaszania konkursów z terminami zapisanymi w harmonogramie ▪ Zgodność sposobu przeprowadzania naboru z przyjętymi procedurami ▪ Przestrzeganie procedur i kryteriów oceny i wyboru projektów
Wydatkowanie budżetu LSR, realizacja wskaźników LSR,	▪ Dyrektor biura LGD ▪ Zarząd LGD	▪ Dane księgowe ▪ Prowadzone rejestry i zestawienia dotyczące wydatkowania budżetu LSR	▪ <u>Czas</u>: na bieżąco, nie rzadziej niż co 3 miesiące ▪ <u>Okres</u>: kwartał	▪ Kwerenda dokumentacji biura LGD, danych księgowych, rejestrów i zestawień oraz	▪ Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do poziomu realizacji LSR ▪ Stopień wykorzystania kwot

zbadanie, czy potrzebna jest aktualizacja LSR		- Ankieta monitorująca postęp realizacji LSR - Informacje od SW o zawartych umowach i wysokości przyznanego / wypłaconego wsparcia	poprzedzający przeprowadzenie monitoringu	zebranych ankiet (<i>Analiza i ocena danych w postaci zestawień tabelarycznych, wnioski i rekomendacje do ew. aktualizacji LSR</i>)	wynikających z podpisanych umów - Stopień realizacji wskaźników produktu LSR - Zakres koniecznych zmian LSR (aktualizacja)
Projekty grantowe	- Dyrektor biura LGD - Zarząd LGD	- Dokumentacja biura LGD; - Dane księgowe - Prowadzone rejestry i zestawienia dotyczące wydatkowania środków na granty - Ankieta monitorująca postęp realizacji LSR	- <u>Czas</u>: na bieżąco, corocznie - <u>Okres</u>: jeden rok realizacji grantów	- Kwerenda dokumentacji biura LGD, danych księgowych, rejestrów i zestawień oraz zebranych ankiet - Wizje lokalne na miejscu realizacji operacji (<i>Analiza i ocena danych w postaci zestawień tabelarycznych</i>)	- Zgodność ponoszonych wydatków z zestawieniem rzeczowo-finansowym - Terminowość realizacji zadań grantowych - Stopień realizacji celów LSR (wskaźniki produktu)

Tabela 21: Ewaluacja w procesie wdrażania LSR

Przedmiot ewaluacji	Prowadzący ewaluację/ odpowiedzialny	Źródła i sposób pozyskiwania danych	Czas i okres ewaluacji	Możliwe metody i sposoby ewaluacji (<i>Forma oceny</i>)	Elementy podlegające ewaluacji
EWALUACJA FUNKCJONOWANIA LGD					
Jakość i efektywność pracy biura LGD (w tym szkoleń i doradztwa)	Zarząd LGD (ocena własna)	- Dokumentacja biura LGD - Opinie: dyrektora biura LGD, Zarządu, Komisji Rewizyjnej, wnioskodawców - Ankieta ewaluacyjna dot. jakości doradztwa - Sonda oceny doradztwa na stronie www LGD - Portale społecznościowe - Rozmowy z pracownikami biura LGD	- <u>Czas</u>: I kwartał następujący po ocenianym roku - <u>Okres</u>: każdy rok	- Kwerenda dokumentacji biura LGD - Analiza kart doradztwa, sond, ankiet i wpisów na stronie www oraz portalach społecznościowych (<i>Raport pisemny z wnioskami i rekomendacjami</i>)	- Rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków - Jakość świadczonych usług - Przestrzeganie regulaminów LGD - Zgodność z harmonogramem działań dot. realizacji LSR

Jakość pracy organów LGD	▪ Komisja Rewizyjna ▪ Ekspert / podmiot zewnętrzny	▪ Listy obecności z posiedzeń ▪ Protokoły z posiedzeń ▪ Sprawozdania z działalności organów, podejmowane uchwały ▪ Ankiety, wywiady z członkami organów LGD	▪ <u>Czas</u>: I kwartał następujący po ocenianym roku ▪ <u>Okres</u>: każdy rok	▪ Analiza list obecności, protokołów, sprawozdań, ankiet itp. <i>(Zestawienia tabelaryczne + wnioski i rekomendacje)</i>	▪ Frekwencja na posiedzeniach ▪ Realizacja uchwał ▪ Przestrzeganie regulaminów pracy organów
Funkcjonowanie i postrzeganie LGD przez społeczność lokalne	▪ Ekspert / podmiot zewnętrzny ▪ Ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	▪ Sprawozdania z realizacji LSR ▪ Wnioski o płatność ▪ Opinie społeczności lokalnej wyrażone w ankietach, sondach, wpisach dot. funkcjonowania i działań podejmowanych przez LGD w ramach realizacji LSR ▪ Strona www LGD / portale społecznościowe ▪ Ankiety, wywiady z członkami LGD	▪ <u>Czas</u>: I kwartał następujący po ocenianym roku ▪ <u>Okres</u>: każdy rok	▪ Kwerenda dokumentacji biura LGD ▪ Analiza sond, ankiet i wpisów na stronie www oraz portalach społ. ▪ Badanie fokusowe w lokalnych społecznościach ▪ Analiza opinii wyrażanych przez członków LGD <i>(Raport z wnioskami i rekomendacjami)</i>	▪ Zakres realizacji oraz stopień wydatkowania budżetu w ramach LGD ▪ Opinia społeczności lokalnych nt. działań realizowanych przez LGD ▪ Rozpoznawalność LGD ▪ Upowszechnianie informacji o LGD ▪ Efektywność komunikacji LGD ze społecznością lokalną
EWALUACJA REALIZACJI LSR					
Realizacja LSR, w tym: celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu, zbadanie potrzeby aktualizacji LSR	▪ Ekspert / podmiot zewnętrzny ▪ Ocena własna Zarządu LGD	▪ Matryca celów LSR ▪ Informacje od SW o zawartych umowach oraz wysokości wypłaconych środków ▪ Sprawozdania z naborów wniosków o wsparcie ▪ Sprawozdania z działalności Rady ▪ Ankieta monitorująca postęp realizacji LSR ▪ Ankiety, wywiady swobodne z wybranymi beneficjentami, grantobiorcami ▪ Karty kontrolne grantu	▪ <u>Czas</u>: I półrocze 2019 i I półrocze 2022 ▪ <u>Okres</u>: odpowiednio za lata 2016-2018 i 2019-2021 <i>(Ewaluacja mid-term)</i> ▪ <u>Czas</u>: I półrocze 2023 ▪ <u>Okres</u>: cały okres wdrażania LSR <i>(Ewaluacja ex-post)</i>	▪ Kwerenda dokumentacji LGD dot. realizacji LSR pod względem merytorycznym i finans. ▪ Kwerenda informacji z SW ▪ Kwerenda dokumentacji związanej z grantami ▪ Analiza ankiet i wywiadów <i>(2 raporty ewaluacyjne mid-term z wnioskami i rekomendacjami, m.in. co do aktualizacji LSR; 1 raport końcowy ex-post z wnioskami)</i>	▪ Stopień realizacji celów i wskaźników ▪ Poziom kontraktowania i wydatkowania środków ▪ Badanie opinii społeczności lokalnej o realizacji LSR ▪ Analiza dokumentów i wyników badań ▪ Zakres koniecznych zmian LSR (aktualizacja)

Realizacja naborów, w tym: harmonogram, kryteria i procedury oceny i wyboru operacji, zainteresowani społecznie naborem	▪ Zarząd LGD ▪ Ekspert / podmiot zewnętrzny ▪ Ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	▪ Sprawozdania z naborów wniosków o wsparcie ▪ Sprawozdania z działalności Rady ▪ Strona www LGD – licznik pobrań informacji o naborze ▪ Karty doradztwa ▪ Analiza lokalnych kryteriów i procedury wyboru operacji ▪ Wywiady kwestionariuszowe, ankiety z członkami Rady ▪ Analiza POP	▪ <u>Czas</u>: I półrocze 2019 i I półrocze 2022 ▪ <u>Okres</u>: odpowiednio za lata 2016-2018 i 2019-2021 (Ewaluacja <i>mid-term</i>) ▪ <u>Czas</u>: I półrocze 2023 ▪ <u>Okres</u>: cały okres wdrażania LSR (Ewaluacja <i>ex-post</i>)	▪ Kwerenda dokumentacji LGD dotyczącej harmonogramu i procedur ▪ Kwerenda dokumentacji związanej z grantami ▪ Analiza ankiet i wywiadów (2 raporty ewaluacyjne <i>mid-term</i> z wnioskami i rekomendacjami; 1 raport końcowy <i>ex-post</i> z wnioskami)	▪ Zgodność działań z harmonogramem ▪ Dostępność informacji oraz poziom zainteresowania społecznego przeprowadzanymi naborami ▪ Jasność, przejrzystość i aktualność lokalnych kryteriów wyboru (potrzeba aktualizacji) ▪ Spójność i trafność rozwiązań proceduralnych

LSR planuje wykorzystanie następujących kryteriów ewaluacji:

- trafność (*relevance*), które pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele LSR odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze nią objętym i/lub realnym potrzebom mieszkańców (beneficjentów);
- efektywność (*efficiency*), które pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” LSR, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie, rzeczowe i poświęcony czas;
- skuteczność (*effectiveness*), które pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele LSR zdefiniowane na etapie jej opracowania zostały osiągnięte;
- oddziaływanie/wpływ (*impact*), które pozwala ocenić związek pomiędzy celem operacji i celami ogólnymi LSR, tj. stopień, w jakim korzyści odniesione przez docelowych beneficjentów miały szerszy ogólny wpływ na większą liczbę ludzi;
- trwałość efektów (*sustainability*), które pozwala ocenić, czy pozytywne efekty operacji na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tej operacji w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie obszaru LGD.

Tabela 22: Ramowy harmonogram monitorowania i ewaluacji procesu wdrażania LSR

Lata / kwartały	Termin																																			
	2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV				
Monitoring																																				
Ewaluacja																																				

**ANKIETA MONITORUJĄCA POSTĘP REALIZACJI LSR
STOWARZYSZENIA KORONA PÓŁNOCNEGO KRAKOWA**

Zgodnie z umową dofinansowania, podpisaną przez beneficjenta z Instytucją Wdrażającą/LGD SKPK, beneficjent zobowiązany jest do przekazania LGD informacji niezbędnych do monitorowania wdrażania LSR. W związku z powyższym prosimy o wypełnienie niniejszej ankiety. Dla każdego zrealizowanego projektu prosimy o wypełnienie oddzielnej ankiety na podstawie danych z wniosku i umowy o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność. Wypełnioną ankietę w oryginale należy dostarczyć do biura LGD w terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

Imię i nazwisko/nazwa Beneficjenta			
Adres zamieszkania/ siedziby beneficjenta			
Nr wniosku nadany przez LGD			
Tytuł operacji			
Okres realizacji operacji (od MM-RRRR do MM-RRRR)			
Nr umowy o dofinansowanie			
Wnioskowana kwota pomocy (zł)		Wyplacona kwota pomocy (zł)	
Data podpisania umowy		Data otrzymania płatności ostatecznej	
Imię i nazwisko osoby uprawnionej do kontaktu			
Adres korespondencyjny osoby uprawnionej do kontaktu			
Nr telefonu/faxu osoby uprawnionej do kontaktu		E-mail	
Rok sprawozdawczy			

Cele realizacji operacji:

Cel ogólny	
Cel szczegółowy	
Przedsięwzięcie	

Wskaźniki realizacji operacji:

Lp.	Wskaźnik produktu	Wartość
1...		
Lp.	Wskaźnik rezultatu	Wartość
1...		

Problemy w realizacji operacji: .....

Grupa docelowa realizacji operacji:

☐ Przedsiębiorcy	☐ Organizacje pozarządowe	☐ Lokalni liderzy
☐ Turyści	☐ Organizacje i grupy nieformalne	☐ Rolnicy i domownicy
☐ Osoby niepełnosprawne	☐ Dzieci i młodzież	☐ Seniorzy
☐ Kobiety	☐ Lokalna społeczność	☐ Osoby 50+
☐ Kobiety powracające na rynek pracy	☐ Mężczyźni	☐ Bezrobotni
	☐ Osoby nieposiadające kwalifikacji zawodowych / doświadczenia	☐ Inne, jakie .....

Oświadczenie

Przyjmuję do wiadomości, iż moje dane osobowe będą przetwarzane przez pn. LGD SKPK.

Wyrażam zgodę na udostępnienie ankiety instytucjom i podmiotom dokonującym oceny i ewaluacji. Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych oraz danych związanych z realizacją niniejszej operacji, zgodnie z przepisami ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2002, Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), w celach związanych z realizacją działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Oświadczam, iż dane zawarte w niniejszej ankiecie są zgodne z prawdą.

Data:

Podpis:

14.3 Załącznik nr 3: Plan działania wskazujący harmonogram osiągnięcia wskaźników produktu

Tabela 23: Plan działania

CELOGÓLNY CO1.0	Lata		2016-2018		2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddzia- łanie /zakres Progra- mu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jedn. miary	% reali- zacji wskaźni- ka nara- stająco	Plano- wane wspar- cie w PLN	War- tość z jedn. miary	% realizacji wskaźnika narastają- co	Plano- wane wspar- cie w PLN	Wartość z jedn. miary	% realizacji wskaźnika narastają- co	Planowa- ne wspar- cie w PLN	Razem wartość wskaźni- ków	Razem plano- wane wspar- cie w PLN		
Prze- się- wzię- cie	Cel szczegółowy CS 1.1: Odpowiedzialne i aktywne lokalne społeczności posiadające kompetencje do podnoszenia jakości życia													
P1.1.1	Liczba przedsięwzięć lub narzędzi służących do przepływu informacji	3 sztuki	60%		2 szt.	100%		-	-		5 szt.		PROW	19.3
	Liczba przygotowanych projektów współpracy	1 sztuka	33,33%	80-000 72 000	2 szt.	100%	80-000 72 000	-	-	-	3 szt.	160-000 144 000		
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynaro- dowej	-	-		1 szt.	100%		-	-		1 szt.			
	Liczba zrealizowanych projektów	1 sztuka	50%		1 szt.	50%		-	-		2 szt.			

	współpracy krajowej													
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	6 sztuk	75%		2 szt.	15%		-	-		8 szt.			
P1.1.2	Liczba imprez i przedsięwzięć integrujących mieszkańców	3 sztuki	33,33%	30 000	3 szt.	66,66%	30-000 25 000	3 szt.	100%	30-000 25 000	9 szt.	90-000 80 000		
P1.1.3	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	50 sztuk	42%		50 szt.	84%		20 szt.	100%		120 szt.			
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników biura LGD	30 sztuk	50%	800-000 750 000	30 szt.	50%	500-000 450 000	-	-	200 000	60 szt.	1-500-000 1 400 000		19.4
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	210 sztuk	50%		210 szt.	50%		-	-		420 szt.			
	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	11 sztuk	48%	100-000 60 000	11 szt.	96%	70-000 40 000	1 szt.	100%	40-000 20 000	23 szt.	210-000 120 000		
P1.1.4	Liczba <i>szkoleń projektów z zakresu ekologii lub edukacyjnych</i>	5 sztuk	21%	50 000	~~19 szt.~~ 25 szt.	100%	300-000 540 000	-	-	-	~~24 szt.~~ 30 szt.	350-000 590 000		19.2/19.3/19.4

<i>podnoszących kompetencje społeczności lokalnych</i>														
Liczba operacji obejmujących wyposażenie dla podmiotów działających w sferze kultury	6 operacji	100%		=	=	=	=	=	=	6 op.				
Liczba podmiotów działających w sferze kultury ochrony i/lub promocji dziedzictwa lokalnego , które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	6 sztuk	100%	300-000 270 000	-	-	-	-	-	-	6 szt.	300-000 270 000			19.2
Liczba publikacji z zakresu ochrony i/lub promocji dziedzictwa lokalnego	10 sztuk	100%	300-000 270 000	-	-	-	-	-	-	10 szt.	300-000 270 000			19.2
Liczba projektów własnych LGD mających na celu ochronę i/lub promocję	1 sztuka 2 sztuki	50% 100%	50-000 90 000	1 szt. -	100% -	50-000 -	-	-	-	2 szt.	100-000 90 000			

	dziedzictwa lokalnego Liczba utworzonych narzędzi promocyjnych i/lub edukacyjnych													
Razem CS1.1				1-710-000 0 1 592 000			1 030-000 1 127 000			270-000 245 000		3-010-000 2 964 000		
Przed.	Cel szczegółowy CS 1.2: Atrakcyjna przestrzeń publiczna, umożliwiająca integrację społeczną i ułatwiająca zagospodarowanie czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby													
P1.2.1	Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje społeczno-kulturalne	1 sztuka	100%	480-000 486 000	-	-	-	-	-	-	1 szt.	480-000 486 000		
P1.2.2	Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zaadaptowanych obiektów pełniących funkcje sportowo-rekreacyjne	14 sztuk 12 sztuk	100%	2 220-000 1 944 000	-	-	-	-	-	-	14 sztuk 12 sztuk	2-220-000 1 944 000		19.2

P1.2.3	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	=	=	=	6-szt.	100%	300 000	=	=	=	6-szt.	300 000	19.2
Razem CS1.2				2 700 000 0 2 430 000			300 000 0			0		3 000 000 2 430 000	
Razem CO1.0				4 410 000 0 4 022 000			1 330 000 0 1 127 000			270 000 245 000		6 010 000 5 394 000	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													0% budżetu poddziałania Realizacja LSR

CEL OGÓLNY CO2.0	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałanie/za kres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jedn. miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jedn. miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jedn. miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy CS2.1: Stworzenie miejsc pracy przez przedsiębiorców wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby, uwzględniających potrzeby specyficzne dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej														
P2.1.1	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa <i>wykorzystując ego lokalny potencjał i zasoby</i>	~~6~~ 12 operacji	32%	~~490 000~~ 905 000	8 5 op.	74%	~~560 000~~ 400 000	~~5 op.~~ -	~~100%~~ -	~~400 000~~ -	~~19 17~~ op.	~~1 450 000~~ 1 305 000	P R O W	19.2
P2.1.2	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa <i>wykorzystując ego lokalny potencjał i zasoby</i>	~~4~~ 7 operacji	40%	~~800 000~~ 1 400 000	3 op.	70%	~~600 000~~ 400 000	~~3 op.~~ -	~~100%~~ -	~~600 000~~ -	10 op.	~~2 000 000~~ 1 800 000		19.2
	Liczba operacji ukierunkowanych na	1 operacja	50%		1 op.	50%		-	-		2 op.			19.2

	innowacje												
Razem CS2.1				1 290 000			1 160 000			1 000 000		3 450 000	
				0			800 000			0		3 105 000	
				2 305 000									

Cel szczegółowy CS2.2: Stworzenie infrastruktury i/lub narzędzi wspierających aktywność biznesową podmiotów prowadzących działalność gospodarczą														
P2.2.1	Liczba <i>innowacyjnych</i> * (lub: *Liczba <i>operacji ukierunkowanych na innowacje</i>) sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	1 sztuka	100%	50 000 45 000	-	-	-	-	-	-	1 szt.	50 000 45 000	PROW	19.2
P2.2.2	Liczba centrów lokalnego przetwórstwa	-	-	-	1 szt.	100%	500 000 450 000	-	-	-	1 szt.	500 000 450 000		19.2
Razem CS2.2				50 000 45 000			500 000 450 000			0		550 000 495 000		
Razem CO2.0				1 340 000 0 2 350 000			1 660 000 1 250 000			1 000 000 0		4 000 000 3 600 000		
Razem LSR				5 750 000 6 822			2 990 000 1 927 000			1 270 000 245 000		10 010 000 0 8 994 000		

		000								
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW									50% budżetu poddziałania Realizacja LSR	

14.4 Załącznik nr 4: Budżet

Tabela 24: Budżet LSR

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)	
	PROW	Razem EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	8 000 000,00 7 200 000,00	8 000 000,00 7 200 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	160 000,00 144 000,00	160 000,00 144 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 500 000,00 1 400 000,00	1 500 000,00 1 400 000,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	350 000,00 250 000,00	350 000,00 250 000,00
Razem	10 010 000,00 8 994 000,00	10 010 000,00 8 994 000,00

Tabela 25: Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 – 2020

	Wkład EFRROW (PLN)	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	4 135 950,00	2 364 050,00		6 500 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	954 450,00		545 550,00	1 500 000,00
Razem	5 090 400,00	2 364 050,00	545 550,00	8 000 000,00

14.5 Załącznik nr 5: Plan komunikacji

Przesłanki leżące u podstaw opracowania planu komunikacji to:

- skorelowanie działań prowadzonych przez LGD w zakresie realizacji LSR z rzetelną i wiarygodną informacją na temat możliwości uzyskania dofinansowania na ważne społecznie i gospodarczo przedsięwzięcia przewidziane w strategii;
- dobranie odpowiednich, zróżnicowanych metod dotarcia do potencjalnych beneficjentów działań przewidzianych w LSR, w szczególności do grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR;
- doskonalenie działania LGD w zakresie realizacji LSR poprzez analizę informacji zwrotnych uzyskiwanych w procesie wdrażania planu komunikacji i jego weryfikacją.

Tabela 26: Plan komunikacji – cele, działania, środki, grupy docelowe oraz narzędzia komunikacji (środki przekazu)

Termin	Cel komunikacji (docelowe efekty)	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu (sposób dotarcia do adresatów)
I poł. 2016 II poł. 2016	▪ Poinformowanie jak największej liczby potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które mogą otrzymać wsparcie z LGD	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 – spotkania z zainteresowanymi podmiotami	▪ Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, NGOs i mieszkańcy obszaru (w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych)	▪ Artykuły w prasie lokalnej ▪ Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK, GOPS) ▪ Artykuły na stronach internetowych i portalach społecznościowych ▪ Kwartalnik LGD „Lokalności” ▪ Spotkania informacyjno-promocyjne na obszarze LGD ▪ Stale działający punkt informacyjny w biurze LGD
I poł. 2016 II poł. 2016	▪ Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o kryteriach wyboru i oceny operacji oceny stosowanych przez Radę LGD (zwłaszcza kryteriów jakościowych) i ich interpretacji ▪ Poinformowanie o terminach naboru wniosków o wsparcie (Działania przed I turą planowanych naborów)	Kampania informacyjna dotycząca kryteriów wyboru i oceny operacji, ich interpretacji oraz terminów naboru wniosków	▪ Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, NGOs i mieszkańcy obszaru (w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych)	▪ Artykuły w prasie lokalnej ▪ Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK, GOPS) ▪ Artykuły na stronach www i portalach społ. ▪ Kwartalnik LGD „Lokalności” ▪ Spotkania informacyjne na obszarze LGD ▪ Prezentacje opracowane przez LGD przedstawiane w trakcie spotkań ▪ Ulotki informacyjne wręczane na spotkaniach ▪ Stale działający punkt informacyjny w biurze LGD
I poł. 2016 – do końca	▪ Wsparcie merytoryczne i techniczne wnioskodawców w zakresie przygotowania i	Kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców	▪ Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedstawiciele grup	▪ Szkolenia grupowe ▪ Doradztwo indywidualne dotyczące przygotowania wniosków o wsparcie i wniosków o płatność: w biurze LGD, telefoniczne, e-

realizacji LSR, w miarę potrzeb	rozliczania wniosków (W trakcie I tury naborów)		defaworyzowanych	mail ▪ Materiały informacyjne oraz instrukcje dotyczące wypełniania wniosków i ich rozliczania w wersji papierowej i na stronie www LGD
I poł. 2017	▪ Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy w zakresie komunikacji interpersonalnej) (Po I turze naborów)	Badanie satysfakcji wnioskodawców nt. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy	▪ Wnioskodawcy w ramach poszczególnych rodzajów operacji LSR	▪ Ankieta ewaluacyjna dotycząca jakości doradztwa świadczonego przez pracowników LGD ▪ Sonda oceny doradztwa na stronie www LGD
II poł. 2017	▪ Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o kryteriach wyboru i oceny operacji oceny stosowanych przez Radę LGD (zwłaszcza kryteriów jakościowych) i ich interpretacji ▪ Poinformowanie o terminach naboru wniosków o wsparcie (Działania przed II turą planowanych naborów)	Kampania informacyjna dotycząca kryteriów wyboru i oceny operacji, ich interpretacji oraz terminach naboru wniosków	▪ Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, NGOs i mieszkańcy obszaru (w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych)	▪ Artykuły w prasie lokalnej ▪ Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK, GOPS) ▪ Artykuły na stronach www i portalach społecznych ▪ Kwartalnik LGD „Lokalności” ▪ Spotkania informacyjne na obszarze LGD ▪ Prezentacje opracowane przez LGD przedstawiane w trakcie spotkań ▪ Ulotki informacyjne wręczane na spotkaniach ▪ Stałe działający punkt informacyjny w biurze LGD
I poł. 2018 – do końca realizacji LSR – w miarę potrzeb	▪ Wsparcie merytoryczne i techniczne wnioskodawców w zakresie przygotowania i rozliczania wniosków (W trakcie II tury naborów)	Kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców	▪ Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych	▪ Szkolenia grupowe ▪ Doradztwo indywidualne dotyczące przygotowania wniosków o wsparcie i wniosków o płatność: w biurze LGD, telefoniczne, e-mail ▪ Materiały informacyjne oraz instrukcje dotyczące wypełniania wniosków i ich rozliczania w wersji papierowej i na stronie www LGD
II poł. 2018	▪ Poinformowanie o efektach realizacji LSR osiągniętych na tym etapie jej wdrażania	Kampania informacyjno-promocyjna efektów	▪ Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	▪ Artykuły w prasie lokalnej ▪ Artykuły na stronach www i portalach społecznych ▪ Kwartalnik LGD „Lokalności”

	(poziom osiągniętych wskaźników, prezentacja zrealizowanych projektów) (Efekty po I turze naborów)	realizacji LSR – I część		▪ Drukowane materiały promocyjne ▪ Stoiska promocyjne na okazjonalnych imprezach ▪ podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR i działalności LGD (wyniki ankiet po spotkaniach) ▪ Multimedialne narzędzia promocji (film, „wirtualne spacer” itp.)
Od II poł. 2019 do końca realizacji LSR	▪ Poinformowanie o efektach realizacji LSR osiągniętych od początku jej wdrażania (poziom osiągniętych wskaźników, prezentacja zrealizowanych projektów) (Efekty po I i II turze naborów)	Kampania informacyjno-promocyjna efektów realizacji LSR – II część	▪ Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	▪ Artykuły w prasie lokalnej ▪ Artykuły na stronach www i portalach społeczn. ▪ Kwartalnik LGD „Lokalności” ▪ Drukowane materiały promocyjne ▪ Stoiska promocyjne na okazjonalnych imprezach ▪ Multimedialne narzędzia promocji (film, „wirtualne spacer” itp.)
Od 2020 – do końca realizacji LSR	▪ Uzyskanie informacji zwrotnych od lokalnych społeczności na temat wpływu realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD i pracy LGD	Badania satysfakcji	▪ Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD ▪ Beneficjenci wsparcia z LGD	▪ Ankiety papierowe i elektroniczne ▪ Sonda na stronie www LGD
2022	▪ Podsumowanie realizacji LSR: m.in. poziom osiągniętych wskaźników realizacji LSR, prezentacja dobrych praktyk – najciekawsze zrealizowane projekty	Konferencja	▪ Beneficjenci wsparcia ▪ Przedstawiciele JST ▪ Przedstawiciele SW ▪ Inne zainteresowane podmioty	▪ Artykuły w prasie lokalnej ▪ Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK, GOPS) ▪ Artykuły na stronach www i portalach społecznościowych ▪ Kwartalnik LGD „Lokalności” ▪ Prezentacje multimedialne ▪ Drukowane materiały promocyjne

Tabela 27: Wskaźniki wykonania oraz planowane efekty planu komunikacyjnego

Zakładane wskaźniki w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych oraz planowane efekty działań komunikacyjnych:		
Nazwa działania komunikacyjnego	Zakładane wskaźniki	Planowane efekty
Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR ROZPOCZĘCIE WDRAŻANIA LSR	▪ Zamieszczenie 2 artykułów na stronach internetowych (LGD, 5 gmin oraz portal społecznościowy), w 5 gazetkach lokalnych oraz w „Lokalnościach” – kwartalniku LGD ▪ Zorganizowanie 5 spotkań informacyjno-konsultacyjnych (przeciętnie 20 osób na spotkaniu, badanie ankietowe po spotkaniu) – <u>spotkania tożsame ze spotkaniami przed I naborem</u> ▪ Bieżące działanie informacyjne biura LGD	▪ Dotarcie do co najmniej 4500 osób z informacjami o LSR ▪ Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR i działalności LGD (wyniki ankiet po spotkaniach) ▪ Duże zainteresowanie otrzymaniem wsparcia wyrażające się liczbą składanych wniosków
Kampania informacyjna dot. kryteriów wyboru i oceny operacji, ich interpretacji oraz terminów naboru WSZYSTKIE NABORY	▪ Zamieszczenie 12 artykułów na stronach internetowych (LGD, 5 gmin oraz portal społecznościowy), w 5 gazetkach lokalnych oraz w „Lokalnościach” – kwartalniku LGD ▪ Zorganizowanie 5 spotkań informacyjno-konsultacyjnych (przeciętnie 20 osób na spotkaniu, badanie ankietowe po spotkaniu) przed I naborem i 5 spotkań przed II naborem ▪ Kolportaż 5000 ulotek informacyjnych ▪ Bieżące działanie informacyjne biura LGD	▪ Dotarcie do co najmniej 4500 osób z informacjami o kryteriach wyboru (...) ▪ Podniesienie poziomu wiedzy potencjalnych beneficjentów (wyniki ankiet po spotkaniach)
Kompleksowe doradztwo dla wnioskodawców (stacjonarne – w biurze LG i niestacjonarne; szkolenia grupowe i doradztwo indywidualne) WSZYSTKIE NABORY	▪ Udzielenie informacji 120 podmiotom przez punkt informacyjny w biurze LGD (telefonicznie, e-mail, w biurze LGD) ▪ Zorganizowanie 10 spotkań szkoleniowych i 2 cykli doradztwa indywidualnego ▪ Dotarcie z informacjami do 30 osób objętych wsparciem PUP oraz GOPS ▪ Kolportaż materiałów informacyjnych oraz instrukcji dla zainteresowanych (w tym na stronie internetowej)	▪ Podniesienie poziomu wiedzy nt. możliwości pozyskania w ramach LSR wśród potencjalnych beneficjentów, w szczególności osób z grup defaworyzowanych (wyniki ankiet po spotkaniach szkoleniowych i doradczych) ▪ Poprawa jakości składanych wniosków (zmniejszenie % wniosków odrzuconych na etapie weryfikacji przez Instytucję Wdrażającą) ▪ Zwiększenie liczby wnioskodawców z grup defaworyzowanych w stosunku do ogółu wnioskodawców
Badanie opinii i satysfakcji beneficjentów	▪ Przygotowanie 1 ankiety ewaluacyjnej badającej satysfakcję beneficjentów dotyczącą doradztwa świadczonego przez biuro LGD ▪ Zebranie łącznie 250 ankiet ewaluacyjnych (<i>on-line</i> oraz po doradztwie, szkoleniu) ▪ Opracowanie 1 sondy oceny doradztwa – na stronę www LGD	▪ Pozyskanie informacji o koniecznych zmianach w procesie świadczenia pomocy przez LGD oraz możliwościach podniesienia jego jakości ▪ Pozyskanie informacji o wpływie realizacji LSR na

	▪ Opracowanie 1 dokumentu: analiza wyników sondy i ankiet z wnioskami (powyższe punkty: po I i II naborze) ▪ Przygotowanie 1 ankiety oceniającej wpływ realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD oraz działalności LGD ▪ Zebranie łącznie 250 ankiet oceniających wpływ realizacji LSR (...) (on-line i papierowych) ▪ Opracowanie 1 sondy oceny oceniającej wpływ realizacji LSR na poprawę jakości życia na obszarze LGD oraz działalności LGD ▪ Opracowanie 1 dokumentu: analiza wyników sondy i ankiet z wnioskami (powyższe punkty: po zakończeniu realizacji LSR)	poprawę życia mieszkańców i ich opinii nt. LGD
Kampania informacyjno-promocyjna efektów realizacji LSR	▪ Zamieszczenie 2 artykułów na stronach internetowych (LGD, 5 gmin oraz portal społecznościowy), w 5 gazetkach lokalnych oraz w „Lokalnościach” – kwartalniku LGD ▪ 2 części albumu promocyjnego przedstawiającego efekty realizacji LSR – po 3000 egzemplarzy każdej części ▪ Stoiska promocyjne – w miarę potrzeb (na imprezach okolicznościowych) – 4 banery LGD, gadżety promocyjne LGD ▪ Materiał multimedialny promujący efekty realizacji LSR – na płycie CD i na stronie www	▪ Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o efektach realizacji LSR ▪ Promocja obszaru LGD i projektodawców ▪ Po I turze naborów: zachęcenie do udziału w następnej turze ▪ Promocja marki LGD Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa
Konferencja: prezentacja zrealizowanych projektów	▪ Zorganizowanie 1 konferencji prezentującej dobre praktyki wdrażania LSR przez LGD ▪ Zamieszczenie 1 artykułu na stronach internetowych (LGD, 5 gmin oraz portal społecznościowy), w 5 gazetkach lokalnych oraz w „Lokalnościach” – kwartalniku LGD	▪ Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o efektach realizacji LSR ▪ Promocja obszaru LGD, projektodawców i LGD

Tabela 28: Działania podejmowane w przypadku problemów z realizacją LSR lub gdy działania LGD nie będą oceniane w satysfakcjonujący sposób

Zagrożenie	Działanie (środek zaradczy)
Niezrozumienie komunikatu – trudny język branżowy, „projektowy”, zmiana zasad w stosunku do poprzedniego okresu programowania (nabyte nawyki)	Kierowanie jasnych, przystępnych komunikatów sformułowanych prostym językiem, wskazanie na zmiany w stosunku do poprzedniego okresu programowania (dodatkowe spotkania, punkt doradczy)
Małe zainteresowanie społeczności lokalnej pozyskiwaniem dofinansowania (lęk przed odpowiedzialnością finansową, mała wiara w powodzenie, obawa przed podejmowaniem ryzyka)	Wskazanie dobrych praktyk oraz korzyści płynących z pozyskania dofinansowania (dodatkowe spotkania ze społecznością w których udział wezmą byli beneficjenci, intensywniejsza, specjalistyczna pomoc punktu doradczego)
Duża liczba odrzuconych wniosków przez Instytucję Wdrażającą (IW) na etapie weryfikacji (słaba jakość przygotowanych wniosków)	Świadczenie rozbudowanego, specjalistycznego doradztwa w formie e-konsultacji (lub innej), co ułatwi potencjalnym beneficjentom korzystanie z usług doradczych biura LGD

Nieprawidłowa realizacja projektów skutkująca niewypłaceniem środków	Prowadzenie monitoringu podpisanych umów oraz utrzymywanie stałego kontaktu z beneficjentami i IW w celu nadzoru nad prawidłową realizacją projektów. Ingerowanie w przypadku zagrożeń (pomoc doradcza oraz specjalistyczne szkolenia)
Niska frekwencja na szkoleniach i spotkaniach spowodowana niedogodnym terminem (prace sezonowe polowe, praca zawodowa)	Szkolenia specjalistyczne i spotkania będą organizowane w dwóch terminach do wyboru dla uczestników
Problemy zgłaszane przez beneficjentów na etapie realizacji projektów (bariery wynikające z braku doświadczenia, niezrozumienia dokumentów prawnych i braku orientacji w przepisach)	Będą organizowane spotkania robocze mające na celu objęcie specjalistyczną opieką indywidualnego beneficjenta i przeprowadzenie go przez najtrudniejsze etapy realizacji projektu

Analiza efektywności działań komunikacyjnych i zastosowanych środków przekazu (w tym tryb korygowania planu komunikacji):

Przewidziane działania komunikacyjne oraz wykorzystywane w tym celu środki przekazu podlegać będą cyklicznym badaniom efektów, jakie przynoszą i porównywaniu ich z założeniami. Jeśli stwierdzi się, iż któreś z działań komunikacyjnych nie przynosi pożądanego efektów, zostanie zastosowany odpowiedni plan naprawczy. Plan ten polegać będzie na modyfikacji dotychczasowych praktyk komunikacyjnych i ich udoskonaleniu lub wprowadzeniu innych, które w ocenie LGD będą bardziej odpowiednie w drodze do realizacji celu.

Tryb korygowania planu komunikacji przewiduje badanie następujących zagadnień:

- 1) czy działania komunikacyjne są wykonywane w zakładanym przedziale czasowym;
- 2) czy są kierowane do odpowiednich grup docelowych i czy do nich docierają;
- 3) czy w odpowiedni sposób realizowane są zakładane wskaźniki wykonania planu;
- 4) czy efektywnie działają kanały uzyskiwania informacji zwrotnych (spotkania indywidualne i grupowe, ankiety, sondy itp.).

W ramach planu naprawczego zakłada się:

- autoocenę LGD w zakresie prowadzonych działań;
- analizę uzyskanych informacji zwrotnych, czyli uwag i wniosków przekazywanych ustnie (zarówno podczas spotkań indywidualnych jak i grupowych), telefonicznie, e-mailowo, oraz w ankietach i sondach. LGD będzie rejestrować wszystkie uzyskane informacje zwrotne, następnie w ramach dyskusji wewnętrznych odniesie się do nich (zasadne – niezasadne; dlaczego), a uzyskane wnioski będą na bieżąco wdrażane w odniesieniu do wszystkich dziedzin wymienionych w pkt. 1) – 4) powyżej. Ponadto, wnioski te posłużą przygotowaniu zmian w planie komunikacyjnym w ramach przewidywanych aktualizacji LSR.

Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne zaplanowane w LSR wynosi 350 tys. zł.